

ona

Quadern de debat

Número 70 - octubre 1999 - 600 pta - 3,61 eur

► Immigració:
nous temps,
noves realitats

Estam al vostre costat

A diari. Dia i nit.

Aplicant tecnologia
innovadora,

competitiva

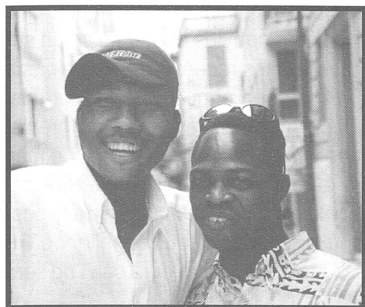
i respectant

el medi ambient,

amb decisió de servei

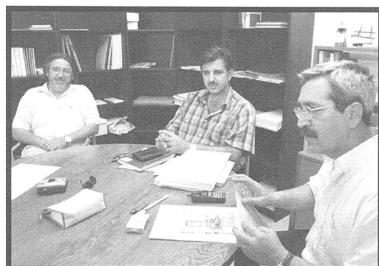
a la Comunitat Balear.

4-5 hemeroteca i editorial

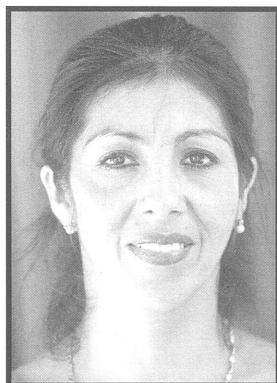

6
immigració
Marxa, negre, en marxa.
Informe, per Gina Garcias.

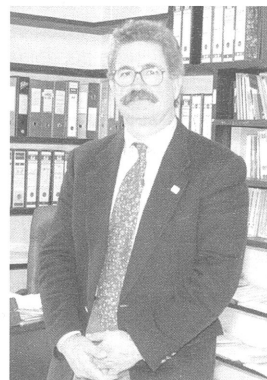
12
Balears, economia a salt
de mata.
*Taula rodona amb Antoni
Mir, Antoni Montserrat i
Pere Salvà,
per Magdalena F. Mulet.*

18
Canviar la por pel respecte.
*Entrevista a Janet Perea,
per Jordi Calleja.*

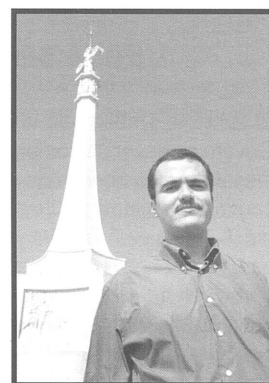

24
Galatzó, vint anys
després.
Per Maria Ferrer.

30
L'emigració com experiència
pròpia i propera.
*Entrevista a Antonio Galisteo,
per Antoni Oliver.*

36
Una torre de Babel jurídica.
*Entrevista a Àngel C. Navarro,
per Sebastià Verd.*

41 la clau d'ONA

ona Quadern
de debat

n. 70, octubre 1999

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Antoni Fleixes (economista)
Jaume Garau (psicòleg), Sinfo García (dir. gerent Fundesba),
Pere Mascaró (economista), Francesc Obrador (tècnic turístic),
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Gina Garcias, Maria Ferrer,
Miquel Massutí, Antoni Oliver, Joana M. Roque i Antoni Rosselló.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 42 09 66 - Palma

Impressió: Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes (3,61 euros) - Subscripció: 5.000 pta. (30,60 euros) per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca, o
telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

UNA NUEVA ETAPA / PRIMERAS ACTUACIONES

Tras la firma del pacto entre sus grupos políticos diferentes, la constitución del nuevo Gobierno balear y los discursos de los nuevos dirigentes, viene el trabajo y la toma de decisiones. Responsables de los diferentes sectores de la vida mallorquina explican cuáles son las principales deficiencias y los puntos que requieren las intervenciones más urgentes.

Querido Govern:

La sociedad civil pide que se preserve el medio ambiente y una mayor promoción de la cultura en Balears

Los diferentes sectores de la sociedad balear piden al Govern que cumpla con las promesas de sus discursos, como Thomas

Cultura
El sector de la cultura de la Universidad de las Illes Balears, Jaume Sureda, expresó su esperanza de que el nuevo Gobierno balear, tras haberse comprometido a la cultura, cumpla con las promesas de sus discursos. Sureda, responsable de la cultura en el nuevo Gobierno, dijo que el Gobierno balear debe cumplir con las promesas de sus discursos, como Thomas

Medio Ambiente
El sector de medio ambiente de la Universidad de las Illes Balears, Jaume Sureda, expresó su esperanza de que el nuevo Gobierno balear, tras haberse comprometido a la cultura, cumpla con las promesas de sus discursos. Sureda, responsable de la cultura en el nuevo Gobierno, dijo que el Gobierno balear debe cumplir con las promesas de sus discursos, como Thomas

mana que es preservi el medi ambient i que es promoció la cultura de les Balears".

LA GUERRA DE LES PENSIONS

La primera decisió del Govern de Francesc Antich va ser anunciar una pujada per a les dotze mil pensions no contributives de la comunitat autònoma. El president anuncià un complement que creixerà de forma gradual fins que les pensions mínimes quedin establertes en 69.000 pessetes. D'aquesta manera el nou executiu va voler demostrar la seva clara aposta per les polítiques socials, una aposta que va caure molt malament al Govern central, des d'on el PP anuncià que recorreria l'acord.

serva de la Biosfera, una declaració de la UNESCO que fins ara ha estat més teòrica que real.

Els hotelers menorquins volien donar exemple, tal com s'exposà a aquest retall del **Diari de Balears**, però després s'han produït diferències internes. Els hotelers mallorquins i menorquins s'hi oposen, les companyies aèries no volen ser les recaptadores i, més recentment, el majorista de viatges TUI, que en principi n'era favorable, ara sembla decantar-se cap a fórmules diferents.

El fet és que la necessitat de disposar de més recursos per al medi ambient ha centrat el primer gran debat social des de la presa de la possessió del nou Govern i del seu conseller de Turisme, Celestí Alomar. El tema durà cua i no serà l'únic.

A L'AJUNTAMENT DE PALMA TOT CONTINUA IGUAL

Allà on res no sembla haver canviat és a l'Ajuntament de Palma. Hi va haver recursos perquè la majoria conservadora depenia d'un parell de paperetes que haguessin pogut donar un dels seus regidors a Unió Mallorquina. Però finalment, a l'espera del que pugui decidir el Tribunal Constitucional, Joan Fageda va poder accedir de bell nou al càrrec de batlle. Tot continua igual, per tant, o quasi, perquè hi ha una diferència notable: abans, en les darreres legislatures, Fageda podia restar a segon terme per als conservadors, però ara ha quedat gairebé tot sol. Palma és el principal reducte que queda en mans conservadors.

No és una qüestió anecdòtica, com ha pogut comprovar el batlle en disposar d'una plantilla de candidats a càrrecs molt més inflada que en altres ocasions. Però, sobretot, les grans obres públiques pendents, entre les quals s'hi compta la finalització del Pla Mirall, exigiran ara que es passin els comptes amb una Administració d'un color polític diferent. No ho tindrà fàcil Fageda en el seu tercer mandat, tot i que, com es diu a **Última Hora** "promet diàleg i cooperació".

L'HORA DEL CANVI

El canvi va arribar amb la calor d'agost. El nou Govern va haver de començar a fer feina amb la meitat dels funcionaris de vacances, però no es podia perdre temps: s'han de confeccionar els pressuposts de l'any que ve (per a enguany, diuen, ja no hi ha doblers, tots s'han gastat) i per això s'han de casar les necessitats amb les disponibilitats. Són catorze -onze homes i tres dones- disposats a baratar moltes coses després que tota l'esquerra, amb el suport d'Unió Mallorquina (que es queda amb les presidències del Consell de Mallorca i del Parlament), consensués un govern de coalició.

El pacte progressista ha generat moltes il·lusions, però també inquietuds. En conjunt, com quedà demostrat el 13-J, la societat aposta pel canvi. Per això, tal volta, el **Diari de Mallorca** rebé el nou executiu amb un "Querido Govern" que ofereix pocs dubtes. Potser siguin els cent dies de rigor o potser sigui el reflex de la majoria, d'una societat que, com diu el periòdic, "de-

Menorca serà pionera a aplicar la taxa ecoturística a partir de gener del 2000

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

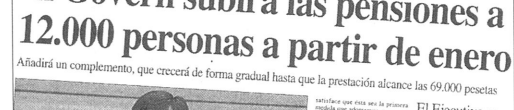
El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El sector turístic de l'illa ha estat qui s'hi va oferir i l'impost s'implantarà per trans-

El Govern subirà las pensiones a 12.000 personas a partir de enero

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

Afadirà un complemento, que creixerà de forma gradual hasta que la prestación alcance las 69.000 pesetas

EL PRIMER DEBAT: L'ECOTAXA

I de les pensions a l'ecotaxa. L'anunci de la possible aplicació d'una taxa turística que tendria com a finalitat finançar projectes mediambientals ha suscitat tota casta de reaccions, algunes de les quals han estat positives. És el cas dels hotelers de Menorca que d'entrada mostraren la seva predisposició a ser pioners en la matèria i aplicar una taxa per fer realitat el somni de la Re-

Fageda promete diàleg i cooperació

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El nuevo Consistorio palmeño quedará constituido ayer, a la espera de lo que pueda decidir el Tribunal Constitucional

El risc del canvi

La investidura de Francesc Antich com a president de la Comunitat Autònoma és un d'aquests esdeveniments que, amb tota raó, cal qualificar d'històric. No debades significa el final de setze anys d'hegemonia conservadora i, en conseqüència, la possibilitat d'introduir els canvis en el model de desenvolupament balear que la societat reclama des de fa temps. Ara, el nou executiu té la possibilitat de dirigir un canvi històric, i reconduir un model que ha tocat sostre cap a una nova dimensió més sostenible, tant ecològicament, com socialment i cultural. Però no serà fàcil. Els resultats electorals feren pensar, tot d'una, que aquest canvi podia ser molt pròxim i, no obstant això, varen ser necessàries llargues i complicades negociacions entre tots els partits de la nova majoria per arribar a un acord satisfactori. Aquest fet demostra que som davant una solució política d'alt risc, però que, d'entrada, s'ha assumit amb una gran responsabilitat. S'han definit uns objectius que només seran possible si, d'ara endavant, es deixen de banda les disputes partidistes i si les institucions governades pels diferents pactes progressistes es posen decididament a fer feina.

La reedició del Pacte de Progrés, aquest pic al Govern de la Comunitat Autònoma, així com el caràcter nacionalista del govern insular de Mallorca, endemés de les majories d'esquerres assolides a les altres Illes, constitueixen en el seu conjunt una aposta de futur que ha il·lusionat la societat o, si més no, una part important, que s'havia vist marginada en els darrers anys o que havia comprovat com el model existent ja no duia enlloc. Era, segurament, l'única aposta viable en aquests moments, la qual cosa no deixa de ser una aposta d'alt risc. Una coalició tan nombrosa, amb un ventall ideològic tan ampli, implica, quasi per pròpia definició, assumir una certa dosi d'instabilitat. Però, contràriament als comentaris de la premsa més dretana de Madrid, era una opció que es podia predir i que, fins i tot, semblava la més

creïble des que es va saber que el PP havia perdut la majoria absoluta. No obstant això, el risc no ve donat tant per la mateixa composició del Govern, sinó pel seu objectiu prioritari, que no pot ser altre que el canvi de model econòmic de les Illes o, si més no, la introducció de les mesures correctores que el facin sostenible.

Perquè l'alt risc que corre la societat balear no és la inestabilitat del Govern, sinó la manca de sostenibilitat de la seva economia i, conseqüentment, de la pèrdua de qualitat de vida actual. La creença que el model ha tocat sostre és més que una suposició. És una diagnosi clara, que ha assumit tota la societat. Ja abans de les eleccions, tal com es pot comprovar si s'anàlitzien els programes de tots els partits, inclòs el Partit Popular, es parlava de la urgència d'introduir canvis. De fet, l'executiu de Jaume Matas ja havia iniciat la tasca amb les Directrius Territorials o la Llei general de turisme, tot i que l'oposició -a partir d'aquesta setmana majoria de govern- anuncià que hi introduiria canvis si guanyaven les eleccions, perquè les considerava insatisfactòries. L'única incògnita era saber si els encarregats d'aquest canvi serien els mateixos que havien governat durant setze anys, i per tant responsables del passat, o si aquesta tasca seria encomanada a un altre equip.

El centre esquerra ha assumit el risc de modificar el model econòmic i, al mateix temps, de dotar la societat balear d'una major cohesió en uns moments molt delicats, quan la pressió demogràfica obliga a pensar en futurs conflictes socials, que ningú no desitja i, per tant, a aplicar mesures correctores per evitar-los o, com a mínim per pal·liar-ne els efectes. L'opció és democràticament indiscutible. Per això serà necessari combinar les millors virtuts de tots els partits de la majoria, des del nacionalisme més pragmàtic a les justes reivindicacions del món laboral o ecològic. És un risc, certament, que obre una apassionant etapa política a les Illes Balears, després que la societat votés majoritàriament per aquest canvi.

Endemés, aquest és un risc compartit també pel Partit Popular. El seu paper serà ara d'oposició, però la seva força electoral i el pes específic que té a la societat, l'obliguen a col·laborar en aquest canvi de model que apareix al seu programa electoral. Així ho ha dit l'expresident Matas, que ha afirmat que lluitarà per aconseguir les promeses que el seu partit va fer a UM a pesar de no haver arribat a cap acord. I és que el PP té al davant la necessitat de modernitzar-se i de fugir de temptacions autoritàries per poder recuperar la majoria absoluta o poder pactar amb altres forces polítiques. En aquest sentit cal recordar, com es va avisar primer a Soler i després a Matas, que el principal enemic de les reformes és a les mateixes files conservadores. El risc del PP, que també és un risc per a la societat en el seu conjunt, és ressuscitar el vell Partit Popular que ha governat dotze dels setze anys de la nostra autonomia.

La diagnosi és clara, la fan els economistes que, un cop més, s'han vist obligats a revisar a l'alça les previsions de creixement de les Illes. La sostenibilitat del model econòmic ja s'ha posat en entredit en múltiples ocasions. Recentment, el GOB, instava el Govern i els empresaris a limitar el creixement turístic i residencial. La conjuntura presenta uns indicis molt alarmants: el consum d'energia elèctrica és per sobre del 10%, la matriculació de cotxes supera el 20%, el consum de l'aigua el 7%, la producció de fems un 8% i, com a resum de tot, l'aeroport registra en el que duim d'any un augment del 12%. L'Ajuntament de Calvià ha decidit fer front a aquest risc d'insostenibilitat tot limitant el creixement de places a un 1% anual, d'acord amb els criteris establerts per les Directrius Territorials. El risc és que ara, quan el Govern progressista ha agafat les regnes de la comunitat autònoma, no sigui capaç d'assolir l'energia i, alhora, la serenitat necessàries per fer front a les fortes pressions que s'exerciran contra els canvis.

FOC A GALILEA

Canvi polític, sí... però en la resta: el mateix estiu de tots els darrers anys. Massificació. Increment de turistes. Increment de consum energètic. Increment de tot, fins i tot de feina. També s'han repetit els accidents de trànsit que han deixat més morts que mai a les carreteres de les Balears. I també ha reprès el foc.

Com ens recorda aquesta pàgina d'*El Mundo*, el foc va cremar més de cent cinquanta hectàrees entre Galilea i el puig del Galatzó. Algunes cases de Galilea en sofriren els efectes, mentre les noves autoritats autonòmiques s'estrenaven en els laments. A pesar dels esforços, el material humà i tècnic encara és insuficient per atendre les emergències i, mentrestant, un nou espai ha quedat sota les cendres.

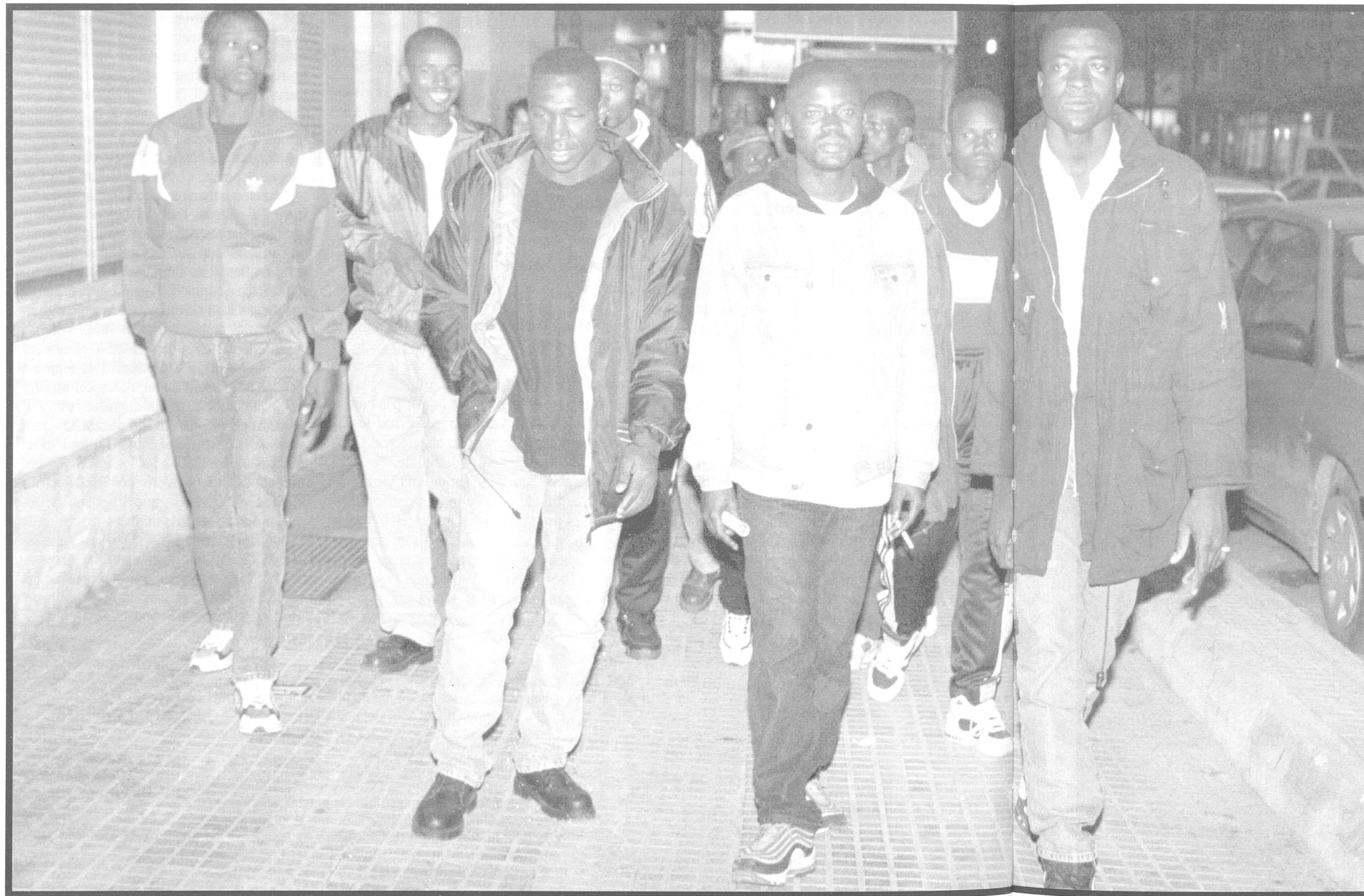
I un cop més, la sospita que hagi estat intencionat.

La majoria provenen de Nigèria i de Ghana, uns pocs són de Rwanda o d'Algèria. Tots fugiren d'Àfrica, a pesar que probablement pertanyien a l'elit més ben preparada del seu país, i entraren il·legalment a Espanya. A Mallorca fan les feines més dures i més mal pagades de la construcció o de l'agricultura, pateixen humiliacions i no aconsegueixen habitatge, però no se'n volen anar. S'emparen entre ells mateixos, arrezerats a la manera tri-

bal en centres d'acollida o amuntegats a pisos llogats als barris marginals de Palma. La plaça d'Espanya és el seu punt de trobada quan acaba la jornada laboral. La seva tarja d'identitat és un fràgil permís de residència i treball que sempre penja d'un fil. Són joves, forts, saben idiomes i van nets i dignament vestits, amb l'inseparable telèfon mòbil que els fa sentir consistents i lligats al món inhòspit que acaben de descobrir.

Marxa, negre, en marxa...

Per Gina Garcías

Arribaren a principis d'any a Mallorca, però en gairebé tots els casos la seva peripècia havia començat dos anys abans, quan travessaren penosament a peu el desert per fugir de la misèria econòmica i política que els envoltava i es varen veure sobtadament detinguts com a immigrants il·legals dins territori espanyol. Va ser quan l'escàndol de les deportacions d'immigrants il·legals conduïts drogats a l'avió aixecà clams humanitaris en l'opinió pública. El Govern espanyol es va veure forçat a muntar campaments d'acollida a Ceuta i a Melilla i allà dipositava els "il·legals" detinguts, en lloc de deportar-los. Ara són aquí gràcies que el Govern espanyol acordà amb les ONG con-

cedir permís d'entrada i de residència a Espanya als que comptassin amb el compromís de ser contractats per alguna empresa. ONG de la Península han fet a Mallorca aquesta funció de pont quan se n'adonaren que aquí mancava peonalla per a la gran quantitat d'obres públiques que encarregaven el Govern i els ajuntaments per dur a terme el Pla Mirall.

Són poc més de tres-cents. Varen anar arribant en grups petits, àvids per millorar les seves condicions de vida al paradís del benestar, però sense saber què els esperava.

Al principi tot els va anar bé. Arribaven amb un contracte homologat a una empresa de la construcció. No varen rebre cap tipus de formació prèvia, ni coneixien l'idioma espanyol. Però la voluntat mou muntanyes i no els va ser difícil entendre com havien d'agafar una pala i obrir rases durant vuit o deu hores, o carregar i descarregar sacs de ciment, o de pedres o de totxos. A les obres del Pla Mirall, o de la Universiada o del nou boom de la construcció privada, es mostraven forts i resistents com muls.

Després, renovar els contractes de feina els

va ser, al principi, molt bo de fer. Són fàcils d'identificar i generalment les empreses que han obtingut subcontractes del Pla Mirall amb el qual l'anterior govern autonòmic aixecà en obres els nuclis costaners i la ciutat de Palma, els anaven a cercar al carrer o als albergs de Can Pere Antoni i de l'Hospital de Nit que els hostejaven. Altres renovaven els contractes a través de les ETT (Empreses de Treball Temporal).

FUGINT DE L'ORFANDAT

Mohamed Sisé té vint-i-dos anys. És de Mali. Petit, fort, el nas xato i ample, la boca enorme, la camisa impecable. Amb un castellà d'indi m'explica amb dificultats que va fugir a peu fins al Marroc i travessà en taxi, il·legalment, la frontera a Melilla. Se'n va anar del seu país perquè és orfe de pare i mare i estava barallat amb els seus germans i, "En Àfrica, si no tienes familia no puedes trabajar, ni vivir. La familia ayuda a ganar dinero. También ayuda para casarse".

Va ser detingut a la mateixa frontera i con-

duït al centre d'acollida de Melilla, i no havien passat sis mesos quan va obtenir permís per anar a Conca, amb un contracte de feina. Allà també rebé un curs d'espanyol durant un mes. Acabat el contracte a Conca, va obtenir feina als camps de Múrcia. Recollia tomàtigs, meló, fruita. Mohamed Sisé diu que va abandonar Múrcia perquè el salari que li pagaven no li bastava per comprar roba i menjar i pagar les 40.000 pessetes que li exigien pel lloguer d'un pis petit. "Aquí es mejor", diu, tot i que es queixa perquè el patró de l'empresa constructora per a la qual treballa el fa comprar amb els seus doblers les eines –una massa i una escarpra– necessàries per fer el jornal. Mohamed s'ha afiliat a Comissions Obreres i ha denunciat l'empresa perquè li ha volgut cobrar 90.000 pessetes per lliurar-li els

papers necessaris per renovar el permís de residència i de feina. En canvi, no ha tengut dificultats per trobar habitatge. Amb tres companys més viu a un pis al carrer Pasqual Ribot de Palma i no ha tengut mai problemes amb els veïnats ni amb els companys de treball.

ESCOSA OSAGIE: L'ABANDÓ

A Escosa Osagie, nascut a Nigèria fa vint-i-quatre anys, les coses no li van tan bé. Pateix l'angoixa de l'aturat, ha quedat sense feina i viu de l'ajuda dels seus companys, a un pis llogat on a vegades són quinze, a vegades, vint, que s'acaramullen a un habitatge apte per a quatre o cinc persones. Amb aquesta companyonia recupera diàriament les forces per

cercar un treball que li permeti renovar els papers, perquè, a pesar de tot, no vol tornar mai, mai, diu, al seu país: "Si tú tienes la cabeza bien no volver nunca a Nigeria" assegura. Ell se'n va anar perquè –al contrari que el seu amic Mohamed– la seva família era massa nombrosa i no tenia cap futur. Havia fet de futbolista durant quatre anys, i després treballà a una fàbrica de cervesa. Relata problemes econòmics, polítics, d'inseguretat i de violència com a causes de la seva fuga. S'embarcà a Nigèria com a polissó a un vaixell que no sabia on anava. No duia cap documentació. Desembarcat i detingut a Espanya va ser conduït al centre d'acollida de Melilla. A Mallorca arribà, com tots, per treballar a la construcció. Acabat el contracte temporal va obtenir un altre contracte per carregar i des-

Escosa Osagie i Mohamed Sisé

carregar capses de refrescs a una distribuïdora situada al polígon industrial. Li van fent contractes que només duren un mes. Ara fa algunes setmanes que està aturat. No rep cap prestació social i aviat pot quedar sense els papers que li permeten l'estada a Espanya: "Mis amigos me ayudan, pero así no es bueno para mí. Yo no feliz", afegeix. Va venir tot sol i mai no ha tornat a saber res dels seus. No els ha escrit. Amb el seu inseparable telèfon mòbil mai no els ha telefonat. A Mallorca pateix ara moltes penúries, però diu amb tot el candor dels seus trets africans, que aquí mai ningú no l'ha discriminat, sense adonar-se que han estat només els seus companys negres els que l'han ajudat a subsistir.

ELS ABUSOS DE LES SUBCONTRACTES

Perquè a poc a poc, a mesura que ha passat el temps, els immigrants africans a les Balears han conegut l'atur i la fràgil frontera que els separa de la marginació, i han patit els abusos de les empreses menors, les que obtenen les subcontractes. Segons sap Comissions Obreres, en moltes ocasions, aquestes empreses han fet complir als immigrants subsaharians jornades setmanals molt superiors a les 40 hores, els han pagat estrictament el sou base i s'han desentès quan han sofert un accident laboral. Aquestes empreses, segons Comissions Obreres, han utilitzat el poder que els dona el fet que elles signen la documentació que els immigrants necessiten per obtenir o per renovar el permís de treball, i han fet servir aquest poder per obtenir la submissió completa de l'immigrant.

INDIFERÈNCIA SINDICAL

Fins i tot els immigrants subsaharians afiliats a Comissions Obreres han criticat la indiferència sindical davant els seus problemes o, més matisadament, "la dificultat que tenen els afiliats i els quadres dels sindicats d'entendre que els problemes dels immigrants també han de ser assumits pels treballadors del sector". El cas és que pocs delegats sindicals de les empreses de construcció han denunciat els abusos i la semiesclavitud que pateixen els negres subcontractats, tot i que en són testimonis quotidians.

Tot i això, davant la Inspecció de Treball i la Magistratura de Treball de les Balears, el

La immigració sexual

En alguns casos els Tribunals ja han actuat, però, segons Comissions Obreres, una gran impunitat envolta el tràfec de dones procedents dels països del Carib que arriben a Mallorca -com a altres punts d'Espanya- enganades amb la promesa d'un contracte d'assistenta o per guardar infants. Els traficants empenen l'amenaça i el xantatge

i favors sexuals de les joves amb la falsa promesa que els solucionaran la seva situació. Són, segons Comissions Obreres, advocats sense escrúpols que actuen amb connivència amb els patrons que les prostitueixen. Però, afortunadament, alguns clients compassius que han conegut els fets, han denunciat a la Policia o al Jutjat les ame-

per obtenir un sotmetiment pràcticament esclau. Les joves arriben en avió, generalment via Madrid, amb el bitllet pagat per l'agent que les prostituirà i un permís d'entrada com a turistes. En arribar a Mallorca, són conduïdes directament a un prostíbul. El patró els reté el passaport i els adverteix que han de tornar-li a pagues els doblers que ha costat el seu passatge i han de pagar la seva manutenció. Així són explotades durant mesos, en què són vigilades i pràcticament no poden sortir totes soles al carrer. Comissions Obreres assegura conèixer alguns advocats que obtenen beneficis econòmics

naces i els xantatges amb els quals es du a terme el tràfec sexual en què es converteix aquesta immigració femenina. Només aquests casos han conduït a la detenció del traficant. Però el procés judicial no ha beneficiat fins ara les dones: declarades immigrants il·legals i expulsades al seu país en compliment de la llei, quan arribava el moment del judici el fiscal no disposava de cap testimoni contra el patró que les prostituïa i l'acusat sortia indemne. Ara s'anuncia que la nova llei d'estrangeria solucionarà aquest punt.

Centre d'Informació dels Treballadors Estrangers (CITE) de CC.OO ha presentat més de trenta denúncies contra empreses de construcció. La majoria no han estat ateses, diuen, per manca de les proves establertes per la legislació sobre els abusos denunciats.

COM A MARGINATS

La majoria d'immigrants subsaharians a Mallorca viuen a centres de beneficència. No

és cert que ho facin voluntàriament per estalviar doblers i enviar-los a la seva família, perquè pràcticament tots han romput tots els lligams amb el seu país d'origen. Al principi, ells no s'estranyaren de no trobar allotjament, pensaren que era una situació passatgera i, mentre, uns conduïen els altres als centres d'acollida de l'Hospital de Nit o de Can Pere Antoni. Això els permetia, d'altra banda, estar plegats, no sentir-se sols. Però a poc a poc s'ha vist que aquesta nova immigració jove,

La Conselleria d'Acció Social prepara plans d'integració

G. G.

La consellera d'Acció Social, Fernanda Caro, d'Esquerra Unida, s'ha reunit ja amb totes les entitats que fan feina amb el col·lectiu d'immigrants subsaharians per definir les accions a emprendre amb caràcter d'urgència. La Conselleria ha decidit, d'acord amb els sindicats Comissions Obreres i UGT, amb els tres consells insulars i entitats com Càritas, Justícia i Pau i Metges del Món, crear un observatori d'Immigració que reculli dades fiables sobre la immigració a les Balears i constituir un Fòrum de la Immigració amb les associacions d'immigrants per a tractar els seus problemes i preveure solucions.

La Conselleria disposa d'un fons de 24 milions de pessetes, aportades a parts iguals pel Govern de les Illes Balears i el Ministeri de Treball per fer front en el que queda d'any als problemes més greus que ara pateixen els immigrants.

El programa d'actuació s'inicia amb una campanya d'informació als immigrants perquè exerceixin els seus drets ciutadans i s'empadronin als municipis on fan feina. També s'emprendran campanyes per a la integració escolar, de les dones, de les famílies dels immigrants al circuit sanitari públic i per oferir informació laboral als immigrants.

Fernanda Caro vol crear una comissió que inclogui diferents conselleries per dur a terme un programa comú d'actuació en matèria d'habitatge, educació, salut, treball i cultura.

Mentre, la Conselleria continuarà donant suport al Servei d'Informació, Valo-

Fernanda Caro

ració i Ordenació que du a terme la Creu Roja per atendre els problemes dels immigrants. Quant a les necessitats d'acollida, Fernanda Caro parla de mantenir un centre de primera acollida a l'Hospital de Nit, anomenat "Turmeda 1" amb capacitat per a vint immigrants, on es resolguin els problemes més urgents. Al Secar de la Real es mantindrà el Centre anomenat "Turmeda 2" que facilitarà vint-i-dues places per a immigrants amb una situació més autònoma. Però l'objectiu fonamental és que els immigrants puguin residir a habitatges. A través d'un conveni amb la Creu Roja i Càritas, el Govern intentarà facilitar pisos de lloguer i vèncer les reticències que molts dels propietaris de les Balears han posat a llogar els seus habitatges als treballadors de raça negra.

tímida, forta, digna, silenciosa, ha impactat la indiferència adormida de la societat illenca. Un impacte amb l'efecte de la covardia. Tothom mirava, però feia com si no ho ves, que són aquí legalment però que encara no han obtingut realment carta de ciutadania. Han patit la improvisació i el cinisme social, víctimes d'abusos empresarials o de sordes actituds racistes. Els immigrants marroquins o subsaharians constitueixen el nou lumpenproletariat de la flamant economia illenca. Quan no han pogut estar més al Centre de Transeïnts, o l'Hospital de Nit o Can Pere Antoni han estat saturats, alguns han hagut de dormir a un banc del carrer i a la matinada han estat despertats per la Policia, no per indicar-los amablement un centre d'acollida, sinó perquè escampassin. Un regidor del govern municipal de Palma ha declarat aquest estiu que "a Ciutat ningú no ha de dormir al carrer per manca d'hostatge. El que passa és que a vegades no sabem si qualcú ha quedat dormit mentre prenien la fresca."

"Quan varen sortir de Ceuta o de Melilla varen patir el primer engany" diu Mustafà Boul'harrak, cap del CITE de Comissions Obreres. "El Govern balear hauria d'haver compromès les patronals perquè fessin contractes normalitzats i preveïessin l'hostatge dels treballadors. Però l'únic que llavors preocupava les administracions era accelerar les obres que havien d'inaugurar a les eleccions o a la Universiada. No es va preparar una xarxa d'acollida suficient perquè també els immigrants espanyols han tingut dificultats per ésser hostejats".

LA PASSIVITAT DELS FISCALS

Mustafà es declara sorprès que la Fiscalia de les Balears no hagi intervingut en els casos flagrants de racisme manifestats en la negativa sistemàtica d'agències immobiliàries i particulars a llogar habitatges als negres. Una actitud, diu, que contrasta amb la de la Fiscalia de Madrid, que denuncià l'INSALUD quan no va voler atendre menors entrats il·legalment a Espanya. "El dret a l'habitatge, tan fonamental com el dret a la salut, no ha fet moure un dit a cap instància judicial" I afegeix: "Només l'afany especulador ha fet que algunes ONG, com és el cas de l'autoanomenada "Federació d'Associacions d'Immigrants", s'oferissin a tramitar el lloguer de pisos per als immigrants, i han obtingut beneficis econòmics d'aquesta gestió."

de peonalla, perquè les obres urgien, però no els han procurat cap tipus de formació per a futures feines. Quan acabi el boom de les obres públiques no sabran què fer. Alguns ja pateixen aquesta angouxa. Mustafà no veu més sortida que la de les feines a l'agricultura, que cada temporada reclamen la presència de mà d'obra barata, no qualificada, estrangera. CITE ha organitzat amb caràcter d'urgència cursos de castellà per als immigrants africans. Vuitanta joves s'hi han apuntat. I diu que quan són a classe la seva indefensió es manifesta i un gest de deserció i d'amargura comença a despuntar i va aflorant i s'estén, a poc a poc, a tots els músculs dels seus rostres i de les mans desamparades.

A meitat del mes de maig, la situació va tornar dramàtica. Aquestes circumstàncies obligaren partits polítics, institucions autonòmiques i ONG a reunir-se per trobar pal·liatius a la manca d'habitatges per als immigrants subsaharians. Ara el Govern de les Illes Balears ha establert una xarxa d'acollida, a la vegada que a través de la Creu Roja es contracten pisos de lloguer per als immigrants.

SENSE PERSPECTIVES

Les dades de les quals disposa el CITE fan dir a Mustafà Boul'harrak que és molt dubtosa la integració futura dels immigrants negres a Mallorca, perquè l'Administració i les empreses contractants els han adjudicat feines

Taula rodona entre **Antoni Mir** (president de l'Obra Cultural Balear),
Antoni Montserrat (director general d'Economia del Govern de les Illes Balears,
i **Pere Salvà** (catedràtic de Departament de Ciències de la Terra de la Universitat de les Illes Balears).

Balears, economia a salt de mata

per Magdalena F. Mulet

Aquesta taula rodona fou enregistrada abans de la constitució del nou Govern de les Illes Balears, llavors, just començava l'estiu i la temporada ja es preveia bona. Ara els nous responsables de la marxa de l'economia balear, entre ells un dels nostres convidats, han confirmat allò que es digué a aquesta taula, però adverteixen també que lluny dels triomfalismes curts de mires, la nostra és una economia perillosa que corre tan aviat que no pot aturar-se, perquè cauria, però que d'altra banda tampoc no poc continuar aquesta carrera suïcida, no només per a l'esdevenir de la nostra indústria, sinó també de la nostra societat.

ONA: *Les xifres no poden ésser més optimistes, la nostra economia creix per sobre de la de la resta de comunitats autònomes i se situa també al capdavant d'Europa, però hi ha veus que alerten sobre els perills de créixer tan de pressa...*

Montserrat: Si miram les xifres que se'ns donen, i nosaltres estàvem acostumats a mirar evolucions de com a màxim cinc anys, cicles curts, de dos anys de creixement, i després crisi i així s'anava repetint, ara ens sorprenen de l'evolució actual. Travessam un cicle no del tipus plurianual, sinó que té diverses dècades. Per fer una comparació podem dir que és com el model dels anys vint, després de la Primera Guerra Mundial, a tot el món, o com el creixement dels anys seixanta, després de la Segona Guerra Mundial. Avui tenim una situació que podria ésser semblant, perquè a pesar d'una guerra a Europa, a pesar d'una sèrie de factors a Àsia, etc., el creixement continua, i aquí a les Illes, no en parlem! El creixement és brutal i de difícil definició. La meua impressió és que ara ens trobam en un creixement d'aquest tipus. Si ens qüestionam com acabarà, l'única resposta clara és que, efectivament, acabarà, perquè sempre acaben els cicles. Hi ha un Premi Nobel que diu que hi ha dos tipus d'economistes: els que saben que hi ha una crisi, i els que ni tan sols no saben això. Jo estic convençut que estam en un cicle expansiu llarg, cosa que no pensava fa dos anys, però també estic convençut que no serà etern.

Salvà: Front a les previsions que hi havia, que auguraven que l'economia cauria a mitjans dels anys noranta, la qual cosa no s'ha produït, jo tenc un dubte, i és saber si estam davant una situació conjuntural o estructural, perquè no sé si aquest afegit d'aquest dos o tres anys, que probablement duri dos o tres anys més, és la conjunció del creixement entre la iniciativa privada amb el sector d'obra pública, Pla Mirall i companyies, més la situació estratègica en la qual ens han posat els conflictes als Balcans. No acab de veure clarament si la bonança és el resultat de la confluència d'aquests factors o si per la tendència que hem vist, fins a l'any 1995, és realment un creixement estructural que arribarà a un sostre a partir del qual pot caure (segons la teoria de Montserrat).

MÉS DURA SERÀ LA CAIGUDA

Montserrat: Quan navegam mai no sabem si la darrera és l'ona més alta. Ara bé, sembla que els tirs van per aquí. El problema és que les grans sorpreses a nivell mundial també ens afecten, la borsa de Nova York, que marca les pautes, segons tots els analistes està un 40% per sobre del que toca. Soros, un dels personatges que més s'han caracteritzat per especular, diu que ens movem en una bombolla financera que rebotarà. Ara bé, no ho fa com nosaltres preveiem. Nosaltres creïem que el 1998 o el 1999 hi hauria una frenada, que no es dona, i això vol dir que serà pitjor, perquè la caiguda serà impressionant. Les crisis vénen en funció de l'expansió anterior, com més grossa ha estat l'expansió, més grossa és la caiguda. Com més has crescut, més pateixes. Però si pel contrari, es manté un creixement sostenible, econòmicament sostenible, ecològicament sostenible, socialment sostenible, la bonança dura més temps, no hi ha grans espectacularitats, però també la crisi és més "sostenible". Aquesta és la meua anàlisi d'avui, encara que tot pot canviar, tal i com estam, d'un dia per a l'altre, perquè en aquest món tan interrelacionat, i en el món del turisme en especial, una cosa que passa a l'altre cap de la Terra pot afectar-nos directament i immediata. Aquest és un risc constant i continu.

ANGOIXA RESIDENCIAL

ONA: *El creixement de l'economia du implícits altres creixements que avui a Mallorca comencen a preocupar, si més no perquè no hi havia prevista una resposta...*

Salvà: El vertader risc, a més, és que aquesta punta es produeix sobre un sol sector, que és el motor turístic de la nostra economia. L'aturada d'aquest motor és possible a curt termini, encara que de moment té benzina per a una dècada, (i no podem apostar massa més enllà), perquè els criteris de sostenibilitat no es tenen en compte. Des del punt de vista del territori o feim una anàlisi dels nostres recursos, de la nostra capacitat de càrrega o ens inventam el model de creixement holandès (dins la mar) o tipus Hong Kong, i jo crec que cap d'aquests dos models no ens interessa, ni són desitjats per la societat.

La bombolla de la qual parlàvem arriba a uns límits que ja dona símptomes, com són ara l'eliminació dels fons, les tallades de llum que ens fa GESA, el vaixell cisterna... en definitiva saturació, una angoixa residencial que l'any passat sofrírem el mes d'agost i que enguany ja hem patit des del mes de juny. Símptomes, tots ells, que si més no ens han de servir per reflexionar.

MOBILITZACIONS CIUTADANES

Mir: Per posar nous temes també de reflexió sobre la taula, i que enllacen amb el que deia Salvà sobre què vol la societat mallorquina i de les Balears en general, jo vull referir-me a la convocatòria que hem fet en defensa de la llengua i de la identitat de Mallorca, en la qual enguany hem posat l'èmfasi a evidenciar les repercussions que dins la composició demogràfica de Mallorca tenen aquests extrems als quals es referia Montserrat. I vull fer un parèntesi, perquè ja té nassos que hagi hagut d'ésser Pere Salvà que a títol individual hagi hagut de comptar els estrangers que són residents... una dada importantíssima a l'hora de planificar i dur a terme polítiques socials.

Salvà: No els he comptat jo tot sol!

Mir: Vull dir amb això que aquests estudis haurien d'haver estat el resultat d'una feina de planificació i de previsió per part de les autoritats, dels poders públics, i no de la universitat. Aquest és un símptoma que indica què han fet els que han governat aquest país. Les dades demogràfiques que Salvà ens facilità ens donaven unes xifres dins la dècada dels noranta que, de continuar aquesta progressió, i tot tenint en compte les persones que ja han arribat a Mallorca bé sia per immigració laboral, bé residencial, projectades fins al 2000 ens donen una xifra de com a mínim 150.000 persones noves, que viuen a Mallorca, que s'instal·len, que duen els nins a escola, que menen un cotxe, que tenen una altra llengua, una altra religió...

I en aquesta previsió de nova població no s'han tengut en compte els dos darrers anys de la dècada, en els quals el creixement encara ha estat més espectacular, més fort.

150.000 persones noves, si tenim en compte els habitants de l'illa, és una animalada, perquè ens facem una idea, signifiquen mitja Palma, deu inques, catorze porreres... i se sumen a un percentatge de població enorme que ja era d'origen castellanoparlant. I aquesta arribada de 150.000 persones crea tot tipus de trasbals, i ho dic en el sentit positiu, és a dir, en el sentit de "canvi", de necessitat de noves infraestructures, etc..., ara imagineu què passa en el camp de la llengua i de la cultura en el qual ens movem nosaltres!

El Govern balear hauria d'haver previst tot això, i no ho ha fet, la qual cosa du a una situació que nosaltres consideram dràstica, en el sentit que si no s'actua, i cada any que passa és més mal de fer, pot tenir repercussions delicades, quant a descohesió social, per molt diverses raons entre les quals hi ha les culturals i les lingüístiques. Per tant, la resposta popular que hi ha hagut enguany amb la cadena humana davant el Consolat de la Mar, reflectia una preocupació i una sensibilitat, un malestar davant aquest canvi que es produeix a la societat balear en perjudici de la identitat pròpia, i també testimonia una voluntat d'acabar amb una situació de deixadesa i d'inacció

per part de les autoritats, de falta de govern, encara que ara esperem que això canviï.

SOCIALMENT INSOSTENIBLE

Montserrat: Hi ha una dada molt interessant, i és que si nosaltres creixéssim al mateix ritme que ho hem fet en els darrers vint-i-cinc anys, en els propers vint-i-cinc tendríem necessitat, per continuar amb el mateix creixement econòmic, d'esser mig milió d'habitants, és a dir, de créixer al voltant de 200.000 persones, aquestes són dades molt concretes.

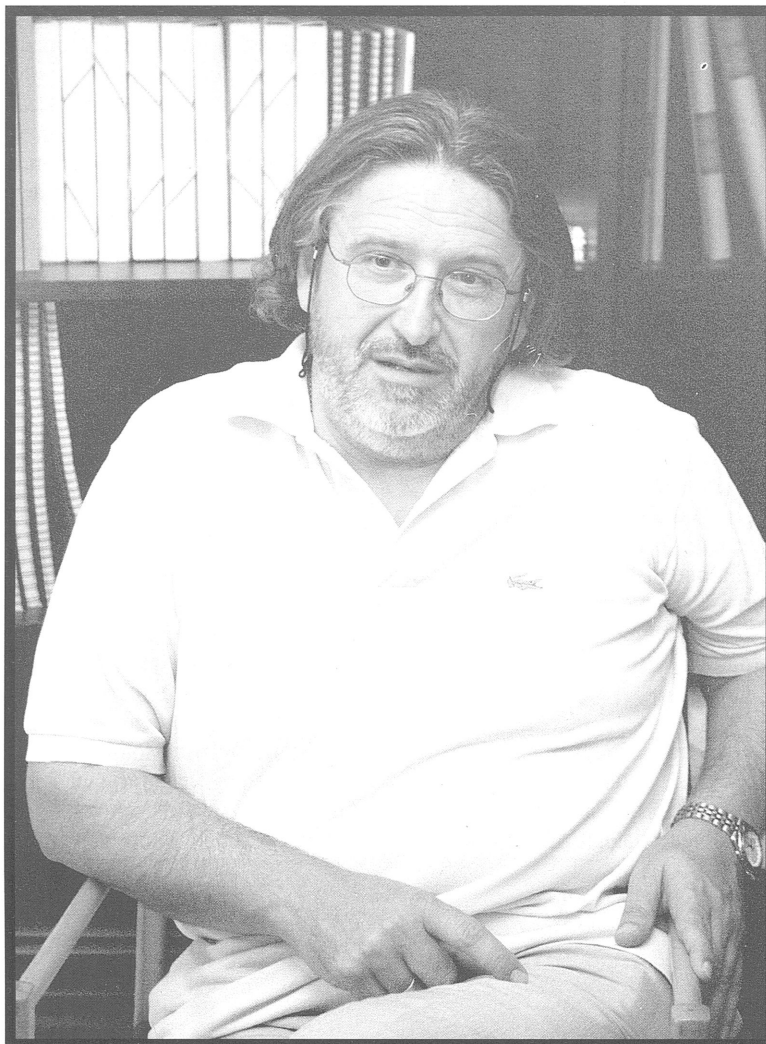
A més, jo mantenc una teoria, i és que una legislació, es digui DOT o com es digui, que només pensa en xaletets, quan el gran perill és una metròpolis (i això no es planifica), no servirà de res, i ens podem trobar amb una sobresaturació, amb un model de creixement mexicà que esgoti un lloc concret, encara que tampoc no es tracta de repartir aquest esgotament per tot el territori. El problema de fons és senzillament que el nostre model econòmic de creixement, necessita desesperadament mà d'obra, i no en té, i

n'ha d'importar. Fins ara, en els darrers quinze anys, després de la gran expansió dels seixanta, quan vàrem tenir una importació de mà d'obra que suposà 100.000 persones i busques: forasters, gent que ve de fora, no havíem tengut una situació semblant a la d'ara. En aquest moment, el diferencial econòmic entre Espanya i nosaltres no és suficientment elevat, com era abans, perquè la gent quedi a viure, i la resta d'any, després de la gran immigració el que tenim és gent transhumant, és a dir, gent que ve a fer la temporada, però que la resta de l'any se'n va a ca seva, perquè no li paga de quedar a viure aquí i per tant no assenta població i vénen amb els turistes, i se'n tornen.

El que passa és que ara hem entrat en un tipus de creixement anys seixanta, on tot es desbarata, és un creixement irracional, que està per sobre de les nostres possibilitats i ningú no s'atreveix a aturar el carro, i creixem no a l'hostaleria, que és el més seriós, sinó al sector de la construcció, que és un sector que sí assenta població.

L'hostaleria no assenta població, perquè és feina de temporada, en canvi, mentre dura, la construcció és feina de tot l'any. La construcció té un cicle d'un any o dos, molt més llarg que els sis mesos de la hostaleria.

Jo puc donar unes xifres que són esborronadores: donats d'alta, assalariats de construcció del 1994 fins ara han passat dels 17.000 als 36.000, és a dir, hi ha més gent, legal, que fa feina a la construcció que a tota la indústria de Balears, inclosa GESA, i això és molt perillós, perquè aquesta població s'assenta, i a més ara es tracta de població que ve de zones amb un alt diferencial econòmic respecte a nosaltres, (el nord d'Àfrica, el Magrib i la zona subsahariana) i tenen tendència a dur la família, i per tant, es tracta d'un índex multiplica-

Pere Salvà

dor de població, i això, si no existeix una previsió i unes polítiques adients és molt arriscat.

Com a ciutadà la meua por és que tal i com s'han fet les coses, aquesta nova població pugui causar enfrontaments, no per qüestions racials o de xenofòbia, sinó per una qüestió de pobres i rics, perquè la vertadera discriminació avui per avui és econòmica. El conflicte pot produir-se entre aquestes dues migracions la dels anys seixanta i la d'ara, dels noranta, perquè és on hi ha incidència de treballs, i quan hi hagi crisi, seran aquests sectors els que més patiran i per tant, aquesta immigració d'ara serà vista com l'enemiga per les poblacions que han arribat fa més temps. I això socialment pot esdevenir insostenible.

L'únic canal, per tant, és la integració, i això entronca amb el que deia Mir: quan parlem d'economia també ens podem referir a cultura, perquè l'economia no només és una qüestió de xifres i estadístiques, la qual cosa és simplement una miopia, l'economia és filosofia pura i dura, i això no és Pitàgores, dos i dos no fan quatre.

Si feim un poc de futurologia... pot passar que d'aquí a deu anys tinguem un problema sociològic important, perquè hi haurà uns enfrontaments de classes socials que es confondran amb llengua, amb cultura, amb raça, però que en definitiva seran problemes econòmics, la gran confrontació és entre qui té i qui no té. I això no ho hem de perdre de vista.

Salvà: La predicció que jo faig i amb la qual hem coincidit plenament amb Montserrat, i així ho hem anat publicant tots dos, és de multiplicar per tres.

ONA: *Quines són les xifres d'immigrants que manegen actualment?*

Salvà: Magribins n'hi ha devers 8.000, i la resta encara no s'ha disparat, però...

Mir: Al marge de les xifres absolutes s'ha de considerar la seva incidència, vull dir que 8.000 persones no són moltes, però si incideixen sobre una població determinada, sa Pobra en aquest cas, doncs, percentualment és molt més, més del 10% del poble, i per tant s'han de preveure polítiques per assimilar aquests moviments migratoris.

Salvà: Evidentment, també hi ha 2.300 africans legals, en el sentit de permisos, etc..., i podria arribar-se fins a 10.000 o 12.000 immigrants en un termini de tres o quatre anys. I de la meitat que en poguessin quedar, multiplicats per tres, (que és la dona i un fill), això donaria 12.000 persones. I ara ens referim a una sola ètnia.

Montserrat: Només al sector de la construcció, manejam una xifra, com a mínim, de 6.000 persones de fora, bàsicament del Magrib i subsaharians.

ONA: Però hi ha veus que asseguren que aquesta població en acabar la feina a Mallorca, se n'anira on hi hagi feina i que per tant no s'assentaran.

Salvà: No hi estic d'acord, perquè està ben demostrat que la mobilitat que es dona ha d'anar a àrees on hi hagi dinamisme, i dinamisme com el de Balears ara n'hi ha a pocs llocs. La indústria no atrau, perquè el que estira són les àrees de serveis i com la d'aquí n'hi ha poques. Aquest és el problema, i un percentatge alt d'aquesta gent quedarà, encara que només tenguí una feina submergida o no sé sap què.

Montserrat: Perquè aquí com a mínim mengen i al seu poble no.

IMMIGRANTS DE LUXE

ONA: Aquesta és una part de la immigració, la del sud, però hi ha la que ve del fred, de la qual tantes vegades hem parlat.

Mir: La immigració residencial és més important quant a la seva pressió sobre la nostra identitat, i també la població castellanoparlant que continua arribant a l'illa.

Salvà: Quant a la immigració peninsular aquí sí que es dona una onada de gent "flotant" per dir-ho així. Es tracta de gent molt especialitzada, enconfradors, guixaires, etc... que van on hi ha feina, van a escarada.

Montserrat: Ja tenim altres experiències. Entre el 1985 i el 1990, quan hi hagué un cicle expansiu, colles de treballadors valencians anaren a Menorca i a Mallorca, però sobretot a Menorca, però clar, el diferencial econòmic d'aquesta gent era baix i se'n tornaren. Ara passa el mateix, hi ha empreses de la Península que duen gent, fins i tot compren cases per allotjar-la, perquè hi puguin dormir, ja que els lloguers són impossibles, i després se'n tornen.

ONA: El problema, per tant, creuen que són els immigrants que pensen que aquí estaran millor que a ca seva?

FACTOR ÈXIT

Salvà: Efectivament, hi ha un factor psicològic, "creuen" que aquí estaran millor. El factor "èxit". Els emigrants no tornen al lloc d'origen si no han tengut èxit al lloc d'acollida. Aquest mecanisme ha funcionat a totes les migracions al llarg dels temps.

Antoni Montserrat

Montserrat: Seran problema si no es preveuen polítiques per integrar-los. Les xifres ens diuen que durant els darrers cinc anys s'han generat a les Balears 82.000 llocs de feina. L'atur ha baixat en 24.000 llocs i això dona 58.000 persones. Si partim d'una base absoluta-ment elevada de creixement de població vegetativa, o sigui i tirant cap amunt de 5.000 persones cada any, que no hi arribam...

Salvà: Són 3.000.

Montserrat: Bé, però posem que fossin 5.000, entre un factor depredació cap a la part d'ensenyament, i la gent no incorporada, per exemple les dones, ...posa-li 5.000, així i tot són en cinc anys 25.000 persones. Això significa que hi ha 33.000 persones que han hagut de venir de fora en cinc anys.

ONA: De fet el cens electoral ha pujat 50.000 persones.

Salvà: Ho hem calculat entre el darrer padró del 1996 i l'actual, tot restant el creixement vegetatiu, ens donava 1.750 persones que arribaven cada mes.

Mir: Setze nouvinguts cada dia, per als quals no s'ha pensat res des de les institucions públiques.

Montserrat: També hem de dir que nosaltres ja hem superat la fase del *baby boom* i això vol dir que el creixement vegetatiu entre morts i naixements de fa vint anys a ara ha variat molt. De les 1.500 persones, entre homes i dones, sense comptar que les dones puguin quedar a ca seva, que els homes puguin estudiar, etc... tenim una capacitat de generació de 1.500 persones que vol dir una taxa de creixement tan baixa, que hem de créixer tan poc per mantenir el nivell, que resulta impossible, perquè la nostra economia o es desboca o cau.

UNA ECONOMIA EN BICICLETA

ONA: Ara que ja han fet una diagnosi, i ben exhaustiva, què han d'afegir?

Montserrat: El que passa és tan seriós que significa que la nostra economia si deixa de pedalejar, cau. L'any que deixa de créixer l'economia balear, resulta que la comunitat autònoma es converteix en la primera d'Espanya pel que fa a aturats de llarga durada, la forma d'atur més dramàtica. Hem de créixer sense remei. Tot es concentra als mesos de juny, juliol i agost, i si no feim la recollida de turistes, en un tres i no res ens convertim en la comunitat més problemàtica d'Espanya. Hem de fer front a un model que ens estabilitzi, i ara que tenim

doblers i recursos, és el moment de fer aquesta reconversió o no hi haurà res a fer, perquè la nostra economia és com un cavall desbocat i caurà pel barranc. Ara anam els primers, però som al límit del descontrol.

ONA: *Aquest creixement nostre, a més, no es tradueix en una millora en la qualitat de vida a la nostra societat.*

Salvà: El creixement que es dona fa que, teòricament, siguem els primers, però no correspon a un creixement en benestar, en salaris, en "accés a", i això vol dir que hi ha un sector que creix molt, però que el seu creixement no serveix de corretja de transmissió a la societat, perquè hi ha tres quartes part de la població que tenen els seus guanys estabilitzats i això vol dir que de cada vegada perden poder adquisitiu.

Els jornals mitjans són els més baixos, els percentatges de població universitària són els més baixos... és a dir, hi ha tota una sèrie d'indicadors que no es corresponen amb el creixement econòmic del qual se n'omplen la boca des de certs sectors.

Vivim a salt de mata, no hem superat la fase que el turisme era una moda, una activitat complementària, i al món empresarial, aquesta concepció, aquesta mentalitat, encara no ha canviat del tot, i pot passar que el procés de degradació a tota la comunitat sigui com el que ha sofert la zona dura de s'Arenal o algunes àrees concretes d'Eivissa, i ens convertim en destinacions de turisme de molt baixa qualitat.

Ens hem de plantejar seriosament de posar números clausus i llistes d'espera.

Montserrat: Si no hi ha places, no n'hi ha, i no importa posar números clausus.

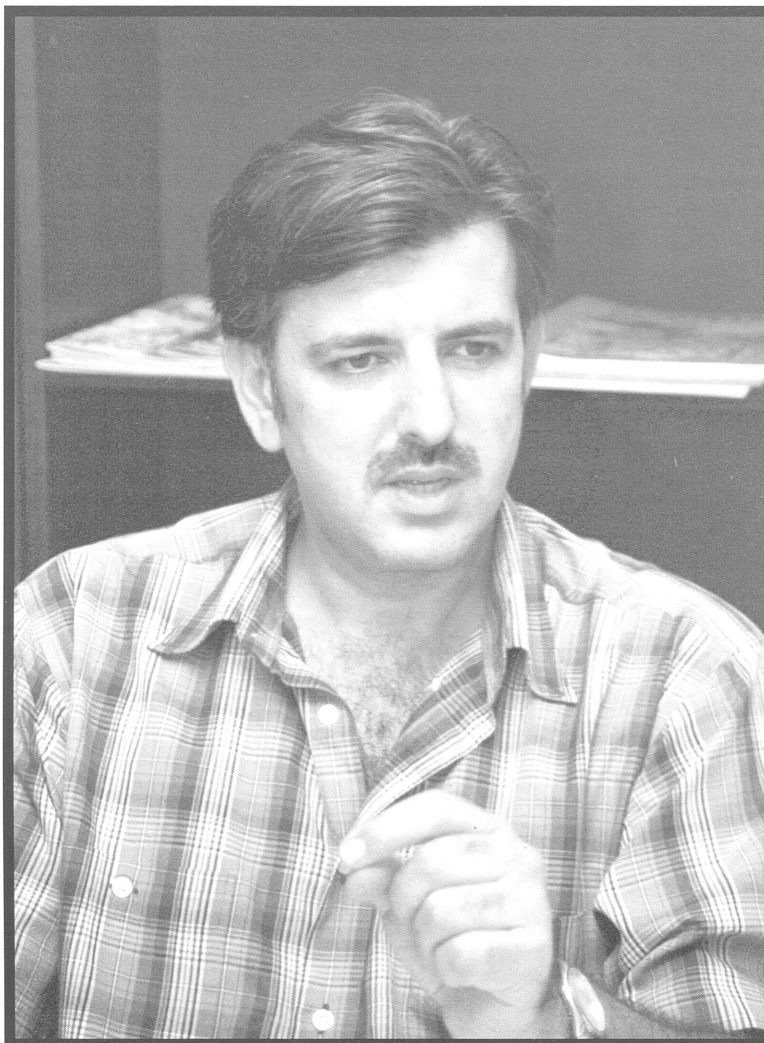
ONA: *La societat ja ha detectat aquesta situació, però hi ha una reacció prou contundent?*

Salvà: Hi ha símptomes que indiquen que sí: la manifestació d'Eivissa, que en proporció va ésser molt important. I que anuncia el canvi.

La de Mallorca, la Cadena Humana. I les eleccions, que tot i no ésser molt clares, donen mostres que quelcom canvia.

CANIBALISME

Montserrat: Símptomes intuïtius. A aquest moment, la gent fins i tot de dretes, se'n tem que guanyam doblers perquè ens menjam el futur. Ens carregam una cultura de poble, uns recursos naturals, saturam de ciment, de carreteres, i també ens carregam la joventut. Una dada

Antoni Mir

molt clara ens ho indica: a aquests moments, la taxa més alta de treball dels joves d'Espanya és aquí, i això que en principi pot semblar positiu, vol dir que deixen els estudis molt prest. L'activitat és de les més altes d'Europa. I això és canibalisme. I ens abocam a una societat que no tindrà res, ni tan sols història.

ONA: *Tan sols no tindrà terra, perquè l'haurà venuda.*

Salvà: Aquesta manca de formació, aquest buit que es produeix, és i serà ocupat per europeus, estrangers de la Unió Europea. Aquesta és una de les migracions que encara no hem estudiat, però que està detectada: una punta entre els 25 i 35 anys i una altra entre els 6 i 14 anys, es tracta de parelles que vénen aquí i ocupen el sector que nosaltres deixam buit per manca de formació.

Mir: La sensibilitat dels mallorquins canvia, mai no hi havia hagut amb sis mesos de diferència dues manifestacions d'aquest calibre, per la defensa del territori, la d'enguany la més gran que jo recordi, i la Cadena Humana... han estat

mostres que les coses canvien. I aquesta darrera mobilització, que ja fa cinc anys que planteja amb insistència la necessitat de defensar la llengua, ens diu que va quallant una idea de país a la nostra societat i que la gent demana uns governants que defensin la llengua i en concret l'aplicació d'una llei morta de rialles, la Llei de política lingüística del 87, que no només no s'ha aplicat, sinó que, a més, hi ha hagut displicència, desídia manifesta i pública i que la institució que més podia fer, que era el Govern de les Illes Balears, que té el mandat, segons l'Estatut, de protegir singularment la llengua pròpia, no ha fet absolutament res.

Les sentències del Tribunal Superior en defensa de la llengua i en contra dels recursos del món gonella, reflectien un concepte, que em sembla molt correcte, i és que l'Estatut d'Autonomia fixa un model de bilingüisme com el de Catalunya on tothom coneix les dues llengües, on ambdues tenen el caràcter d'oficials però on la pròpia, la catalana, ha d'ésser la columna vertebral de la vida pública, de la vida oficial, la que necessita recuperar terreny, la que necessita una sèrie de mesures encaminades a rescabalar l'ús social que perd per moltes raons: històriques, de tots conegudes, per dèficits de tot tipus: mitjans de comunicació, escoles, etc., i també, a aquests moments, pel cop demogràfic i social brutal que suposa una situació límit, encara que la paraula ja sigui exagerada, però realment és que ho és. El problema és molt gros, perquè hi ha molts de grups socials, moltes llengües, etc.

I crec que aquestes mobilitzacions, unes i altres, parlen no només de llengua, sinó d'un canvi d'actitud que ja es percep, i que fa referència no només a llengua, sinó a territori, a país, a una societat que vol cohesionar-se. Manifestacions que clamen perquè es governin els

interessos públics des de l'ètica civil, on el govern es planifica d'acord amb els interessos col·lectius, una societat en la qual es pensa en el conjunt.

Una manera de governar que escolta la societat civil i que la fa participar, basada en la justícia social, valors democràtics i moderns que fins ara no han presidit l'acció política bàsica a aquesta comunitat. Dic això amb el desig que ara sigui diferent i es recuperi terreny, s'apliqui la llei i es doni exemple. Perquè amb molt poc temps pot fer-se una gran pedagogia i es pot convidar tothom a participar en aquests canvis. I vull fer un incís per assenyalar que enguany per primera vegada a la Cadena Humana hi havia convidats col·lectius no catalanoparlants, anglesos i alemanys concretament, que tot i no esser molts responien al missatge que volem donar: la mobilització planteja que a Mallorca, tothom, parli el que parli, i vengui d'on vengui, si tria Mallorca com a terra d'adopció, pot fer molt per conèixer, estimar, respectar i utilitzar, si vol i pot, la llengua pròpia. El coneixement de la nostra realitat, els ha d'esser accessible, perquè resulta que un 68% desconeixen que aquí hi ha una llengua, una cultura, un país... encara que n'hi ha que tampoc no saben que hi ha castellà.

Després, convidar, i després posar els mitjans perquè això sigui possible, i això vol dir una política lingüística amb cara i ulls, amb objectius coneguts per la població, amb una avaluació anual de com s'aplica la llei, i resulta que la Llei de normalització diu que cada any es farà un debat monogràfic al Parlament per avaluar com va l'aplicació de la Llei i des del 1986 no se n'ha fet ni un!, és una befa. S'ha d'actuar des de les institucions públiques, i ara amb tots els canvis, és un bon moment per parlar-ne.

Hi ha, a més, una altra cosa que vull assenyalar, quant al turisme residencial, i que encara no ha sortit a aquesta taula, i és el canvi de propietat que va lligat al canvi demogràfic del qual parlàveu i també molt lligat a tot el que parlem ara... i no és poca cosa.

Mallorca no només canvia perquè ve molt gent sense cap tipus de previsió, ni d'integració, sinó que també canvia de mans la propietat, i a la llarga això tindrà repercussions molt importants dins l'estructura social.

CANVI DE PROPIETAT

Salvà: A l'hora d'analitzar, jo crec que hem de considerar diferents actituds, independentment que hagi fallat l'estratègia d'informació. És ben cert que el més greu pot esser a la llarga el canvi de propietat, i aquest tema ens ha començat a preocupar quan han comprat territori rural, que considerem l'essència cultural i tradicional nostra, mentre compraven apartaments, no ens preocupava massa, però el detonant ha estat quan han comprat les finques, ara ens compren la mallorqueta nostra!

Hi ha símptomes molt espectaculars de com van les coses, i s'han de comentar: a Capdellà hi ha més fills d'estrangers que no fills de residents anteriors, escolaritzats. Aquesta dada, aquest símptoma, ens dona una idea del pes que comença a tenir aquesta immigració.

ONA: Però aquest és precisament un exemple d'una integració discreta, però integració al cap i a la fi, perquè els que s'haurien de comptar són els alemanys que van a l'escola alemanya privada.

Mir: El problema no és la immigració alemanya, sinó que incideix en la població anterior castellanoparlant.

Salvà: La dada de Capdellà no suposa un problema, sinó que és un símptoma del canvi cultural i s'ha de tenir en compte a l'hora de planificar.

ONA: Les eleccions han estat un reflex del que passa a les Balears?, i l'abstenció...

Montserrat: Alerta!, perquè analitzar les causes de l'abstenció dona per a un debat. Hi ha gent que perfectament conscienciada no ha anat a votar, perquè no ha volgut. Perquè els missatges que donen els partits actualment són confusos i la gent els rebutja.

Salvà: Aquí, encara en moltes ocasions no s'ha superat la idea que la dreta és la que destrueix la identitat i l'esquerra la que la defensa. A molts de llocs d'Europa existeix una dreta defensora de la pròpia identitat.

Les diferències de vot als municipis i a la comunitat poden tenir moltes lectures. La gent ha votat una opció al seu ajuntament, perquè coneix la persona, i una altra al Govern de la comunitat.

Mir: Crec que les manifestacions a les quals ja m'he referit faran que hi hagi un canvi a tots els partits, tots, perquè han entès molt bé el missatge i no poden ignorar el canvi de sensibilitat de la societat, de tota la societat.

Salvà: Les eleccions han tengut aspectes que s'haurien d'analitzar si tenguéssim les dades, em refereixo a la participació dels joves, que crec que ha estat més aviat baixa, tot i que desconeixem les dades de la Junta Electoral.

Montserrat: Jo crec que en els pròxims anys el gran repte que tenim és veure de consolidar una il·lusió, una alternativa del turisme. Perquè si no som capaços de crear una certa alternativa al turisme, que en té, si no som capaços, com a mínim hem de cercar una alternativa que ens cobreixi l'hivern. I això vol dir vendre el producte de les Illes com un producte de cap de setmana, i això vol dir defensar la terra, la cultura, l'agricultura, etc., un "pla mirall" per a la nostra identitat, que és el que podem vendre els mesos d'hivern. El nostre "pla mirall" ha d'esser global, de cultura de poble, d'una forma de vida que perilla i que per molts de factors és la que trien aquests alemanys que vénen i que encara que no ho sàpiguen és el que els agrada de nosaltres.

Salvà: L'estil de vida mediterrània s'ha de mantenir, si més no com a atractiu turístic. El Pla Mirall ha estat Àlicia al país de les meravelles, un decorat de cartó pedra.

Montserrat: Però el seu esperit és bo, jo el defensaré sempre, hauria d'esser un pla profund a quinze anys vista, "encara que jo no governi". Un pla que realment transformés la nostra societat, per crear infraestructures de serveis: trens, transport públic, etc..., perquè autopistes a Alemanya ja n'hi ha.

UNA SOCIETAT DE NOUS RICS

ONA: La balear és una societat de nous rics?

Salvà: Exactament, aquesta és la conclusió a la qual vaig arribar en un estudi sobre la tolerància a Mallorca que vaig codirigir, en el qual vàrem partir d'una hipòtesi que va resultar totalment falsa, jo pensava que el turisme podria haver servit per modernitzar la societat, per aportar un paper de modernitzador, com havia passat amb el procés d'industrialització. Però no ha estat així, la nostra és una societat de nous rics amb un potencial econòmic per fer el que vulgui amb els doblers, però buit, amb la mentalitat de fa cinquanta anys.

Montserrat: La societat russa que reflecteix l'obra de Tolstoi presenta uns russos que parlaven francès, perquè el rus no era prou fi. Catalina la Gran va fer un viatge pels seus dominis per veure el seu "pla mirall" particular i al seu pas es construïren pobles de cartó pedra, i ella inaugurava pobles que no existien, els feien de cartó per a quan ella passava, no s'aturava, i els pagesos corrien per esser al pròxim poble i tornar a fer embalum, perquè Catalina pogués inaugurar.

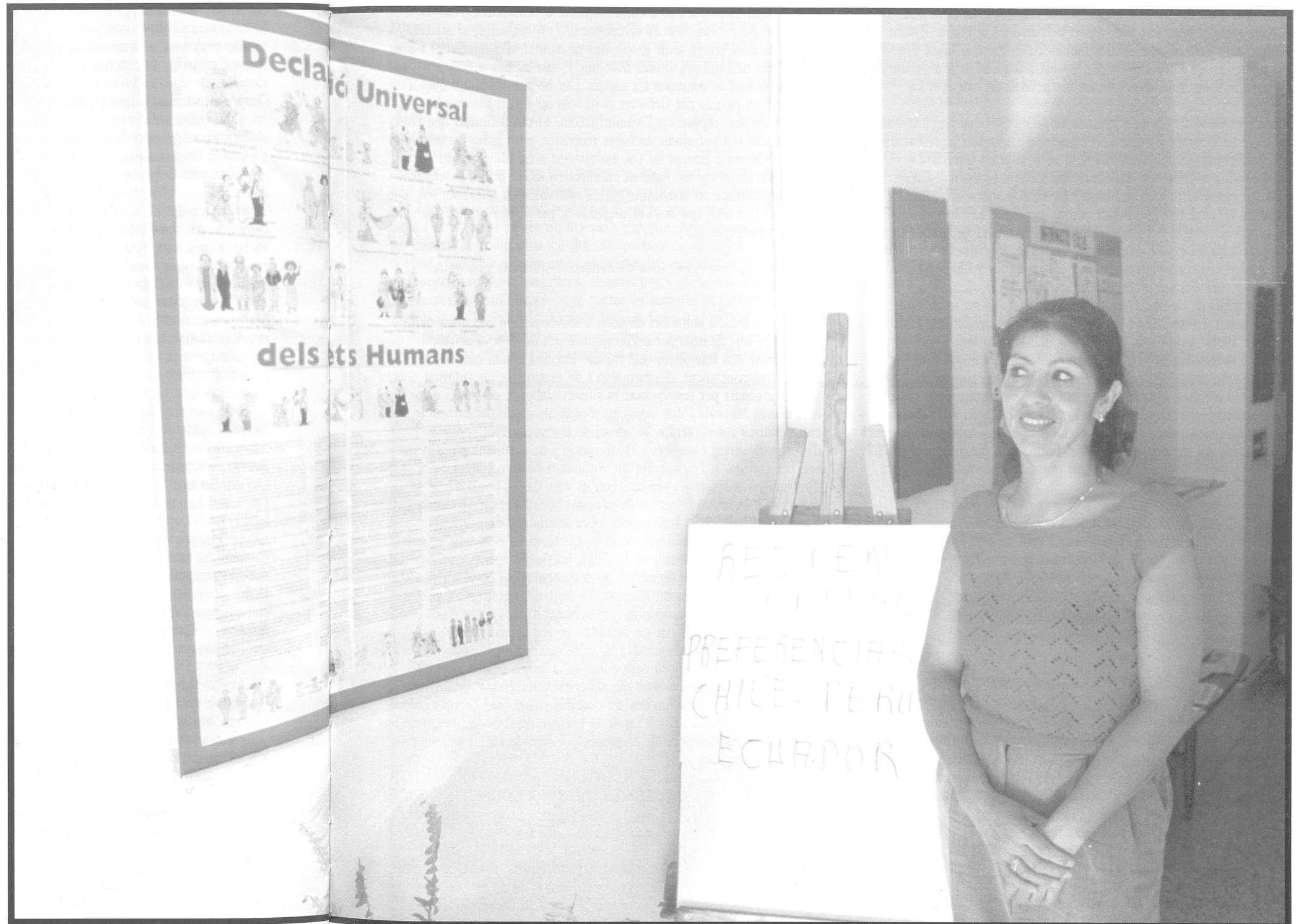
Canviar la por pel respecte

Entrevista a Marlene Perea

per Jordi Calleja

20510096470357682350, aquest és el compte corrent que la Federació d'Associacions d'Immigrants de les Balears té a "SA NOSTRA" per rebre donatius. Els necessita, ja que fins ara s'ha mantengut gràcies al treball voluntari de persones arribades a Mallorca d'arreu del món, d'alguns mallorquins que han conegut la seva dura i delicada situació i d'algunes subvencions del Consell Insular de Mallorca. Aquesta federació lluita perquè l'immigrant deixi de ser vist com un estrany i entri a formar part de la nostra societat. Marlene Perea, directora adjunta de la federació, reconeix que l'Europa que s'imaginen abans d'arribar és ben diferent de la que troben. L'immigrant és una persona amb problemes, que moltes vegades ha deixat la família al seu país, i que arriba a situacions límit en la seva lluita per continuar la seva vida a un altre país. Ningú no coneix millor els seus problemes que els que els han viscut en carn pròpia. I aquest és l'objectiu de la FAIB, posar a l'abast del nouvingut una xarxa de serveis d'assessoria, d'informació i de gestió, i de cursos d'idiomes i de formació cultural per col·laborar en el procés d'integració dels immigrants. Una porta oberta al món en el qual la por a les coses desconegudes és més forta que el respecte per la diversitat cultural.

Les germanes Janet i Marlene Perea són les principals responsables de la Federació d'Associacions d'Immigrants de les Balears. Van néixer al Perú, a prop del llac Titicaca, d'on emigraren ben joves per cercar una vida millor a Espanya. Aquí han sofert en carn pròpia la desprotecció de l'immigrant. Oblidat per les administracions i observat amb desconfiança pels nadius, només la lluita personal d'homes i dones com elles pot acabar amb la intolerància cultural. Aposten per la diversitat perquè és el futur de la vella Europa i en els anys que fa que són a Mallorca han aconseguit crear un centre per donar respostes als problemes dels immigrants. La informació i la mediació cultural són fonamentals no només per als nouvinguts, sinó també per a la gent de Mallorca que només respectarà l'immigrant si coneix la seva cultura i els seus costums.

-La Federació d'Associacions d'Immigrants de les Balears és una realitat molt recent, del gener de l'any 1998. Quines han estat les passes que s'han donat per arribar a comptar amb una organització que cerca donar resposta als problemes de l'immigrant?

-Aquesta idea va néixer en principi l'any 1992 quan ens vàrem constituir en Associació Peruana. Llavors la nostra idea principal va ser intentar unir tots els col·lectius d'immigrants perquè vérem que en arribar a Espanya eren molts els problemes, els mateixos per a tots. Nosaltres, com a peruans, pensàvem que el fet de ser una antiga colònia i de parlar la mateixa llengua podria facilitar-nos les coses, però aviat comprovàrem que la situació era la mateixa per a tots, la d'una indefensió molt gran. Per això pensàrem que no només era

necessari formar associacions independents, sinó també una plataforma o una federació per agrupar els diferents col·lectius. Des de l'any 92 s'han creat associacions independents amb les quals hem entrat en contacte i començàrem a parlar amb col·lectius com l'argentí, el dominicà o l'africà amb els quals férem sessions informatives per parlar-los de l'associacionisme. Per altra banda, rebérem una subvenció del Consell Insular per potenciar aquesta iniciativa. Amb el temps va sorgir la possibilitat de formar la Federació d'Associacions d'Immigrants de les Balears i amb l'esforç de tots ho hem aconseguit.

-Parlar d'immigrants és fer-ho, sovint, de drets humans i de tolerància cultural. Són paraules que tots coneixem, però que es dilueixen

amb les fronteres dels països i amb la por de la gent a altres maneres de viure o d'entendre el món. Quines varen ser les primeres passes per donar un cos jurídic a la federació?

-Començarem amb una màquina d'escriure i una taula, el mínim per poder començar a redactar els estatuts. Ens va servir de molt l'ajuda de l'actual responsable de l'àrea africana el senyor Tefera. Ell procedeix d'Etiòpia, des d'on va arribar amb un estatut de refugiats. Aquest estatut a Espanya no és acceptat quan procedeix d'un país on hi ha dictadura mentre que, quan arriba d'un país democràtic, se'l considera un immigrant econòmic. Tefera lluita des de fa dos anys per reagrupar la seva família, ja que la seva dona és presonera política i vol dur els seus fills a Mallorca. Tocam moltes portes, però fins ara no hi ha resposta, i nosaltres hem de dur el procés directament. Tots som al mateix sac i només hi ha excepcions puntuals com els immigrants de l'Àfrica subsahariana i de Kosovo. Som aquí gràcies a la col·laboració i al suport de persones puntuals. Tenim deutes, però hem aconseguit fer moltes coses gairebé sense diners. Un mallorquí va interessar-se per la nostra associació, i en veure que no teníem ni tan sols un ordinador per arxivar els casos, el va comprar.

Un anglès va venir per parlar-nos dels problemes que tenen també els ciutadans europeus i ara hem començat a estudiar aquest tema. Jo per exemple he format un matrimoni mixt amb un britànic i això m'ha servit per veure les dues cares del mateix problema. Ell ens va ajudar a pagar el lloguer del local i la fotocopidora, i un jove americà, l'electricitat. Som aquí perquè gent que ha vist com treballam ha volgut col·laborar desinteressadament per poder comptar amb un centre de trobada. Treballàvem entre les escombraries i quan ens traslladàrem on som ara, al carrer Alférez Gual número 8, comptàrem amb l'ajuda de gent que va oferir el seu treball i el seu salari de dos dies per arreglar el local. Va ser un treball mancomunat, com es fa al Perú on, quan es construeix una casa, tot el poble ajuda. Volem esborrar la idea que l'immigrant és un intrús que ve a robar llocs de feina i fer entendre a la gent que som persones que amb diferents cultures podem enriquir un país. Avui, cada dia, s'escolten més veus que tendeixen a la creació de societats multiètniques, crec que Espanya i les Balears han de fer polítiques multiculturals. A més, Europa es converteix en un continent de gent gran, i això vol dir que els joves del futur seran possiblement els fills dels immigrants d'avui. És necessari que es comenci a treballar en plans d'integració per als pares i per als fills. S'han d'activar polítiques d'integració reals que tractin el tema des del punt de vista educatiu, sanitari i jurídic. No podem oblidar que Europa va ser molts d'anys un continent d'emigrants i avui no pot donar l'esquena a la realitat, si no vol convertir la situació, que ja és preocupant, en crítica.

L'ARRIBADA

-L'immigrant viu una experiència molt forta quan deixa el seu país, tot i que sovint hi visqués en condicions molt dures, i arriba a una nova nació on moltes coses no són com ell imaginava..., com són les primeres passes d'un immigrant a les Balears?

-Hi ha tota una sèrie de factors que influeixen perquè un vulgui emigrar del seu país. Uns són d'atracció i els altres d'expulsió, per situacions polítiques o econòmiques. La premsa que ens arriba als països considerats del Tercer Món ens mostra una Europa magnífica, plena d'oportunitats. En el meu cas i en el de la majoria de sud-americans penses "aniré a Espanya on seré ben rebuda, treballaré mig any i estalviaré per poder fer venir la meua família". Penses que podràs mantenir o millorar el teu nivell econòmic. A Amèrica del Sud hi ha països on només existeixen els rics i els pobres, no hi ha classe mitjana i llavors els professionals que poden haver perdut el seu estatus per un canvi polític cerquen a Espanya recuperar la seva

posició. Però quan arribes, no passa res de tot això. Fins fa sis anys no era necessari el visat per entrar a Espanya des dels alguns països d'Amèrica del Sud, però ara el demanen si vénis de Perú, Cuba, Santo Domingo. Allà és molt difícil aconseguir-lo i només queden dues alternatives: o ets ric, i en aquest cas no tindràs cap problema, o has d'entrar per la via de les quotes, que formen part de la política de control de fluxos migratoris i que només s'atorguen un cop a l'any. Aquestes quotes, però, seran sovint per a immigrants que tenen família a Espanya, ja que els seus familiars poden cercar-los treball i residència i fer que compleixin totes les prerrogatives necessàries. Per altra banda, també hem de parlar del cas dels refugiats que normalment arriben amb programes específics, com el cas de Kosovo o de l'Àfrica subsahariana.

El problema real és per a la gent que arriba sense visat i ho fa de manera clandestina. Són molts i continuaran arribant per molts de controls que es posin. Per a ells la situació és dramàtica. Han d'arreglar els papers, han de cercar treball, un habitatge, si arriben amb la família poden tenir problemes de sanitat, d'escolaritat... i què troben?, la desinformació més absoluta. Quan arribes a Espanya vas a cercar feina i et demanen els papers, i tu no pots entendre que és necessari un permís per treballar si tu vols fer feina. Llavors has d'anar a cercar respostes a l'Administració. Si el funcionari que t'atén té paciència i et vol ajudar trobaràs respostes, però si no t'entens amb ell per l'idioma o perquè no vol molestar-se a fer alguna gestió extra, ja tornes a ser al carrer. Aquí és on entra en joc la nostra federació i altres organitzacions semblants que el que volen és informar l'immigrant, i d'alguna manera preparar-lo per al seu primer contacte amb un nou país.

-Quins serveis pot oferir avui la Federació d'Immigrants de les Balears?

-Gràcies al treball voluntari de socis i sòcies podem oferir tot un conjunt de serveis útils per a l'immigrant des de la seva arribada i per facilitar una integració més ràpida. Per una banda oferim un servei d'assessorament, d'informació i de gestió que els informa dels tràmits a seguir per regularitzar la situació laboral, dels seus drets i dels deures laborals i dels advocats d'ofici als quals poden acudir, entre d'altres coses. Tenim un servei de traducció d'interprets i d'acompanyament i un servei de formació i de desenvolupament que són per facilitar a l'immigrant un vocabulari bàsic per integrar-se dins una nova societat i per conèixer el nom de les coses que utilitzarà a la feina. El servei de benestar social s'encarrega de la borsa de treball, de la informació sobre habitatges de protecció oficial i de l'àrea de recursos humans, que compta amb una treballadora social, una metgessa i un dentista, un fisioterapeuta i un psicòleg. Tenim també un centre de documentació i serveis culturals i esportius, que organitzen intercanvis, festivals i concerts a pobles de l'illa, i treballem també amb responsables d'àrees de la dona i de joventut. Volem ser un lloc de trobada, on es puguin compartir formes molt diferents d'entendre el món, sempre respectant les persones. És curiós com la gent comença a conèixer-nos, normalment és pel boca a boca entre els mateixos immigrants, però també rebem gent que ens envien des dels serveis socials del Govern balear i del Consell Insular, i fins i tot de la Policia. Aquí els explicam de la manera més realista possible el procés que han de seguir per legalitzar la seva situació.

PRIMERS PROBLEMES, PRIMERS CONSELLS

-I quins són els primers consells per al nouvingut?

-El primer que feim és demanar-los paciència. Els aconsellam cercar un treball per viure. Treballar en diners negres és difícil però pot aconseguir-se. Hi ha empresaris que els cerquen per explotar-los, però n'hi ha d'altres que els volen, perquè són gent treballadora i una

mà d'obra efectiva. Aquests ens comenten que els voldrien fer contractes en regla i amb la Seguretat Social, però veuen que no és possible si no tenen el permís per fer-ho. Cada cas és diferent i recomanem seguir diferents vies per regularitzar la seva situació. Nosaltres ens oferim per dur-los els papers i per parlar amb l'Administració i els empresaris, però ells s'han de comprometre també amb nosaltres a complir uns requisits perquè sinó podem tenir problemes, nosaltres i ells. No volem però que l'immigrant pensi que les possibilitats s'acaben a una federació com la nostra, l'informam dels llocs de l'Administració als quals pot acudir per rebre una orientació. Si tenen família els parlem també dels drets dels nins, que tenen prioritat a la llei d'estrangeria. Els pares poden no tenir els papers en regla però els nins tenen dret a ser escolaritzats i a rebre atenció sanitària. Sovint ho hem de recordar a funcionaris que semblen no conèixer els drets humans i també a la Policia que no pot expulsar un immigrant si quan el detenen no té un procediment legal anterior. Si l'immigrant no coneix els seus drets està perdut. També els parlem de les obligacions que tenen a la feina i amb la gent de l'illa, volem que coneguin la llengua catalana i organitzam excursions perquè coneguin la cultura balear.

-I com han funcionat els contactes i intercanvis amb la gent de Mallorca?

-El darrer intercanvi que hem tengut va ser a Sant Joan, hi tenguérem una gran rebuda, compartírem menjars mallorquins amb menjars de tot el món que duguérem nosaltres al poble, gaudírem dels diferents balls i músiques i va ser un dia molt especial. Aquesta visita no va ser casual, al poble s'havien detectat problemes d'integració al col·legi, perquè per primera vegada s'havien escolaritzat nou nins estrangers, txetxens, magribins, dominicans i alemanys. Eren problemes de comunicació, i el centre va recórrer al Centre de Promoció de la Salut del Consell Insular perquè el primer problema va arribar al menjador. Els nins musulmans no menjaven el que desconeixien, eren nins que procedien del camp i era lògic que no

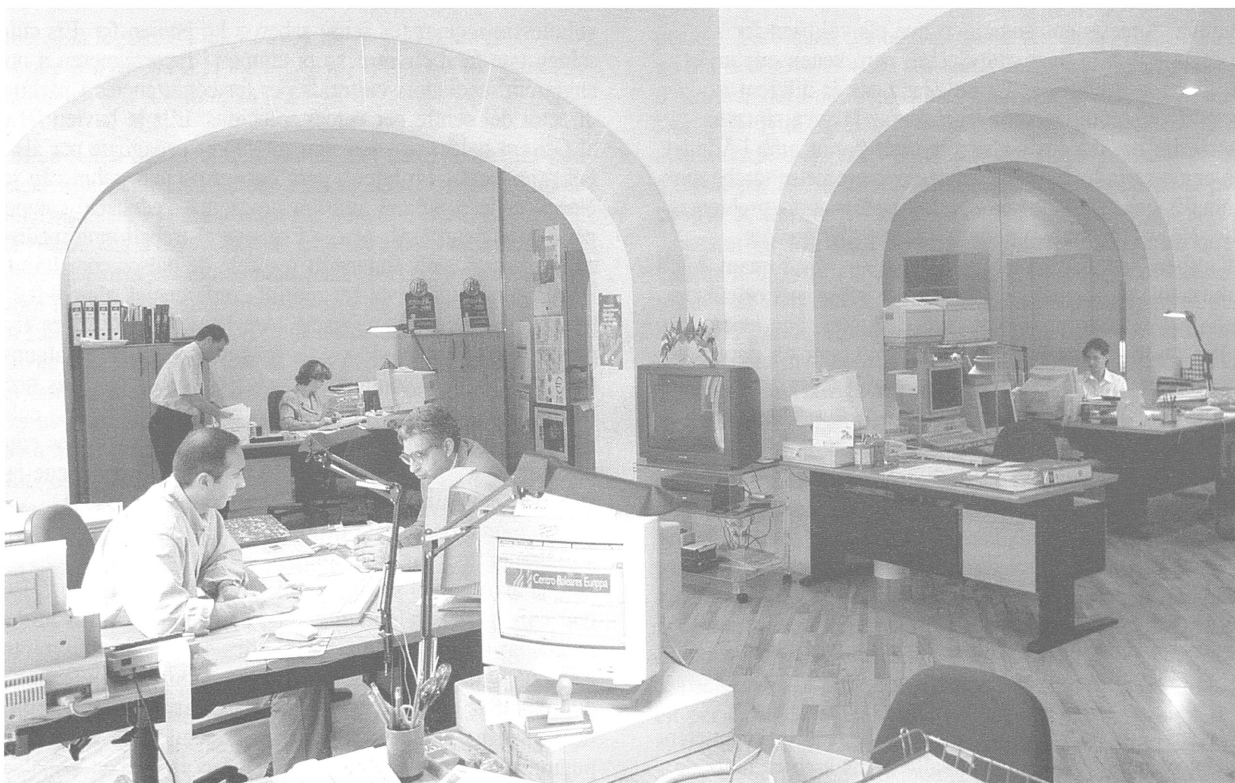
volguessin menjar res sense saber si ho podien fer. Els cuiners no sabien què fer i els professors tampoc i recorregueren a nosaltres. Els enviàrem mediadors culturals per fer conferències i parlàrem amb el director del centre per cercar solucions. Ells ja havien fet una petició al Govern balear per demanar un suport pedagògic per als nins i nosaltres també ho férem, però encara no hem rebut cap resposta. Nosaltres ja comptam amb un programa d'educació compensatòria per a nins magribins, però a Espanya el treball amb mediadors culturals està molt endarrerit respecte de països com Itàlia o França. Hem intentat iniciar-lo tot oferint conferències als col·legis sobre temes culturals i d'immigració. Ara hem treballat sobre el ramadà, i primer hem mostrat vídeos als nins que no entenien alguns comportaments dels seus companys de classe, però després és necessari parlar també amb els pares perquè coneguin la riquesa cultural de la immigració. Volem que s'inclogui dins dels programes educatius la possibilitat d'aquest tipus d'educació compensatòria que ja existeix en el cas dels nins comunitaris però no en el cas dels extracomunitaris. Volem un món sense fronteres on no es col·loquin a diferents llocs els comunitaris i els no comunitaris des de nins, perquè això no pot ser bo per al futur del planeta. No existeix un pla real d'integració dels immigrants, perquè els governs no han volgut preocupar-se de fer estudis específics sobre els immigrants i els estrangers que viuen al seu país, són cultures i col·lectius molt diferents que s'han de conèixer i respectar. Ningú no parla de la necessitat que els fills d'immigrants tinguin una identitat pròpia i puguin estudiar la seva llengua materna i conèixer el país dels seus pares per tenir una identitat a més de la que rebran en el seu nou país. Hem de voler joves oberts al món, perquè seran el futur d'Europa i ja és hora de pensar en tot això.

INTERCANVI CULTURAL

-Com i fins on afecta el tema lingüístic a la integració?

-Si la gent vol integrar-se, conviure i relacionar-se no importa la

El Centre Balear Europa consolidat a Brussel·les defensa els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilita a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:
Centre de Documentació Europea
Centre Europeu d'Informació Empresarial
Departament de Relacions Exteriors
Departament d'Estratègia Regional
i Coordinació IMEDOC

INFORMAU-VOS AL "CENTRE BALEARS EUROPA" A PALMA

- C. Ramon Llull, 2 - Edifici "Sa Nostra"
 07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
 Tel. 971 71 89 89 - Fax 971 71 46 81
 Correu electrònic: cbe@bitel.es
 Internet: <http://www.bitel.es/cbe>
- C. Palau Reial, 17
 Conselleria d'Economia i Hisenda
 07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
 Tel. 971 17 62 28 - Fax 971 17 62 16
 Correu electrònic: cbe@bitel.es
 Internet: <http://www.bitel.es/cbe>

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage - 120-Brussel·les
 Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 3 223 25 24
 Correu electrònic: centre.balears.europe@skynet.be

llengua. Hi ha molta de gent que quan arriba aquí no parla el castellà, a partir d'aquí depèn de les persones. Si una persona és oberta i té interès cerca cursos de l'Ajuntament o es relaciona amb gent d'aquí i és important que la gent tengui paciència per parlar amb ells, els escolti i els expliqui coses de com és la vida a Mallorca. Allò més important no és la llengua que parlis, sinó que t'entenguis. Això sí, és necessari que segueixin un curs de castellà, perquè per a ells és una arma d'autodefensa. Han de saber llegir els contractes de treball i de lloguer, perquè tampoc no falten les persones que intenten aprofitar-se del seu desconeixement de la llengua. També volem que coneguin el català i hem demanat una subvenció per fer que el puguin aprendre, perquè sabem que potser molt bo per a una millor integració i perquè si tu coneixes la cultura de l'altra persona, aquesta respectarà més la teva. El que no coneixem sempre ens fa por, però si hi ha un esforç d'ambdues bandes podrem arribar a deixar de parlar d'integració, una paraula horrible que hem de substituir per respecte cap a la diferència.

El primer permís de treball de l'immigrant només li permet treballar a sectors com el de la construcció i el del servei domèstic, però nosaltres volem que lluitin per millorar la seva situació. Molts d'immigrants tenen titulacions o saben idiomes i volem que coneguin les possibilitats que tenen de prosperar, que es reciclin, que no siguin conformistes, però això ja depèn de cadascun.

-Els homes compten amb la seva força de treball per a la construcció, però les dones tenen una capacitat adquisitiva menor al sector del servei domèstic i greus problemes per subsistir.

-El cas de la dona és molt preocupant. No només guanyen pocs diners, sinó que sovint són enviades des del seu país per la seva família, on han deixat el seu home i els fills. Nosaltres els recomanem que lluitin per reagrupar la família, perquè sinó acaba per trencar-se. Però reagrupar-se és molt difícil i a vegades arriba un moment que et quedes sense energia, perquè tot són problemes. És una lluita contra forces que no pots controlar. Jo record que quan vaig arribar a Mallorca venia dels Estats Units. Allà vaig viure un temps i vaig vendre tot el que tenia per venir amb les meves filles a Europa perquè poguessin estudiar aquí. Quan vaig arribar em demanaren el visat i jo els vaig dir que al Perú em digueren que no el necessitava.

Tots els peruans que vingueren amb mi a l'avió tornaren hores després, però jo vaig aconseguir quedar. És molt dur no entendre per què hi ha tants de problemes per arribar a Europa. La Federació vol lluitar per ser un centre de referència, on el refugi trobi respostes i rebi una orientació. És molt greu veure que hi ha funcionaris que no coneixen les lleis que afecten els immigrants pel que fa als seus drets en els camps sanitari i educatiu.

-I avui un dels problemes més greus és trobar un habitatge digne. Treballen també en aquest tema?

-Hem rebut una subvenció del Consell Insular per crear una borsa immobiliària i presentarem un pla global a l'Ajuntament per aconseguir una fórmula que funcioni. Avui, hi ha joves negres que viuen a hostals contra la seva voluntat, perquè la gent no els vol llogar el pis. La gent desconfia d'ells i pretenem que l'Ajuntament els avalí per poder aconseguir un habitatge digne. Si estem empadronats, tenim drets civils i l'Ajuntament els ha de fer complir. Això ja passa a Catalunya i a Madrid. No volem que ho faci sense condicions, inclourem al contracte les obligacions de l'immigrant i si no les compleix no podrà renovar-lo. La Federació serà l'encarregada d'entrar en contacte amb les immobiliàries i abans de tancar el contracte oferirà una explicació a l'immigrant amb un mediador cultural del seu país d'origen que li explicarà les seves obligacions amb la casa. Es faran contractes de sis mesos i cada tres mesos el mediador comprovarà que l'estat del pis sigui correcte, i si l'immi-

grant no pot pagar un lloguer pot oferir el seu treball a la comunitat que l'Ajuntament dirigirà, no volem res de franc.

-Vostè ha parlat de la desconfiança de la gent cap als immigrants, però què sent l'immigrant quan es troba en una situació que abans no havia viscut?

-La frustració és enorme, creus que vius un malson impossible, però quan veus que és real t'enfonses. Aquest és un gran problema que s'ha de tractar. Nosaltres hem creat un centre d'atenció psicològica per estudiar els grans problemes psicològics amb què es troba l'immigrant. Arribam feliços, sans, però amb el temps arriba un moment que quan aconseguixes els permisos ja t'importa poc perquè et trobes en un estat depressiu. De vegades no vols parlar per telèfon amb la família perquè l'únic que fas és plorar i no pots pagar diners per plorar. T'afecta a tu i a la família que has deixat, i és un xoc psicològic que també repercuteix a la teva feina. Si els permisos de treball i la reagrupació familiar s'agilitassin, hi hauria menys accidents laborals i la gent estaria més contenta i tendria més ganes de fer les coses.

Nosaltres volem que els governants coneguin i contemplin tots aquests problemes. Abans parlaven per nosaltres altres organitzacions, ara com a mínim som els immigrants els que parlem per nosaltres mateixos.

No poden fer lleis ni projectes sense comptar amb nosaltres, tothom parla en nom nostre, però ningú no toca el nostre problema amb les mans. Aquesta federació existeix gràcies al treball voluntari de persones que s'ofereixen. No tenim diners, però sí molts de projectes i ganes que es conegui el nostre cas. Volem que l'immigrant deixi de veure's com un estrany.

Era el 10 de gener de 1970 quan es lliuraven les claus dels cent cinquanta-quatre primers habitatges de la Urbanització Galatzó. Quasi tots eren matrimonis que feien feina al sector de l'hostaleria, nascuts a la Península i que havien arribat a Mallorca cercant un futur millor. Vint anys després, la població va camí d'apropar-se a les dues mil persones, més de la meitat de les quals són nascudes a l'illa. Els habitants d'aquest tranquil racó del municipi de Calvià volen fugir dels tòpics que els mostren com un barri foraster, aïllat de la realitat social i cultural de l'illa. Sense renunciar a la seva història i als seus orígens, reivindiquen que són tan mallorquins com el primer i que les seves mancances en qüestions com la llengua seran superades per les noves generacions. Com exemple d'aquesta aposta de futur, l'escola de Galatzó ha començat el procés d'immersió lingüística des de fa tres anys.

Galatzó, vint anys després

per Maria Ferrer

La urbanització Galatzó és just abans d'entrar a Santa Ponça, devora el tradicional molí, restaurat des de fa uns anys. Popularment, és coneguda com la "Pantera Rosa", nom que li deu tant al color dels seus primers habitatges -una tonalitat rosada que llavors no era gens habitual, a la popularitat que tenien en aquell moment els dibuixos animats d'aquest personat-

ge, com a la tendència ideològica (roja) de la pràctica totalitat de les persones que hi anaren a viure. Aquesta tendència, donats els resultats de les últimes eleccions municipals, es manté, ja que un 90% dels habitants de Galatzó votaren partits d'esquerra, com el PSOE, Esquerra Unida i Esquerra Alternativa. El primer se'n dugué 438 del total de 681 vots.

Té 1.355 habitants, la majoria dels quals (689) són dones, que tenen un fort protagonisme a la vida de la barriada, i amb un percentatge molt alt de joves, ja que un 36% tenen menys de 25 anys. Aquesta és una característica que, d'altra banda, es dona de forma generalitzada a tot Calvià. Encara així, cal dir que en els darrers anys s'ha enregistrat un fort descens de la

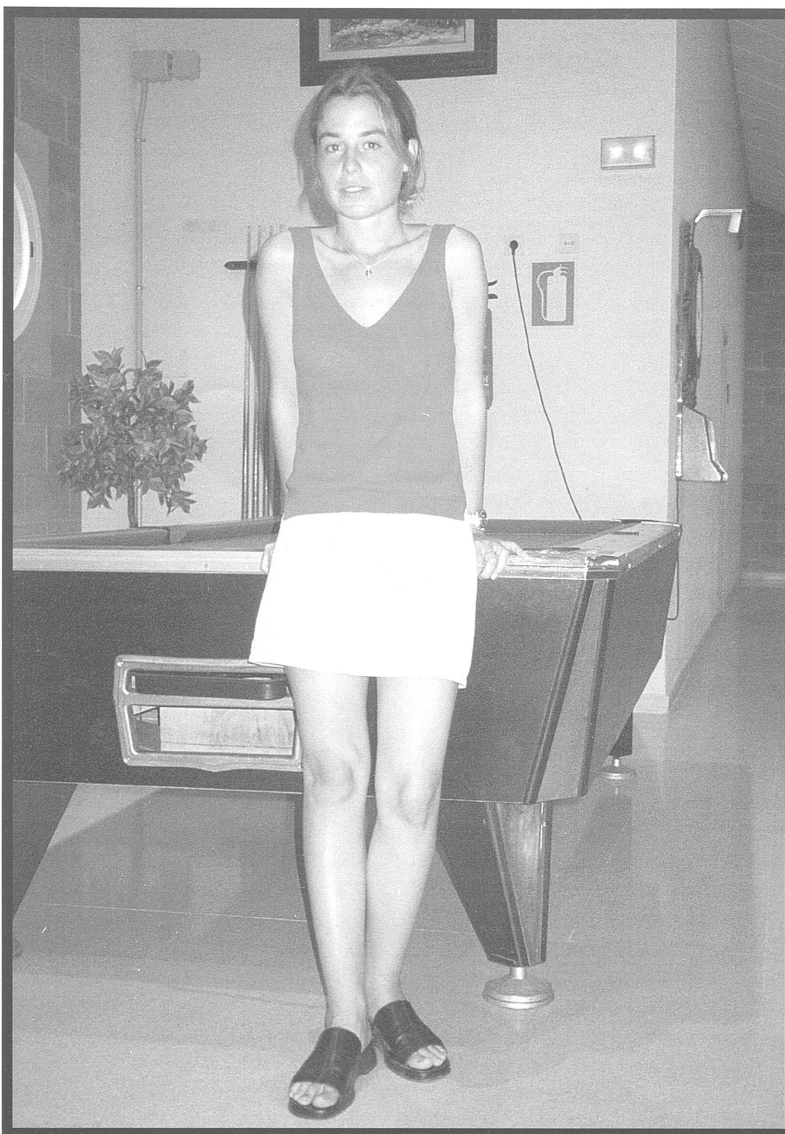

natalitat, circumstància que s'aprecia si es comparen els diferents grups d'edat. Així, hi ha 302 persones d'entre 20 i 30 anys i només 176 són menors de 10 anys. Altres dades de l'estadística demogràfica ens diuen que la majoria dels seus habitants (un 51%) té estudis primaris, mentre que només 14 persones han fet estudis de grau superior.

Però, sense dubte, el que fa de Galatzó un lloc diferenciats és l'elevada presència de persones procedents de la Península, fet lligat a la mateixa història del naixement de la urbanització. Ara per ara, un 53% dels seus habitants són nascuts a les Illes, però s'ha de tenir en compte que la major part d'aquest percentatge té entre 0 i 25 anys. Per tant, són els fills dels immigrants arribats en anys anteriors. Aquest moviment de població cap a Mallorca es produí per motius econòmics. L'illa, als anys seixanta, començava a desenvolupar la que seria la base de la seva economia al futur: el turisme, i això atragué molta mà d'obra de la Península. Dels immigrants que resideixen actualment a Galatzó n'hi ha que arribaren fins i tot abans dels anys seixanta (11), però la majoria ho feren a partir dels setanta. En concret, 123 d'ells arribaren entre 1970 i 1984 i de llavors ençà el nombre d'immigrants que han anat arribant a la urbanització puja fins als 275. Venien de tota Espanya, però sobretot d'Andalusia (25%), seguida de molt enfora per Extremadura, Castella-Lleó i Múrcia.

Però, per què aquest col·lectiu anà a concentrar-se a Galatzó? Donar resposta a aquesta pregunta ens obliga a situar-nos a finals dels anys setanta. Els treballadors d'hostaleria arribats de la Península que feien feina a les zones turístiques de Calvià vivien, el grup més reduït i amb més possibilitats econòmiques, a Palma, però la majoria no tenien més remei que romandre al mateix hotel on feien feina, als soterranis, o a petits apartaments prop dels establiments hotelers. Era gent jove que s'adonava que aquell no era un futur molt engrescador per formar una família.

Llavors governava la UCD, que va posar en marxa un pla d'habitatge molt atractiu. Els treballadors -molts d'ells afiliats al sindicat UGT,

Silvia García

al sector d'hostaleria- decidiren aprofitar aquest pla per posar solució a la seva situació. A partir d'una associació de veïns que anomenaren Galatzó -pel puig que hi ha al municipi- i que tenia seu a Santa Ponça i Peguera, es posà en marxa la junta rectora de la cooperativa Galatzó, origen de la barriada.

Els terrenys del que ara és la urbanització pertanyien a IMISA, propietat de la família Nigorra, a la qual compraren la primera parcel·la on hi ha les cases roses. La iniciativa va donar bons resultats, ja que eren preus molt assequibles per a famílies que no tenien molt de poder adquisitiu. El mateix grup de gent -també s'hi afegí gent del PSOE- va constituir la cooperativa Pablo Iglesias, amb l'objectiu de fer noves promocions a la resta de les parcel·les. Tot donant suport al projecte, l'aleshores Consell General Interinsular va comprar la resta de terrenys a IMISA. El compromís era d'anar venent-los a la cooperativa quan els necessitàs per a noves construccions. La institució públi-

ca havia subscrit un crèdit amb "SA NOSTRA" per a l'operació i el preu de venda era el que havia pagat més els interessos.

Amb aquest sistema nasqué i cresqué Galatzó, sempre amb habitatges socials a preus assequibles, i amb un concepte com a nucli urbà que fou dissenyat per Mateu Carrió i Ferran Bonet, els dos arquitectes que s'han encarregat de fer totes les promocions de la barriada. A principis dels anys noranta hi hagué problemes econòmics i la cooperativa es dissolgué. "Es va rompre la tradició inicial de la cooperativa", assenyalà amb motiu d'aquest reportatge una persona propera a aquest procés. Quedaven llavors dos solars sense edificar i l'Ajuntament de Calvià va decidir comprar-los al Consell Insular de Mallorca (que n'és el propietari) per construir les que sembla que seran les dues darreres promocions de Galatzó i que donaran resposta a la demanda d'habitatges per part dels joves.

La barriada és avui per avui un "lloc agradable per viure", segons la defineixen la majoria dels seus habitants. Carrió i Bonet feren un disseny de nucli residencial, de carrers

amples i espais oberts que fan que es vegi molta gent que passeja al carrer, amb els nins que juguen. Té equipaments que envejarien altres barriades, com són una escola de primària, un institut i un poliesportiu, i un important moviment associatiu que es desenvolupa al local social de la tercera edat, també hi ha un club d'esplai, l'associació de veïns, una confraria, un club esportiu cultural i dos clubs de petanca.

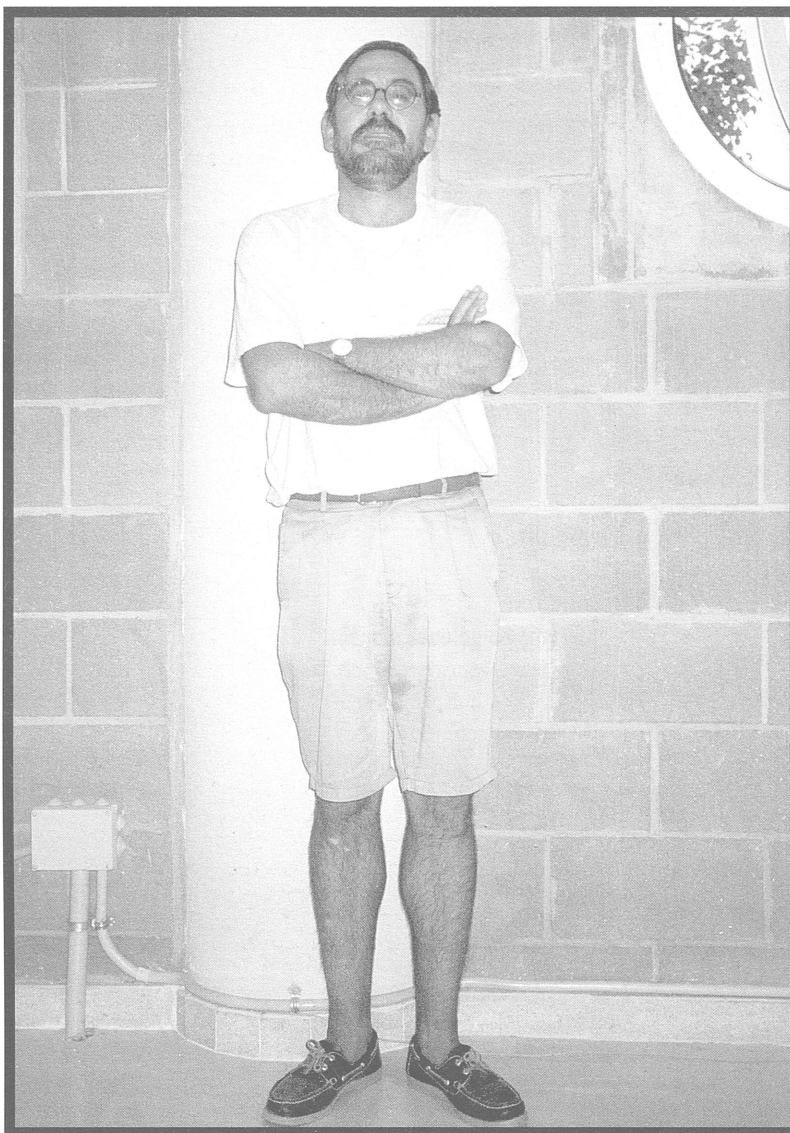
Ja són vint anys d'història, i els habitants de Galatzó, quan hem parlat amb ells amb motiu d'aquest reportatge, volen ser coneguts per la seva convivència i per la seva integració dins la societat mallorquina, més que com un gueto on només perviuen els costums i les tradicions dels seus llocs d'origen. "Com no ens hem de sentir mallorquins?, ho som", contesten una mica ofesos quan es planteja qualsevol dubte sobre aquesta qüestió. Un dels principals problemes, i ells ho reconeixen, és que és un lloc on pràcticament no es parla la llengua catalana, encara que en la seva majoria l'entenen. El

fet que els seus fills aprenguin la llengua pròpia a l'escola és, en aquest sentit, la seva aposta de futur. Volen fugir dels tòpics: "Amb tots els nostres respectes, ningú de Galatzó no està a l'associació del Rocio que hi ha a Calvià i tampoc no som nosaltres els que organitzam les festes valencianes, sinó que ho fan al Polígon de Son Bugadelles, ens conviden i nosaltres hi anam amb gust". Les festes de Galatzó són la darre- ra setmana d'agost i hi solen participar grups de flamenc i també algun de ball de bot. "Feim el que la gent ens demana", diuen des de la Comissió de Festes. Per Sant Antoni, fa uns anys que es torren els botifarrons a la plaça, "amb naturalitat, que així és com ens hem anat integrant a les tradicions de l'illa", diu un dels habitants de la urbanització.

Entre els principals problemes que pateix Galatzó, destaca el dels joves, que, com a altres zones de Calvià, solen deixar molt prest els estudis per posar-se a fer feina, donada la demanda que hi ha al municipi en la temporada alta turística. La taxa d'activitat és alta, sobretot entre les dones, i no es pateixen problemes de marginació o d'exclusió social.

Es dona la circumstància que un nombre destacat dels habitants de Galatzó des dels seus inicis, ha tengut després un paper important al món polític o social de l'illa. És el cas de l'actual batlessa, Margarita Nájera -que viu a les cases roses-, l'exbatlle Francesc Obrador, l'exregidor Anselmo Martín, el secretari general d'UGT-Balears, Lorenzo Bravo i el seu responsable d'hostaleria, Pedro Calvo, així com altres destacats sindicalistes. L'hostaleria continua sent la principal ocupació laboral de la població, encara que, a partir dels anys noranta, aparegueren també els primers empresaris autònoms, i avui per avui podem trobar-hi professionals no directament relacionats amb el món turístic.

Per conèixer de primera mà com és, i com viu la urbanització Galatzó, ONA va organitzar una conversa amb tres dels seus habitants: Manuel Asensio, president de l'Associació de Veïns, un home de 44 anys que vengué a

Manuel Asensio

Mallorca des d'un poble lleonès per cercar feina i que ara és el responsable del poliesportiu; Carlos Muñoz, nascut a Algarinejo, Granada, de 54 anys, que acaba d'inaugurar un nou restaurant; i Silvia García, de 21 anys i filla d'un dels primers habitants de la urbanització, que estudia veterinària a València. La conversa va tenir lloc en castellà, perquè tots entenen el mallorquí, però diuen que no el parlen prou bé.

ONA: Com varen arribar a Calvià?

Muñoz: Jo vaig aterrar a Mallorca a finals dels anys cinquanta, com molts d'emigrants que venim d'Andalusia i d'altres llocs d'Espanya. Vaig fer feina a diferents llocs, primer a la construcció, després a l'hostaleria. A la urbanització Galatzó vaig arribar-hi l'any 1980, a una de les cent cinquanta-quatre primeres cases que es varen donar. Vaig venir a Mallorca perquè, encara que jo tenia una feina al meu poble, aspirava a alguna cosa més, i entre els llocs ide-

als d'aquell moment per prosperar econòmicament hi havia aquest.

Asensio: Jo coneixia unes persones que vivien aquí. Havia estudiat turisme i vaig venir a cercar feina. Veia que allà, amb el que havia estudiat, no tenia moltes sortides i, a més, Mallorca tenia molt d'atractiu, sobretot si eres jove. Al contrari potser del que passa ara, llavors volíem ben aviat independitzar-nos i viure la vida pel nostre compte. Vaig fer feina vint anys a hostaleria, a la recepció, com a subdirector d'hotel... fins que per circumstàncies de la vida, perquè no estava tampoc molt content amb el que feia, vaig començar a les instal·lacions esportives, que és on estic ara.

García: Jo vaig néixer a Santa Ponça, però des dels dos anys visc aquí, a Galatzó. Els meus pares són, ell de Granada i ella de Lleó, i es conegueren a Mallorca, on havien vingut a fer feina. Em parlen molt dels seus llocs d'origen, encara que el meu pare fa molt de temps que no ha anat a Granada i la seva mare, com que tota la família s'ha traslladat aquí, tampoc no hi va,

perquè ja no els queda allà pràcticament ningú.

ONA: Com definiríeu la urbanització Galatzó?, com a lloc per viure?

García: És un lloc molt familiar. Jo, per exemple, ara que estudio a la Península, veig que cadascú va més a la seva, hi ha més gent. Aquí tothom es coneix, tenim unes festes pròpies...

Asensio: Aquí el que ens diferencia un poc és que no és un lloc turístic, sinó residencial. No tenim els problemes que dona conviure amb grans bars o grans superfícies. Potser el més important que es pot ressaltar és la tranquil·litat i que és un lloc residencial.

Muñoz: Jo sense dubte destacaria també que és un lloc molt tranquil, on tots ens coneixem i, com diu Manolo, on no tenim grans problemes. És un lloc on es pot viure bastant bé. L'en-

Les noves generacions

L'escola de Galatzó es va obrir fa catorze anys. Arriba, tal i com estableix la legislació educativa, fins a sisè de primària i va tenir, el curs passat, 216 alumnes, tots de la urbanització i també de zones veïnes com Santa Ponça o El Toro. La seva directora des de fa tres anys és Carme López i el seu secretari, que fa uns anys fou també director, Miquel Herrera. Tots dos decidiren, fa tres anys, començar l'ensenyament en llengua catalana, a una barriada on són conscients que no és una llengua present ni al carrer ni a les famílies. Galatzó forma part, per tant, del grup de cinc de les deu escoles de Calvià on hi ha immersió lingüística. Primer varen començar amb els més petits, el segon any amb el curs següent, el tercer any -que fou el curs passat-, amb primer de primària, i el proper curs, amb segon. Així successivament fins arribar a tots els cursos. "La filosofia que ens decidí a començar la immersió lingüística a un lloc com Galatzó -explica Carme López- va ser que nosaltres ja duïem molts d'anys treballant en aquest tema i havíem provat altres estratègies, però ens adonàvem que els infants escrivien, coneixien la llengua, però no la parlaven. Ens plantejàrem que l'única forma que la parlassin era que no els quedàs més remei". Com ha funcionat? "Molt bé, les famílies estan encantades. Els professors ajuden primer als nins perquè facin les preguntes en català, perquè emprin la llengua, i tot d'una, amb un mes i mig en el cas dels nins de tres anys, l'entenen i després del primer trimestre comencen a parlar-lo", assenyala

Miquel Herrera i Carme López.

la directora. No hi ha hagut, assegura, cap problema per part dels pares. "Quan vénen a matricular els nins els avisam que aquí feim immersió, perquè com que poden triar centre és millor que ho sàpiguin. Els explicam la nostra filosofia i la veritat és que ho entenen molt bé, nosaltres mateixos ens hem quedat sorpresos de la reacció". Els pares, explica Miquel Herrera, "se n'adonen que els seus fills, és clar que aprenen el castellà i el continuen parlant, però van assimilant també una nova llengua". És una qüestió, asseguren ambdós, de conscienciació. "Abans els nins acabaven vuitè i deien, per què he d'aprendre el català si tothom

parla el castellà?, però després veuen que no és així, que li demanen a la universitat, a la feina i que si l'aprenen a l'escola se'ls facilita el camí". Precisament, i no només pel problema de la llengua catalana, sinó també per la presència de nins estrangers, que representen prop d'un 10% dels alumnes del Puig de la Ginesta, des del curs passat, dins el programa d'educació compensatòria, l'escola ha tengut un professor especialment dedicat a les dificultats que es puguin tenir en l'ús i en l'enteniment de la llengua. A la urbanització, hi viuen quaranta-cinc persones de nacionalitat no espanyola.

torn és meravellós i el municipi és el millor del món.

Asensio: Bé, s'ha de dir, i hi ha Sílvia present, que potser qui no té totes les aspiracions satisfetes és la joventut. No tenim, per exemple, llocs de diversió.

García: Bé, sí, és cert que solem anar a Palma o a Santa Ponça per divertir-nos, perquè són els llocs on hi ha les discoteques o els cinemes.

ONA: Si els sembla bé començarem a parlar de la qüestió que centra aquest reportatge sobre Galatzó: la forma com els seus habitants, com podem veure la gran majoria immigrants, s'han integrat a l'illa. Per exemple, com es viu

aquí el tema de la llengua? Pareix que no es parla molt el català.

Asensio: Bé, jo vull destacar aquí l'experiència dels meus fills, que jo sé que des del primer moment han hagut d'aprendre català. Jo, a nivell personal, pel fet de fer feina a una institució pública, m'he anat adaptant. No el parlo, però l'entenc bastant bé. De vegades és un poc sorprenent, perquè a una zona com aquesta, on quasi tots som castellanoparlants, podria semblar que no és necessari saber el català, però no s'ha de veure així, sobretot de cara al futur. És veritat que de vegades es viu amb contradiccions, perquè nosaltres, dins la família, no estam acostumats a parlar el mallorquí, en canvi els fills sí que ho tenen assumit, encara que a casa no el practiquin.

García: A mi em sembla bastant bé que s'introdueixi l'aprenentatge del català a les escoles. Jo vaig amb gent mallorquina i el comprenc, encara que desgraciadament no el sé parlar, perquè no l'he practicat a casa, encara que m'agradaria, perquè de vegades et sents una mica aïllada, quan es parla el català i et comencen a dir si ho entens constantment.

Muñoz: Jo no tenc cap problema, pel fet de dur tant de temps aquí.

ONA: És que quasi té ja accent mallorquí.

Muñoz: Gairebé sí, a mi m'agrada parlar mallorquí, encara que ho faig molt malament, sempre que puc el parl. Els meus fills el coneixen i el parlen. Jo crec que ha de ser així. M'agrada-

ria que es donàs més mallorquí i menys català, però com segons diuen som catalanoparlants, ho accept.

ONA: *Vostès se senten mallorquins?*

Asensio: Sí, fa ja molts d'anys que vivim aquí, i aquí és on han nascut els nostres fills. Jo estic molt aquesta terra i el que m'ha donat.

Muñoz: Sí, sí, tants d'anys a Mallorca... un no pot dir que no se sent mallorquí.

ONA: *Vostès volen fugir del tòpic que les festes d'un lloc com Galatzó siguin només sevillanes, però és cert que aquesta és la fama que tenen.*

Muñoz: Aquest és un barri com qualsevol altre, feim unes festes molt ben organitzades. Hi ha hagut anys que s'han dut grups de flamenc o de folklore, com es vulgui anomenar, però estan en la línia dels que vivim aquí i dels que no, perquè es desplacen aquí gent d'altres barris.

Asensio: Jo fa dos anys que pertany a la Comissió de Festes i puc dir, tot afegint una mica

al que diu Carlos, que amb un pressupost limitat el que intentam sempre és fer unes festes com més alegres i obertes millor. Sempre ens podem equivocar, però no crec que perquè es puguin dur grups andalusos s'hagin d'establir aquests tòpics. Volem festes participatives. Enguany per exemple el que intentam, perquè veim que ho teníem una mica descuidat, és dedicar un dia als joves. A nosaltres clar que no ens importa que venguin grups de ball de bot o de rock en català, però si bàsicament predominen els grups en castellà és perquè aquí hi ha gent major que no la pots adaptar tan fàcilment, encara que és gent que no rebutja que hi hagi grups mallorquins, que els tenim a pràcticament totes les festes.

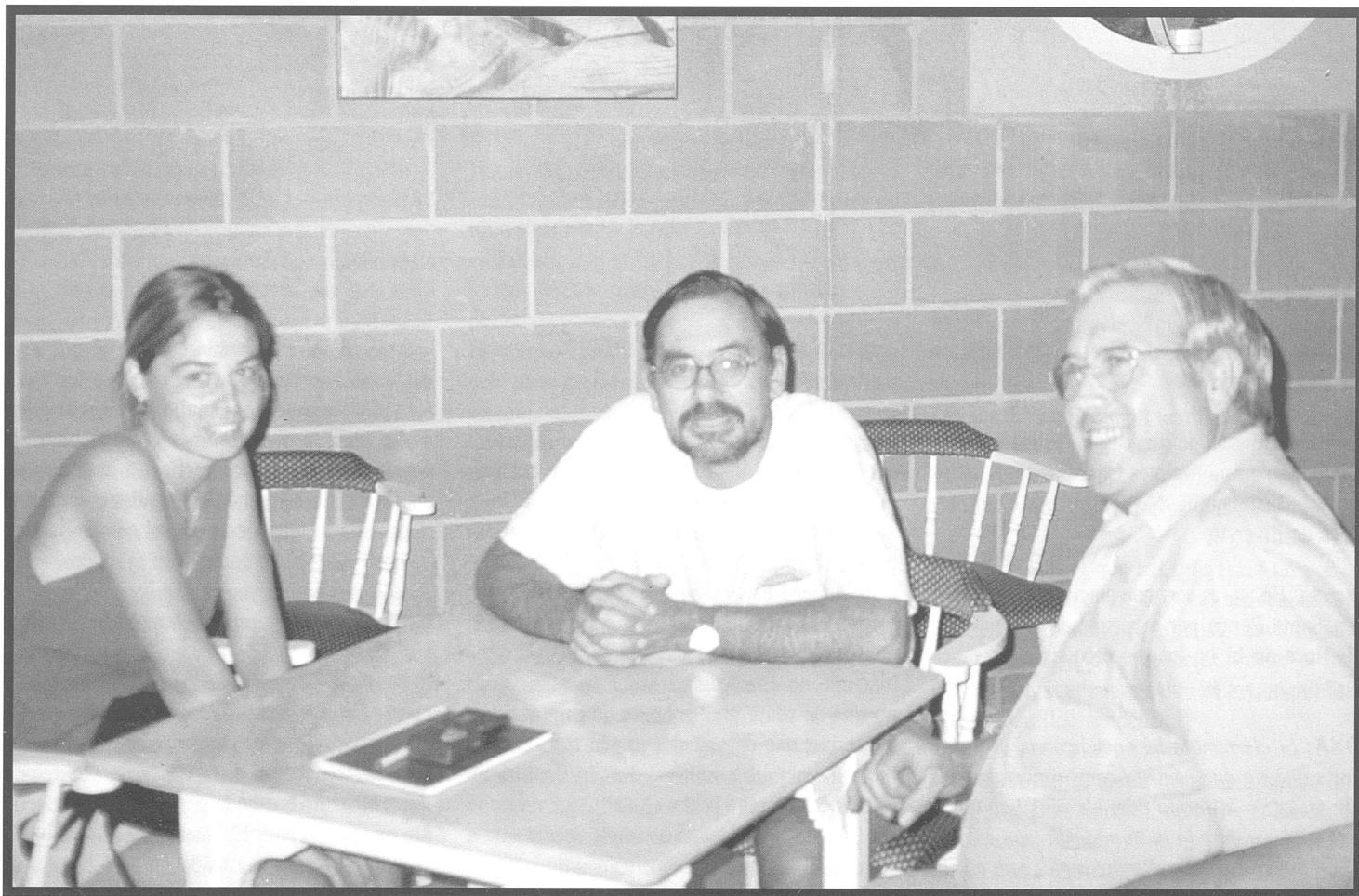
García: A mi la música andalusa m'agrada, però també em cansa i trob que se n'abusa un poc. Els tres dies que coincideixen les festes hi ha grups de flamenc i jo ho trob massa. *Sunflowers*, per exemple, que són de Mallorca, a mi m'agraden molt.

ONA: *Quins són els principals problemes de la urbanització?*

Muñoz: Jo en destacaria un parell, que no són

realment grans problemes, però que ho poden ser si no anam en compte. Per exemple, m'agradaria que a l'entrada de la urbanització hi hagués més seguretat vial. Jo no estic en contra que els al·lots tinguin les seves motos, però segons com poden provocar accidents. També hi ha la qüestió que pràcticament tots els carrers de la urbanització són per a vianants, però això és una cosa que no se sol respectar molt, i també l'hem de vigilar. Quant a la resta, l'ajuntament crec que ens té en compte, per exemple ara hi ha un projecte per construir noves cases per a la joventut.

Asensio: Sobre el tema de les motos i de la joventut en general, jo crec que els hauriem de donar una alternativa. Jo tenc l'esperança que el nou centre cívic que es faci serveixi perquè els joves tinguin punts de reunió i no estiguin tant al carrer. També s'ha estudiat des de l'associació de veïns fer una projecció rotativa de cinema que els diumenges, per exemple, fos aquí. Aquest és un problema, cercar a la joventut alternatives. Hi ha altres temes, com l'entorn de la urbanització, que sempre s'ha de millorar. A més, s'ha de tenir en compte que aquesta urbanització encara continua sent privada i per tant no som beneficiaris, encara que

sí de la majoria, de tots els serveis que ens pugui donar l'ajuntament. Rebre la urbanització garantiria molt millor la prestació dels serveis. També reivindicam una farmàcia, no estaria malament tenir un banc i un problema extern que ara pareix que es pot resoldre és el de l'autopista, que en un principi volien que passàs per la part de darrera, però ara pareix que el nou govern farà una moratòria d'autopistes. De totes maneres, sí que és veritat que es necessita un carril més, però s'han de cercar altres solucions que no siguin noves autopistes.

Garcia: Jo compartesc el que s'ha dit dels centres de diversió dels joves, que no n'hi ha molts. Abans necessitàvem unes instal·lacions esportives, però afortunadament ja les han fetes.

ONA: Han dit vostès que es projecten nous habitatges, aquest hauria de ser el punt i final al creixement de la urbanització?

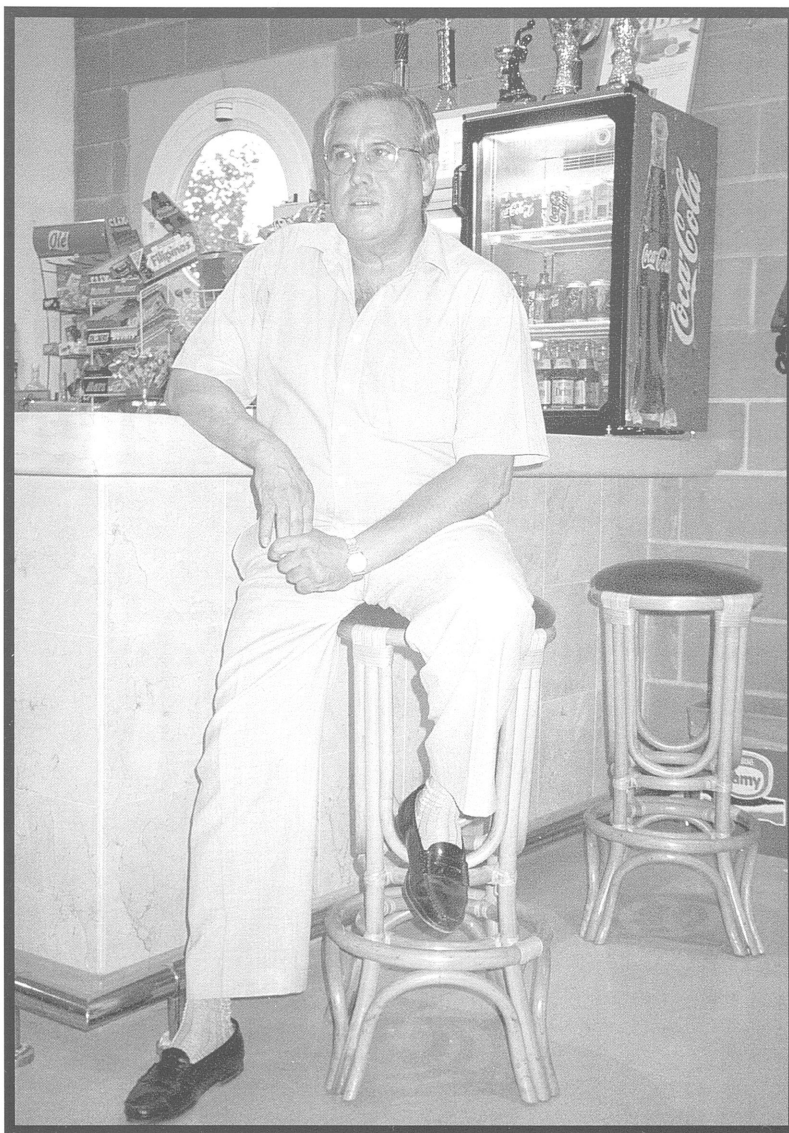
Garcia: Jo crec que sí, perquè si creixem massa la convivència es fa molt més impersonal.

Muñoz: Jo crec també que hauria d'aturar-se, després d'aquest projecte que hi ha d'habitatges per a joves.

Asensio: És que després d'aquests habitatges ja no se'n podran construir més, perquè la resta del terreny que queda és rústic. Crec que aquestes cent o cent vint-i-cinc cases que es faran no tendran gran transcendència. Serem així una població de dues mil persones, que està bé.

ONA: No sé si un poc per l'origen del barri i perquè ha estat la feina de la majoria dels seus pares, es dona actualment el fet que una part important dels joves deixen els estudis tot d'una que es poden posar a fer feina a l'hostaleria. Creuen que és això un problema?, vostè per exemple, com la més jove dels que són aquí, ho ha viscut amb les seves amistats?

Garcia: Sí, això passa a Galatzó i a tota l'illa. A mi, abans d'anar a estudiar a València, em varen oferir ser caixera de supermercat, secretària, però jo tenia molt clar que volia ser veterinària i quan vaig veure que ho podia fer, no ho vaig dubtar.

Carlos Muñoz

És veritat que tenc amics que han deixat els estudis per fer feines relacionades amb el món turístic. Jo no els entenc, perquè crec que ara hem de pensar en aspirar al màxim, en estudiar, més que en els doblers.

Asensio: Jo ho començ a veure ara amb una mica de preocupació, perquè tenc un fill de setze anys i, com deia Sílvia, és una temptació la facilitat que tenen per trobar segons quines feines. L'oferta de l'estiu fa que quan es troben amb qualche problema en els estudis, tot d'una els deixin.

Muñoz: A mi em preocupen bastant els estudis dels meus fills. La meua filla estudia tercer de biologia i el meu gran desig és que es tregui la carrera. El petit és a l'institut i no va tan bé com la filla, però tira endavant. El meu gran desig és que ells tinguin la seva carrera. Després ja veurem què passa, però jo no vaig poder estudiar i vull que ells estudiïn. Fer feina és una honra, sigui la feina que sigui, però mentre es pugui,

els joves s'han de preparar i han d'estudiar.

ONA: Els orígens de la urbanització foren protagonitzats per gent del sindicat UGT, del Partit Socialista... gent ideològicament a l'esquerra. Això encara és així, o vint anys és prou temps perquè les coses hagin canviat?

Asensio: Jo crec que el 90% de la gent que viu aquí, i hi viuen sindicalistes i polítics molt destacats, hem passat per èpoques reivindicatives i això no s'oblida. Ara, la nova generació és una incògnita, però la generació de quaranta anys per endavant continua sent tradicionalment roja.

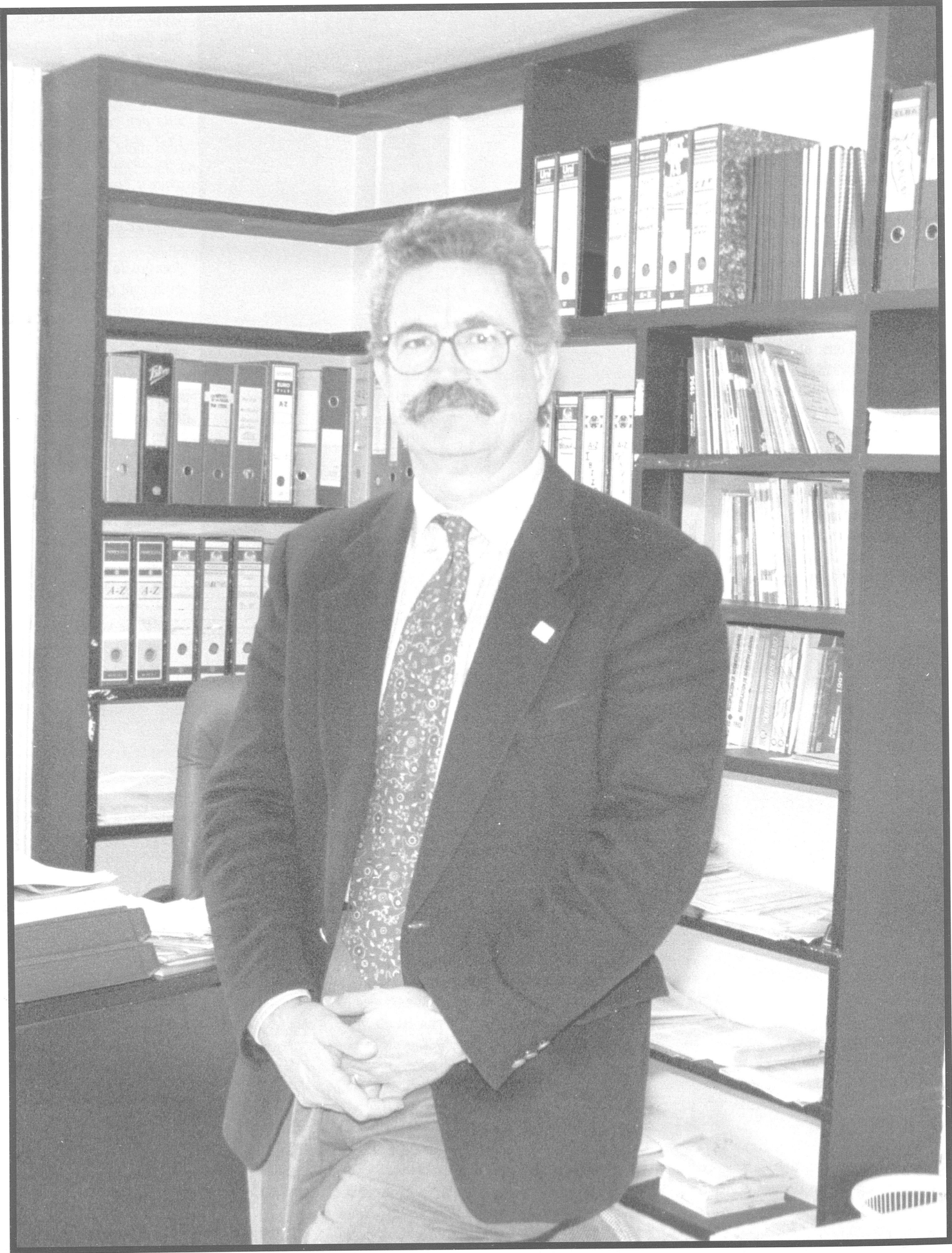
Garcia: La política no és el meu tema. No vaig votar perquè era a València, però aquí crec que tampoc no ho hagués fet, perquè no m'interessa.

Muñoz: És veritat que el fet de ser d'esquerrers aquí la majoria el duim a la sang, però no vull dir que els que no ho són siguin dolents. Cadascú és així com és, però en aquest barri és veritat que un 90% som rojos. Jo crec que

l'orgull d'un treballador és ser d'esquerrers, encara que n'hi ha que diuen que les ideologies ja no tenen sentit. Jo crec que sí, que en tenen, i crec que els esquerrans lluitam per una causa molt diferent de la que defensa la resta, sense que siguem ni millors ni pitjors. Els treballadors s'han de sentir orgullosos de lluitar pel que duen de menjar a casa amb les seves mans, i dic amb les seves mans, perquè n'hi ha d'altres que ho duen d'altres maneres.

ONA: I creuen que això es veurà reflectit en les noves generacions?, les paraules de Sílvia no ho indiquen així...

Muñoz: Jo crec que sí, jo som d'esquerrers i n'estic orgullós, perquè ho he viscut a casa sempre. Crec que els fills, encara que jo no els imposi el que han de fer o com han de pensar, s'inclinen un poc cap al que viuen cada dia a casa.

L'emigració com experiència pròpia i propera

Entrevista a Antonio Galisteo

per Antoni Oliver

Antonio Galisteo (Còrdova, 1948), el president del Casal d'Andalusia a Palma, està convençut que s'han de fer uns majors esforços per afavorir els immigrants que vénen a les Illes. Ell mateix va venir a treballar a Palma fa molts d'anys i veu ara el problema de l'emigració amb ulls crítics. Els immigrants s'han de cercar la vida al marge dels organismes oficials, en molts de casos, sobretot els del nord i centre d'Àfrica, no tenen lloc on estar, hi ha un gran problema d'habitatge, i vénen amb contractes precaris. Encara que els sindicats -Galisteo treballa a UGT- fan un esforç per atendre les persones que vénen aquí, la veritat és que queda molt per fer. Considera que els andalusos s'integren bé i se senten mallorquins, almenys tan illencs com andalusos en molts de casos, ara això no vol dir que per a ells Mallorca hagi estat el paradís perdut, ni de prop fer-hi.

-Quants d'andalusos hi ha a Balears?

-A Balears hi ha censats setanta mil andalusos d'origen i a Palma trenta-sis mil. La majoria vengueren al llarg de les dècades dels seixanta i setanta i arrelaren aquí. Vengueren a cercar feina. Ara ja hi ha andalusos de tercera generació i pot ser que de quarta. Segons les darreres dades estadístiques hi ha andalusos d'origen des de zero a noranta anys, és a dir, que possiblement n'hi ha almenys tres generacions que viuen aquí.

-Què es proposa el Casal d'Andalusia del qual vostè és president?

-El Casal d'Andalusia és un lloc on es troba la gent que vol passar una estona agradable amb gent de la seva terra. La veritat és que el Casal, ben organitzat, té molt poc temps i ara es comencen a aconseguir algunes coses. La gent comença a creure que el Casal és una cosa seriosa. No aspiram més que a tenir un lloc d'encontre per a la gent que un dia va deixar la seva terra. Aquí hi ha un lloc per trobar-nos amb gent del mateix lloc d'origen.

-Quin seria el perfil d'aquesta persona que va haver d'emigrar?

-La gran majoria va venir perquè als anys seixanta hi havia a Balears molta de feina i, en

aquell temps no es requeria cap especialització concreta. La demanda era tan gran que hi havia moltes possibilitats de feina, a una gran quantitat d'oficis. Després, ja més entrats els anys setanta, l'emigració ve aquí a fer la temporada turística i se'n torna uns mesos a treballar al seu lloc d'origen, són els fixos discontinus. Aquesta aflluència és més concreta i menor, es tracta d'una gent que quasi sempre ve als mateixos llocs de feina, en general al sector de serveis. No obstant això, hi ha gent que, al llarg dels anys, s'ha consolidat aquí i alguns han arribat a ser empresaris importants. Hi ha altres andalusos amb petites empreses... als quals els va bé... a diferents sectors, però s'ha de tenir en compte que la indústria més important és l'hostaleria i és en aquest sector i en el de serveis on els andalusos han treballat més. Si deim noms, per exemple, Antonio Gil, el president del gremi dels restauradors és un empresari andalús, Demetri J. Peña, fundador de PIMEN és andalús. N'hi ha molts que s'han guanyat bé la vida.

-També pot existir el cas contrari, és a dir, la persona que ha de tornar a ca seva o anar-se'n a una altra banda?

-Clar que sí. No tothom va assentar-se aquí. Hi va haver gent que va venir per una situació determinada, una mala situació personal, i gràcies al treball d'aquí va superar aquesta situació i ja no va tornar aquí, però la gran majoria quedaren, varen crear la seva família

Antonio Galisteo neix a Baena (Còrdova) el 1948. Professionalment és empleat de banca i amb aquest ofici va arribar fa vint-i-cinc anys a Palma. Al cap de poc temps de ser a Mallorca va entrar en contacte amb Francesc Obrador i altres dirigents i militants d'UGT. A l'actualitat és delegat de personal d'un banc i treballa a UGT. Des de fa sis anys és el president del Casal d'Andalusia a Palma.

aquí i encara n'hi ha que vénen i arrelen aquí. El darrer any hi ha hagut alguns membres socis del Casal que han tengut fills que s'han casat amb persones d'aquí, és a dir, que la gent ja està arrelada.

-Vostè quan va arribar a Mallorca?

-L'any 1974, ja vaig venir amb un lloc de feina i vaig quedar. No és que vengués per quedar, sinó per estar a l'empresa on feia feina un any o un any i mig, però ja vaig quedar. La situació política aquells anys a Madrid i a altres bandes no era la més apropiada i vaig quedar aquí i esper ja jubilar-m'hi. Des de l'any 1977 començ a treballar amb la UGT.

-El sindicat té relació amb el tema dels emigrants, amb la problemàtica dels emigrants?

-Darrerament hi ha una gran consciència en aquest tema, però mai no s'ha ocupat massa del tema dels emigrants. Ara hi ha una major consciència. Ara a UGT ja hi ha un departament dedicat en aquestes qüestions, per encaminar tots els immigrants que vénen, es fan cursos específics de formació, i ja dic, la consciència en aquest sentit ha millorat moltíssim. Darrerament ha vingut molta gent de fora, hi ha hagut, i hi ha, una gran demanda de mà d'obra i esper que això continuï.

-Com veu aquesta gran onada d'emigració que hi torna a haver?

-Al sector de la construcció la demanda és altíssima. El problema vendrà quan hi hagi una recessió i a aquests treballadors, que tenen tot el dret de venir aquí a cercar un futur millor i una feina, no se'ls contracti. Tothom té dret a treure endavant la família i tots hem anat d'una banda a l'altra per guanyar-nos la vida.

D'altra banda, hi ha un problema gran d'habitatge per a la gent que ve a treballar, perquè els propietaris es malfien a l'hora de fer contractes a emigrants, pel motiu que sigui, perquè han tengut una mala experiència amb un llogater o perquè, realment, no hi ha habitatges suficients. Si ets senegalès o dels països del Magrib la cosa es complica encara més. S'ha de tenir en compte que la gran majoria de gent d'aquests països que ve aquí és gent honrada. Així i tot, tenen molts de problemes. S'ha de donar confiança a aquesta gent i el que no s'adapti o no es trobi bé al treball se n'anirà segurament.

ELS ANDALUSOS ES TROBEN BÉ A MALLORCA

-Els emigrants andalusos es troben bé a Mallorca?

-En línies generals l'andalús és una persona que s'adapta molt bé al lloc on va i intenta cercar una feina. A partir d'aquí, la gran majoria, després que han tengut el tema del treball resolt, ha decidit quedar. La veritat és que si hi ha tants d'andalusos aquí, i alguns hi són des de fa més de trenta anys, és perquè hi ha hagut una adaptació. Els andalusos d'aquí tenen, ja ho he dit, de zero a noranta anys, si més no en el cas de Palma. Això segons el cens del 1996, i segurament ha augmentat. Hi ha tres generacions de gent, la primera eren andalusos purs, però s'han anant casant amb gent d'aquí i ara ja hi ha generacions noves totalment mallorquines.

-L'adaptació és fàcil?

-Si jo li contàs la meua experiència personal, hauria de dir que la integració i l'adaptació ha estat molt fàcil. No vaig tenir cap problema, la família de la meua dona és mallorquina, els fills han nascut a Palma. Si vas a algun barri concret hi pot haver gent que ha tengut problemes. Però, el que es diu grans problemes, n'hi ha hagut molt pocs. Hi pot haver alguna brega, però la convivència a barris on la

presència d'emigrants és molt forta, com Son Gotleu, és bona. A Palma ningú no et demana d'on ets a l'hora de cercar feina o d'anar a una banda o a l'altra. L'adaptació dels que han quedat aquí és bona. Sempre hi pot haver algun problema, però molt pocs.

-Com veu el tema de la llengua i de la cultura pròpies de Balears?

-És un tema que només és delicat per a uns quants. Si a la gent se li explica i comprèn la realitat d'aquí i se la convenç, no té problema per acceptar aquest fet cultural diferent, ho assumeix, encara que hi haurà els clàssics que sempre estaran en contra de tot el que es faci en aquestes matèries de llengua i cultura. S'ha de tenir, crec jo, una gran sensibilitat envers els que hem vingut de fora i també cap a la gent d'aquí.

Una bona convivència per a aquests temes lingüístics i culturals s'aconsegueix amb l'educació de la gent i sense grans imposicions. A poc a poc, a les escoles els nins aniran aprenent el català, els adults també han de tenir les possibilitats d'aprendre i el que no s'ha de fer és imposar mesures tipus "doncs, té sis mesos per aprendre l'idioma". Els meus fills parlen mallorquí. Jo tenc aquestes coses molt assumides, s'han de donar facilitats per aprendre, s'ha d'anar pas a pas. El que és més trist és que vagis a Can Picafort i no vegis cap rètol ni en mallorquí ni en castellà, això sí que denota pobresa.

-És que vostè ja és quasi tant mallorquí com andalus.

-M'agradaria tenir aquí algunes coses que no hi ha i si tenc a Andalusia, però quasi em sent tan mallorquí com andalus. Ara aquí hi ha una invasió pacífica per part dels alemanys, però aquesta invasió hi és perquè els d'aquí ho consentim, perquè tot té un preu. La gent diu "no, no vull vendre", però a continuació afegeix "bé, segons què paguin m'ho puc pensar", i al final ven. És un tema econòmic i d'aquests que compren n'hi ha que conserven molt bé les cases que abans eren mig en runes. Un tema que s'ha de mirar bé és el de la parcel·la mínima per edificar, perquè només es pot fer una casa qui té un patrimoni de molts de cents de milions. Tal vegada aquest tema s'hauria de replantejar, perquè la gent que no pot fer-se una casa ven el terreny. Ara, és un tema molt complex i no sé què seria el millor, però jo trob que aquests temes, com el del creixement, s'haurien d'estudiar, no tenc la solució, no es pot arreglar tot d'una aquest problema. Com no han de comprar els alemanys?, si els ho posam molt fàcil...

ENTORN A LA QUALITAT DE VIDA

-No troba que la presència massiva de visitants i de turisme residencial altera la qualitat de vida?

-Clar que altera la qualitat de vida. El problema és que fa quatre anys hi havia molta de gent a l'atur. Avui estam contents perquè a Balears hi ha un atur mínim. Ara hi ha 7.000 persones a l'atur i fa cinc anys l'atur era un problema perquè hi havia 60.000 aturats a l'hivern i 20.000 a l'estiu. Aquest boom de l'economia s'ha donat per les inversions estrangeres en part, i també per la situació precària de països com Iugoslàvia o Grècia i la zona del Magrib, això fa que la gent vengui aquí, endemés del fenomen del turisme residencial que també crea riquesa. Quan aquesta situació canviï tal vegada els operadors turístics se'n duguin la gent a una altra banda.

-Parlava vostè de la manca d'habitatge, quins altres problemes hi pot haver, contractes precaris, etc?

-Això depèn del tipus de gent que ve. A la construcció no hi ha atur. Basta sortir al carrer per veure que els treballadors vénen d'altres països. També crec que els contractes són més precaris, o almenys se cerca que no hi hagi complicacions, possiblement estan contractats

per una empresa del treball temporal i això crea una inseguretat al treball i més accidents, com s'ha demostrat per les estadístiques. Al llarg d'aquest any, en sis mesos, hi ha hagut més accidents que en tot l'any anterior, a la construcció. S'empra una mà d'obra que no és professional i que es professionalitza mentre treballa, i si fan un curs de formació, el fan mentre treballen. Els sindicats assessoren aquesta gent, per evitar aquests problemes que afecten bàsicament els treballadors estrangers.

-Respecte als treballadors que vénen de la Península?

-Véuen grups sencers a treballar, vénen el mestre d'obres, els picapedrers, els peons, els guixaires, tot l'equip que treballa al mateix poble i que es coneixen. Aquesta gent ja ve amb un contracte i sap el que guanyarà i en quin temps ho guanyarà. Quan han acabat aquest treball concret van pels bars on saben que es contracta gent i continuen treballant.

CERCANT-SE LA VIDA ALS BARS

-Com és això, cerquen el treball a bars?

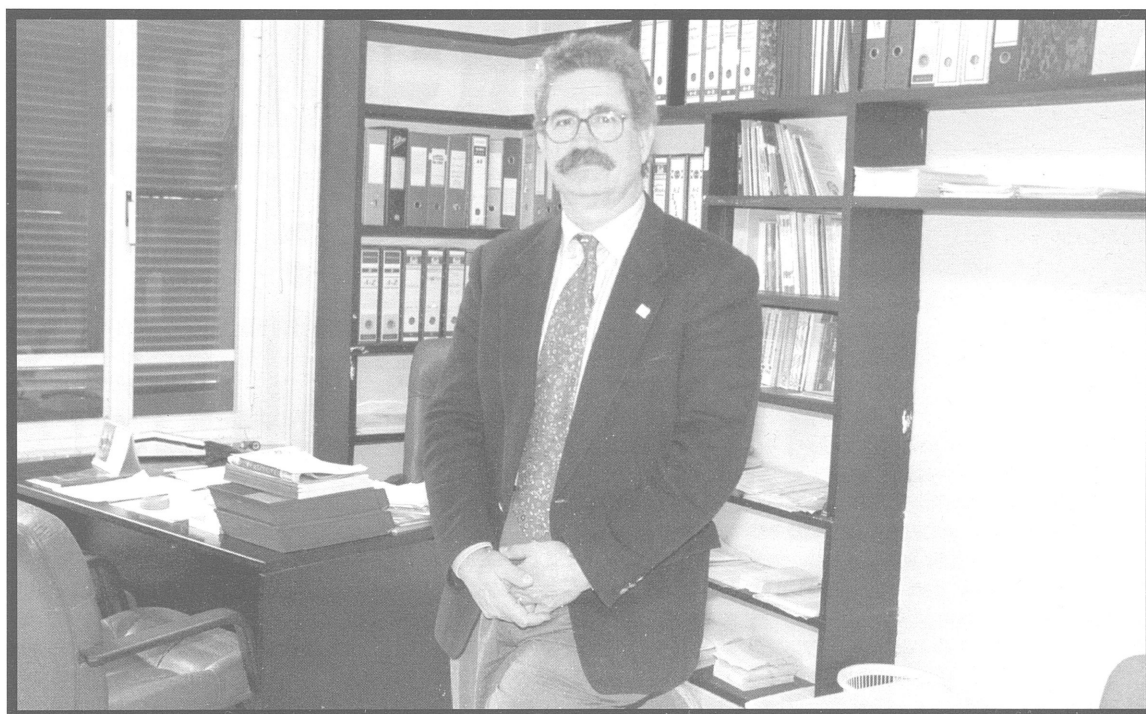
-Bé, hi ha bars on van els mestres d'obres a cercar gent per treballar. Hi ha un mercat i ells mateixos se cerquen la vida. Hi ha bars a les barriades on van els treballadors de la construcció quan acaben de treballar i allà fan contactes amb mestres d'obres que cerquen mà d'obra, aquests mestres van per les obres i saben quins grups treballen bé i els cerquen, és a dir, que se cerquen la vida. Avui en dia un bon mestre d'obres guanya el que vol i un bon picapedrer també. Són colles quasi familiars, formades pels fills i els cosins, per exemple, cadascú amb una especialització i saben fer de tot. En arribar es donen a conèixer per aquests bars, de Son Gotleu, del Rafal, etc., i els tornen a contractar. És una forma de cercar treball que sempre ha funcionat, de fet s'ha fet sempre, però ara més perquè hi ha una gran demanda de mà d'obra. Això no vol dir que els contractes siguin precaris, pot ser que el contacte es faci a un bar, però els contractes són legals i tots els treballadors estan inscrits a la Seguretat Social.

-Doncs, per què serveix l'INEM?

-Això vol dir que l'INEM ha d'anar més viu, ha d'espavilar. La veritat és que en moltes ocasions l'Administració no té l'agilitat que hauria de tenir i això ho demostra. La societat va per davant de l'Administració i els legisladors legislen moltes vegades després que la gent hagi pres la iniciativa. Amb aquesta qüestió passa com quan l'Acadèmia de la Llengua admet una paraula que fa vint anys que ja s'usa al carrer. Avui en dia la demanda de feina és tant gran que els treballadors que fan un curs de formació surten tots col·locats, surten molt ben preparats i tenen una col·locació segura, sobretot a l'hostaleria i a la restauració.

-Hi ha una segona gran onada d'emigrants. Creu que podran quedar?

-Depèn de molts de factors. Hi ha de tot, la gent que ve del Marroc que si millora la situació al seu país probablement se n'hi tornin. N'hi ha d'altres que es trobaran aquí bé, amb tota la família, i quedaran. Quan s'acabi la feina aniran a un altre lloc d'Espanya o d'Europa. Sempre hi haurà un flux de gent. Els peninsulars vénen la majoria perquè ara hi ha feina, si es troben bé i hi ha feina pot ser que quedin, tampoc no suposa un gran problema quedar, alguns dels que vénen quedaran, altres, possiblement, si no tenen un habitatge barat se'n tornaran, perquè si estan a l'atur i han de pagar un lloguer, és millor anar on no hagin de pagar lloguer, és a dir, a casa seva. Ara, és clar que hi haurà una recessió, sempre ve una recessió després d'una època bona econòmicament, però hi ha hagut un avanç, per exemple gràcies al boom del seixanta som ara on som, és a dir, que hi ha hagut un progrés, una millora de les condicions de vida dels treballadors, hi ha una major qualitat de vida. El que s'ha de fer és seleccionar el creixement, mirar que sigui en casos molt concrets,

perquè ara ja les infraestructures no basten, basta circular per qualsevol carretera per comprovar-ho. Això vol dir més accidents i tota casta de problemes. Ara que hi ha un bon moment s'hauria de seleccionar la forma de creixement, créixer en qualitat i millorar les infraestructures. El creixement de la població també s'ha d'aturar, els turistes han de rodar, venir i anar-se'n, i no hi pot haver tant de turisme residencial, perquè el territori no aguantarà, els turistes han de cercar la qualitat. Si milloram la qualitat del turisme millorarà la nostra qualitat.

-La qualitat de vida troba que ha anat millorant aquests anys?

-La veritat és que també ha millorat la qualitat de vida. Per exemple, avui en dia hi ha unes certes oportunitats per a la gent que vol estudiar. Ara hi ha universitat i la gent pot estudiar moltes carreres, abans no hi havia aquestes oportunitats. Fa anys la universitat no existia, pràcticament, només hi havia algunes carreres com dret o empresarials i algunes carreres de grau mitjà, després es va crear la universitat. Avui la qualitat, en aquest sentit, ha millorat bastant. La universitat necessita un temps per consolidar-se i jo crec que s'ha

al servei de la societat illenca

Nova adreça:

Francesc de Borja Moll, 10, entresòl
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94

e mail: fundesba@jet.es

07003-Palma de Mallorca

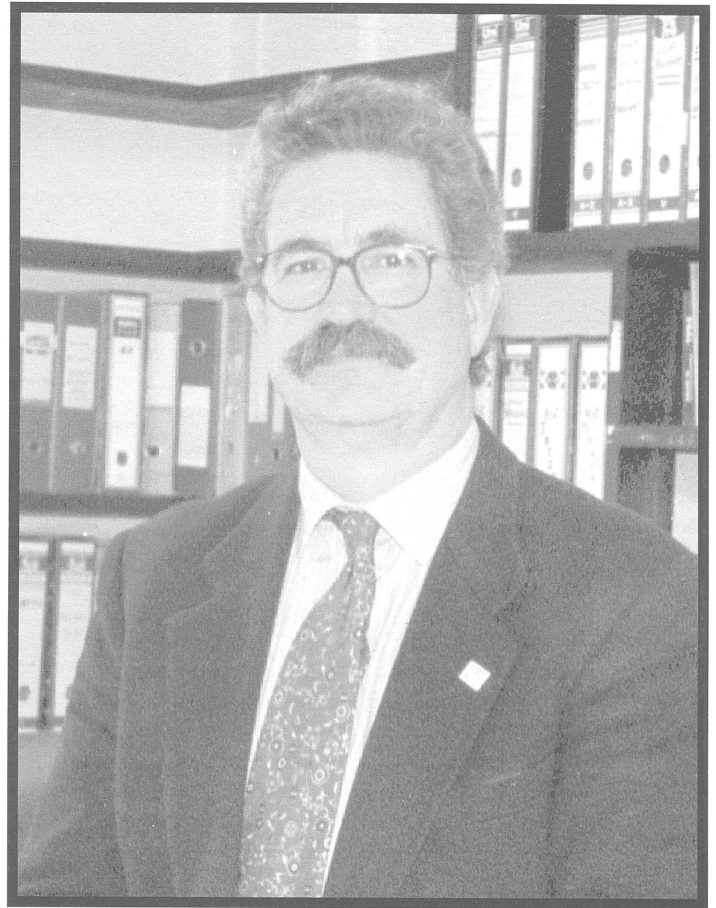
d'especialitzar d'acord amb la indústria que tenim aquí, que és el turisme, per poder donar uns bons professionals a aquest sector.

-Creu que els problemes de la immigració es podran solucionar millor amb aquest canvi de Govern?

-Esper que hi hagi una major sensibilitat en aquests temes. En referència als aspectes socials crec que hi haurà un canvi important, almenys així ho esper. Pel que fa a UGT, jo som militant i treball a UGT i crec que es produirà un canvi important per mor de la sensibilitat del nou Govern del president Antich. S'ha de tenir en compte que la Conselleria de Treball és d'Esquerra Unida, el director general de Treball és una persona de Comissions Obreres i el director general de Formació és Francesc Obrador que ha estat secretari general d'UGT i té molta d'experiència en formació. Per cert, que en aquest capítol s'ha d'aconseguir avançar i molt, perquè és un aspecte bàsic, i Obrador pot fer una bona feina, perquè aquest és un tema que s'ha de potenciar i especialment entre els emigrants que s'han de conscienciar que aquest és un tema bàsic, els sindicats ja se n'han adonat. Molts d'empresaris també estan d'acord, i veuen que és millor invertir en temes de formació, perquè el rendiment d'aquests treballadors formats és superior. Els sindicats han denunciat que s'han destinat fons de formació a cursos que no tenen massa interès, i això s'ha de millorar. També s'ha de donar una oportunitat a tots els treballadors que vulguin millorar la seva formació en el temps lliure i als que no tenen col·locació. S'ha de millorar el nivell dels cursos i als emigrants també, indiscutiblement, se'ls ha de formar si es volen integrar, la millor forma per a la integració és la formació, perquè coneguin el seu ofici i la situació social d'aquí.

-Han canviat les coses a Andalusia o continuen amb els problemes de sempre?

-A Andalusia les coses han canviat molt els darrers anys i per a bé, afortunadament. Avui en dia Andalusia creix des del punt de vista econòmic i crea llocs de feina de forma estable, sòlida, la renda ha augmentat. Només per millorar les infraestructures són necessaris molts de milions, però també mitjançant instituts d'empresa es duen a terme projectes amb futur que tenen una certa solidesa. El nivell de vida ha pujat, encara que no arriba al de les altres comunitats, perquè hi ha hagut una manca d'inversions i d'esforç econòmic durant molt de temps. La qualitat de vida ha pujat, perquè s'han fet carreteres, infraestructures i s'ha millorat l'explotació agrària i la gent ha tornat a fer feina al camp, també ha augmentat la possibilitat d'ensenyament. No obstant això, s'han de millorar coses, però des de fa deu anys les coses han millorat i no li dic de fa quinze anys ençà. Hi ha pobles d'Almeria on no es cultivava res i ara són una mina. També a Andalusia hi ha una immigració del Marroc i d'altres pobles africans. Al sector de l'agricultura hi ha immigrants i els andalusos treballen al sector industrial i de serveis i van a aquests sectors perquè ha pujat el nivell de vida i de l'educació, i ara es treballa a altres sectors. Per això dic que ha pujat la qualitat de vida gràcies a l'educació, encara que l'atur és alt, però disminueix de manera raonable. Fa uns anys hi havia famílies senceres que emigraven a França o a Navarra a recollir raïm, ara ja no passa això. Aquestes persones després d'esser fora durant quaranta-cinc dies tornaven per recollir les olives i amb el subsidi agrari anaven vivint. Anaven trens sencers a la verema i aquí en venien molts a collir ametlles. Després n'hi havia que es dedicaven a l'hostaleria i l'octubre anaven a recollir olives. Aquí venien pobles quasi sencers, a Inca hi ha més de la meitat del poble d'Aguilar de la Frontera, a Felanitx hi ha molta de gent venguda de pobles extrems. La situació ha millorat en aquests aspectes, moltíssim, avui ja no vénen d'aquesta manera. Avui en dia ve aquí el fix discontinu.

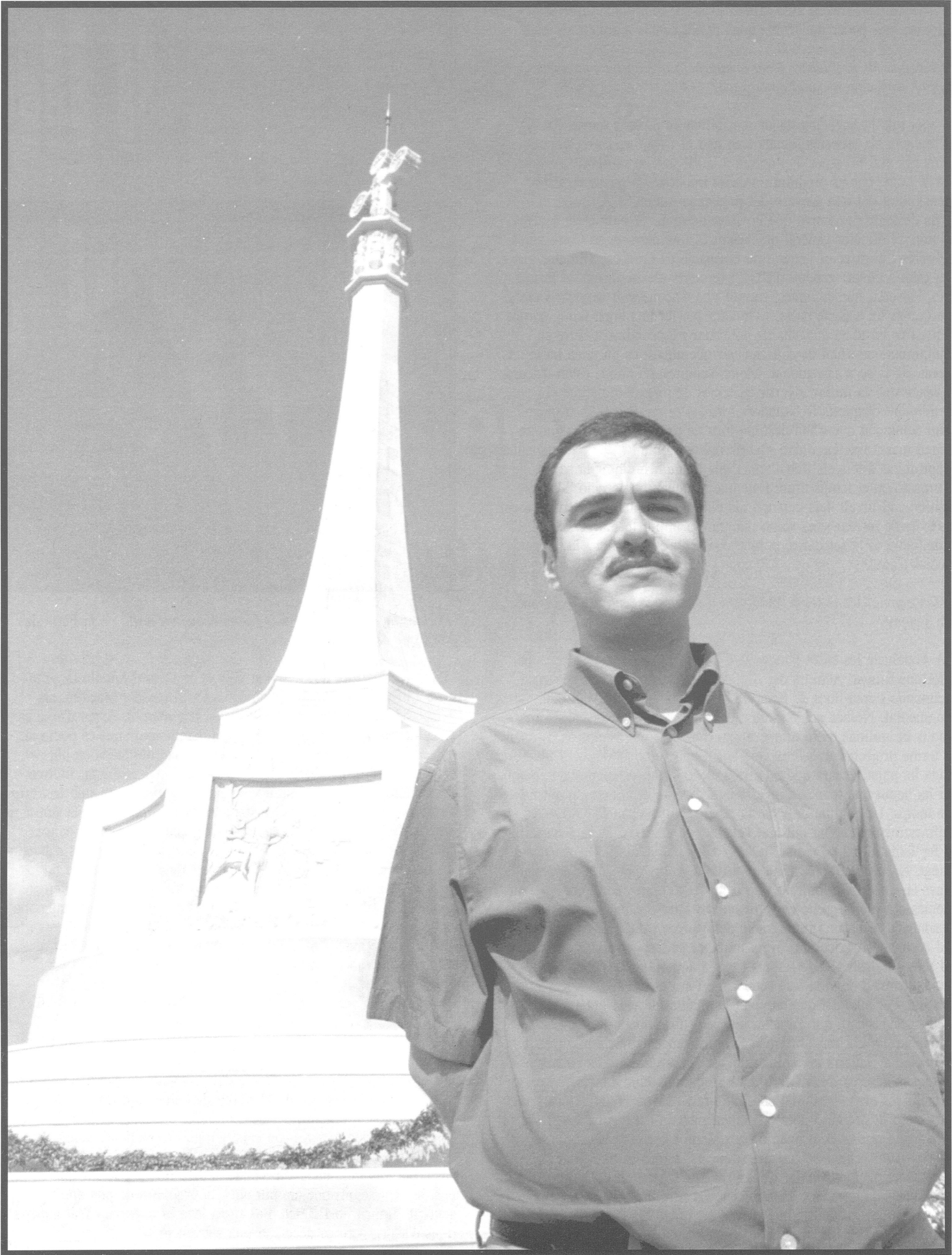

-Parlant de coses un poc més festives, què me'n diu de la Feria de Abril que es fa aquí?

-Va començar com una activitat més de la Casa d'Andalusia. A la primera fira no se li va dir fira, es va fer al passeig Marítim, als baixos d'un hotel, es va organitzar una fira *rociera*. Arran d'això es va començar a parlar de fer una fira i vàrem veure que es podia fer una fira més gran, la cosa és que alguns l'han utilitzada en pla comercial, però quasi tots perderen doblers. Ara, aquesta, i altres fires, molt més multitudinàries, no poden comparar-se amb la *Feria de Abril* de Sevilla, no és el mateix. A Barberà del Vallès la fira té un altre caire, totes les casetes han de ser de centres, cases o penyes, sinó no es munta una caseta. A Barcelona hi ha 1,5 milions d'andalusos que viuen a l'àrea metropolitana. A Palma és veritat que tal vegada sigui més comercial, però el caire és un altre ben diferent. L'èxit de la *Feria* és que la gent té ganes de divertir-se, i tampoc no es demana res. La veritat és que és un lloc on no hi ha incidents i la gent hi va de gust. Ara hi van empresaris de restauració, però se n'adonen que no és massa negoci.

-Quines altres activitats ha fet el Casal d'Andalusia?

-Hem fet una setmana cultural, amb unes conferències sobre Blas Infante, una exposició de pintura, vàrem fer una festa al Poble Espanyol i va venir una orquestra d'instruments de pua que va ser un èxit total, tocaren música d'Albéniz i de Falla i música popular de Còrdova, volem organitzar actes culturals, endemés de la *Feria* i les copes. Ara, aquests actes són cars, l'orquestra va poder venir, perquè estava subvencionada, però, només convidar-los tots un dia per aquí ens costa una milionada. Ara, aquests dies vàrem complir una de les nostres aspiracions que era dur aquesta orquestra de pua que ha actuat a França i a Bèlgica. La nostra idea és continuar fent aquests tipus d'actes, però es necessita una subvenció.

Una torre de Babel jurídica

Entrevista a Ángel C. Navarro

per Sebastià Verd

Derecho balear, inmigración y turismo de masas en Calvià, publicat per l'ajuntament d'aquest municipi, és l'obra més recent d'un jove jurista, nascut a Vélez Blanco (Almeria), amb la qual, segons pròpia confessió, ha volgut aportar la seva interpretació d'immigrant a un fet, la immigració, que és transcendental per entendre el passat immediat de les Illes i, sobretot, per començar a endevinar quin serà el futur. Ángel Navarro s'ha fixat en les repercussions del dret balear sobre la població que ve de fora i en com afecta les relacions socials d'aquesta gent: règims matrimonials, herències, etcètera. Però també ha aprofundit, des de l'altre costat de la barrera, en les repercussions que la immigració, i els drets que du de fora, té sobre la identitat quasi perduda dels illencs. Calvià és, ens diu, una torre de Babel, la terra de les mil i una lleis, que

conformen una població multiètnica i multicultural. I també multijurídica. És un llibre apassionat que, sovint, aparca el dret per submergir-se en el laberint dels sentiments. És aquí, en aquest laberint, quan apareix un cor dividit entre la terra d'origen i la terra d'adopció. L'autor supera el conflicte dividint aquest cor en dues meitats i sense fer conèixer quina de les dues governa l'esperit. Ángel Navarro parla correctament el català, una llengua que va haver d'aprendre ja de major, perquè a gran part de Calvià ja quasi ningú no la parla. Al carrer, a les zones turístiques, només s'escolta el castellà o les llengües estrangeres que s'imposen a causa dels doblers. En fer aquesta entrevista, li vaig suggerir que si s'estimava més expressar-se en castellà a causa de la terminologia jurídica que ho fes, però s'hi negà rotundament.

-Quan un decideix escriure un llibre de les característiques de Derecho balear, inmigración y turismo de masas en Calvià sempre té un objectiu que va més enllà del mateix escrit. En el seu cas, quin és aquest objectiu? Què pretenia demostrar barrejant qüestions referides estrictament al món jurídic amb altres que afecten directament la vida quotidiana?

-Com li ho puc dir! Una cosa no està barallada amb l'altra. De fet, el llibre està escrit amb la intenció d'explicar d'una manera diferent de l'habitual, un tema tan delicat com és la immigració i, endemés, fer-ho des d'una perspectiva desconegudíssima per la gent, és a dir, mitjançant les repercussions jurídiques. Hi ha una gran ignorància sobre aquestes qüestions, tant respecte del dret públic com del privat i això fa que sovint es cometin molts d'errors. I, ja posat a fer una confessió personal, també li he de dir que em vaig sentir empès per una qüestió molt personal: la necessitat d'escriure des del vessant de l'immigrant, afavoridor de tot allò que suposa convivència, concòrdia, pau, integració, tot el que vostè vulgui, però també per reflectir el punt de vista del que ha arribat de fora i que, com a mínim, es topa amb una realitat estranya. A Catalunya sí que s'ha fet, Francesc Candel contempla els dos vessants. Aquí no, sempre que s'ha tractat el tema de la immigració s'ha fet des d'una Mallorca molt roquera, sense aportació d'altres punts de vista diferents als mallorquins.

Ángel C. Navarro Sánchez va néixer a Vélez Blanco (Almeria) el 1970. Vengué a Mallorca d'infant amb els seus pares, se'n tornà i, un cop més, retornà a Calvià just a punt de començar el batxillerat a l'Institut Ramon Llull de Palma. És llicenciat en dret per la Universitat de les Illes Balears.

Derecho balear, inmigración y turismo de masas en Calvià va obtenir un accésit en la convocatòria dels Premis Rei En Jaume de 1997, amb una recomanació del jurat perquè fos publicat. És una visió inèdita, fins ara, d'un fenomen prou estès a Mallorca i, especialment, a Calvià: la immigració.

L'autor col·labora habitualment a la premsa local de Calvià, però no per això deixa d'interessar-se per la seva terra d'origen, sobre la qual ha publicat diferents treballs històrics i jurídics: "La administración de la Justicia en los Vélez. El siglo XX" o "Bases para la autonomía i comarcalización de Los Vélez". Igualment ha publicat una aproximació a la història i al dret sobre "El sureste, un país construido o ¿por construir? (derecho, mitos, historia, política, folclore y otras realidades. Almeria. Murcia y Los Vélez)".

-Diu que la gent comet errors. Quin és el motiu?

-Sí, la gent, en general, ignora el dret, i això fa que s'acaramullin les errades en matèria jurídica, tant pel que fa al dret públic com, sobretot, al dret privat. La gent es confon respecte de l'aplicació del règim econòmic de la família, el matrimoni. Seria molt interessant veure on es posa la creu quan es fa la declaració de l'import sobre la renda. Ja sap vostè que l'imprès demana el règim en què un s'ha casat: si règim econòmic de separació de béns, d'altres que no sé ben bé quins podrien ser, o de béns de guanys. Seria interessant, perquè moltíssima gent creu que és subjecta a un règim i en realitat ho és a un altre. La gent no coneix el dret, s'aplica, però no es coneix.

LA TORRE DE BABEL

-Però hom pot creure que el dret, la llei en definitiva, és la mateixa per a tothom.

-No, en un règim civil com el que s'aplica a Espanya hi ha moltes diferències. Ja n'hi havia històricament. Mallorca compta amb un dret propi, com Catalunya, el País Basc, Aragó, ara Galícia n'acaba de fer una recopilació, especificitats que he pogut estudiar també a Múrcia, a Extremadura, a Astúries, fins i tot a Castella, a la Castella històrica. Front a un règim comú en matèria de dret privat, hi ha aspectes molt diferents que van des de variacions importants en qüestions d'herència, per exemple, fins als règims matrimonials, on les diferències són totals. La gent es pot creure que, quan passa de viure a una comunitat a una altra, el dret l'afecta d'una manera immediata o, per contra, que no l'afecta pel fet de ser nat a un altre lloc. I sí, l'afecta, però no tot d'una. Normalment ha de passar un cert temps i, és clar, això no ho sap qui no té coneixements jurídics. Una persona es pot empadronar o no, pot casar-se o no, pot testar o no, cada circumstància particular es barreja amb el dret propi de la comunitat, de manera que la seva aplicació variarà en cada cas. Com a exemple, valgui la situació que es pot donar, i que de fet es dona, a Calvià, on una part important de la població, la població immigrada, és subjecta a un règim matrimonial de béns de guanys, mentre que a l'altra li correspon el règim de separació de béns, propi del dret foral de Mallorca. I això sense oblidar la presència d'una població estrangera resident que pot basar la relació matrimonial en sistemes diferents. Això ens du a pensar que Calvià és una torre de Babel no només des del punt de vista lingüístic, sinó també jurídic. No fa gaire vaig conèixer una parella d'alemanys residents a Peguera que tenien nacionalitat alemanya, residència a Mallorca, a Peguera, i un règim matrimonial que era de separació de béns, com el dret mallorquí, però amb anivellació de guanys.

-Parlam de dret privat, quin ressò té aquesta multiplicitat en les relacions socials de la gent que viu a Calvià?

-A Calvià és on es concentra la major variació, a causa de les seves característiques demogràfiques, però la situació és molt semblant a la resta de Mallorca o de les Balears. Podem dir que per contra d'allò que alguns creuen quan es veu la massificació de les construccions turístiques, que aquest és un territori sense llei, on tothom fa el que vol, doncs no. No és així. Aquesta és la terra de les mil i una lleis. I, és clar: les persones neixen, adquireixen o es guanyen una ciutadania, s'estableixen a una residència, es casen, tenen fills, compren béns, moren i deixen una herència. Llavors quan van al notari, per inscriure una propietat o per testar, el notari ha de conèixer l'especificitat jurídica que correspon a cada individu. De vegades n'hi ha prou amb el llinatge, així a uns cognoms mallorquins correspondria el dret mallorquí i a uns cognoms forasters el dret que correspondria a cada cas, en general, referint-se als peninsulars, el règim matrimonial de guanys. Però això ja no és així: els llinatges s'han mesclat. I es cometen errors, les conseqüències dels quals poden derivar en

plets. Cal pensar que amb caràcter general els immigrants espanyols adquireixen la ciutadania balear quan duen deu anys de residència a les Illes, a no ser que en facin renúncia expressa, i que a partir d'aquests moments se'ls aplica el dret foral. D'aquesta manera, es poden donar casos de persones casades amb un règim que a l'hora de deixar una herència ho han de fer segons un altre, la qual cosa afecta no només els béns que puguin tenir aquí, sinó també els de fora. Hi ha herències que s'han aplicat a Múrcia, o a Andalusia..., d'acord amb la llei mallorquina, la qual cosa suposa una aportació cultural jurídica de Mallorca cap a l'exterior. I aquest no és un tema anecdòtic. Pensi, per exemple, que a Castellà la legítima és molt més extensa que no a les Balears. Mentre a Castellà el testador té compromeses les dues terceres parts per a tots els fills, al País Basc, particularment a Biscaia, són quatre de cada cinc parts, a Catalunya només és una quarta part i a les Balears el 33% o la meitat, segons el nombre de fills. I això és important, sempre ho és, però sobretot si hi ha alguna fortuna en joc.

AVANTATGES I DESAVANTATGES

-Tal volta fos més senzill aplicar el dret que en cada cas fos més favorable. No li sembla?

-I qui ho decideix, això? Teòricament, sempre s'ha dit que el dret balear o, més ben dit el dret de Mallorca, perquè també hi ha diferències entre les Illes, afavoreix la dona casada, perquè continua administrant els seus propis béns com si fos fadrina. Les mallorquines se'n senten molt orgulloses d'aquest fet, que els reconeix una llibertat sobre els seus béns que no rebrien amb altres règims. A Castellà, per exemple, les dones estaven subjectes a la necessitat de llicència marital. Però recentment, a través d'una sentència del Tribunal Suprem, hem pogut comprovar que no tot és tan blanc o tan negre com pareix. Amb un règim de separació de béns, la dona es pot veure injustament tractada en cas de divorci o de separació, per exemple. Pot veure que la fan fora de ca seva a causa d'una hipoteca que l'home, que era el titular de la propietat, no ha satisfet. En aquest cas, ens trobam que el banc pot executar la sentència si el règim és de separació de béns i, per contra, no ho pot fet si és de béns de guanys, perquè part de la propietat és de la dona. Amb caràcter general hom pot dir que el dret mallorquí és millor per a la dona, però pot passar que no sigui així quan les coses van malament. En aquest sentit, és evident que el dret balear ha de ser modificat, no per introduir canvis radicals, cosa que seria un escàndol, sinó per afavorir la família, tal com ja s'ha fet a Catalunya on, en aquestes qüestions, ens duen molt de camí guanyat. Tot això per no parlar d'altres qüestions relatives a la propietat, reminiscències històriques, com els alous, autèntiques mòmies jurídiques, que per tot ja han desaparegut menys a Mallorca, i en aquests casos on no és possible cap tipus d'excepció per causa de la nacionalitat o la naturalesa d'una persona. "No, miri, és que jo no he nascut a Mallorca", no serveix com a argument, és igual, una propietat afectada per un cens o per un alou no exclou ningú. I molt manco quan es tracta de temes que afecten el dret públic. Jo m'he trobat amb uns alemanys a Calvià que al·legant la seva nacionalitat pretenien obtenir la llicència d'obres per una casa d'acord amb les lleis del seu país o, en concret, del municipi de Düsseldorf. I no, en aquest sentit no hi ha dubte que les lleis que s'apliquen són les territorials de les Balears i les normes municipals corresponents, que poden ser tantes i tan variades com municipis hi ha. En resum, hi ha un dret que respon a les circumstàncies personals de cadascun dels seus subjectes, però n'hi ha un altre que és d'aplicació obligada a qualsevol persona que visqui o vulgui fer una determinada obra o transacció en un lloc determinat.

-Si no record malament, una de les preguntes que es plantegen al llibre és sobre els límits entre el dret públic i el dret privat. On acaba un i comença l'altre?

-No és una frontera perfectament delimitada. Hom diria que, històricament, les qüestions que afecten les persones amb l'exterior, les relacions d'un individu amb la societat, corresponen al dret públic, mentre les relacions de la persona amb el seu entorn íntim, com és el règim matrimonial o l'herència, seria dret privat. Però amb el pas del temps s'ha creat un dret nou, el dret familiar, que és a cavall entre el públic i el privat.

MALLORQUINS I FORASTERS

-En el llibre parla amb certa insistència de la ciutadania balear contraposada al terme foraster, que no tendria cap acceptació jurídica, però sí que seria un concepte utilitzat per la població mallorquina respecte de la immigració....

-Quan un immigrant decideix residir a un municipi determinat, el primer que fa és empadronar-se, amb la qual cosa ja adquireix alguns drets que corresponen a aquest lloc, com és el de participar a les eleccions. Això és d'aplicació tant pel que fa als espanyols nascuts a la Península com per a qualsevol ciutadà de l'Europa comunitària. Aquests podran accedir a la nacionalitat espanyola si és el seu desig, mentre que els que ja són espanyols passaran directament, amb el pas del temps, a gaudir de la ciutadania balear i, com ja hem dit, a ser subjectes del dret civil de les Balears. I és que la legislació afavoreix la integració de les persones en el seu entorn jurídic a pesar dels sentiments. Un immigrant serà ciutadà de les Illes amb independència de quins siguin els seus sentiments, de si vol o no ser mallorquí, o de com vol exercir de mallorquí. Antigament el dret històric del Regne de Mallorca parlava d'estrangers i de forasters en contraposició als naturals. Però avui, aquesta distinció no existeix ni a la Constitució Espanyola ni a l'Estatut d'Autonomia. Potser una part de la població se senti forastera o sigui tractada com a tal, però no hi ha cap concepte jurídic de foraster.

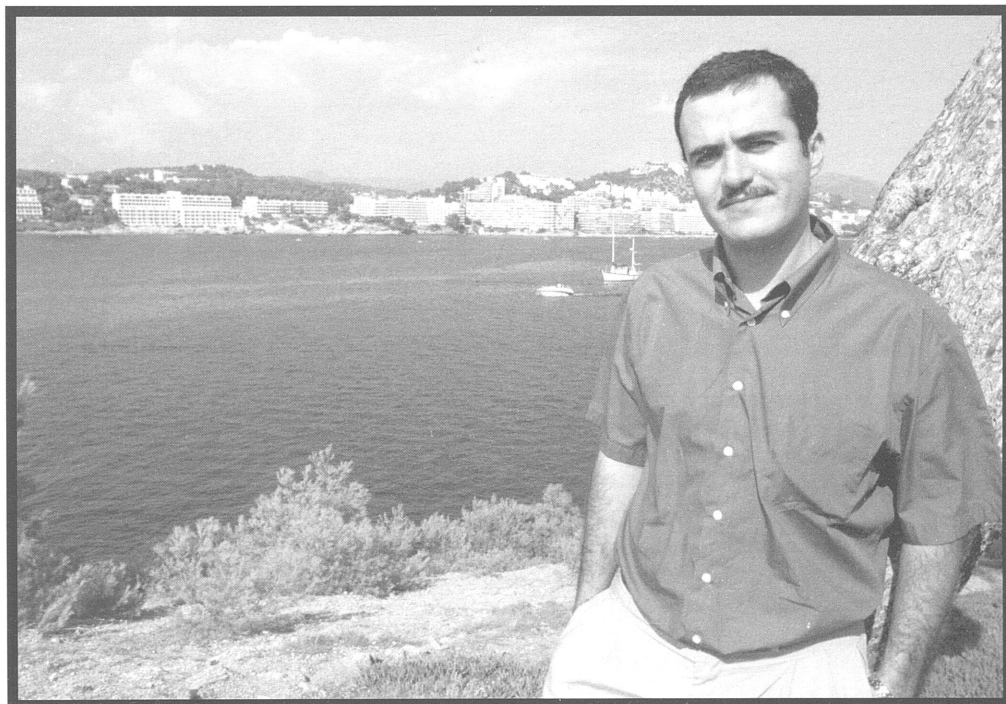
-Però hi ha forasters?

-Sí, n'hi ha. La qüestió és saber qui són els forasters, quan ja hem dit que jurídicament aquest és un concepte inexistent. Potser haguem d'acudir a la doctrina sabiniana, segons la qual per ser basc és menester tenir, no sé, tal volta vuit, sis..., llinatges bascos. Aquesta seria una possibilitat. Quants de llinatges mallorquins serien necessaris per ser mallorquins? Ja hem dit que ni la Constitució ni l'Estatut fan cap distinció segons la naturalesa dels cognoms, si bé és cert que la societat mallorquina distingeix clarament entre els catalanoparlants i que, fins i tot, ho fa segons l'origen d'aquest parlar: mallorquí, menorquí, català..., i els castellanoparlants, que serien els forasters. A les Illes hi ha dues comunitats lingüístiques, o més de dues si tenim presents les colònies d'estrangers. Però aquesta qüestió no implica, ni pot implicar, cap discriminació jurídica. De fet, fins i tot el concepte jurídic d'estranger, que a diferència del de forasters, és plenament vigent, s'ha vist molt devaluat en els darrers anys, des del moment que la major part de residents estrangers han passat a formar part d'un col·lectiu molt ampli que avui reuneix tots els ciutadans de la Unió Europea, inclosos nosaltres mateixos, i que, precisament, coneixem com a ciutadans d'Europa.

DOBLE NACIONALITAT

-Es pot parlar d'integració cultural. En els darrers mesos, a causa del que va esdevenir en el cas d'emigrants illencs a l'Argentina que s'empadronaren per votar a Formentera, s'ha parlat molt d'aquesta qüestió.

-I tant que se n'ha parlat! És curiós, perquè la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de les Balears pensen amb els seus emigrants a l'exterior i els garanteixen la possibilitat de mantenir els lligams amb la terra d'origen i, fins i tot, de participar en determinats processos electorals. En canvi, no diuen res respecte de les immigracions interiors. Un espanyol a l'Argentina pot gaudir de la doble nacionalitat i, en canvi, un mallorquí a Andalusia o a Madrid no pot continuar essent jurídicament mallorquí encara que ho sigui de cor i de llengua. I el mateix passa amb els andalusos a Mallorca. La legislació no dóna cap resposta a aquests casos, tot i que en el cas de l'Estatut d'Andalusia sí que es garanteix el manteniment dels lligams amb els emigrants d'origen andalusí, la qual cosa dóna peu a la possibilitat de subvencionar o de participar en assumptes que afecten els andalusos i la seva cultura tant si és a les Balears, com a

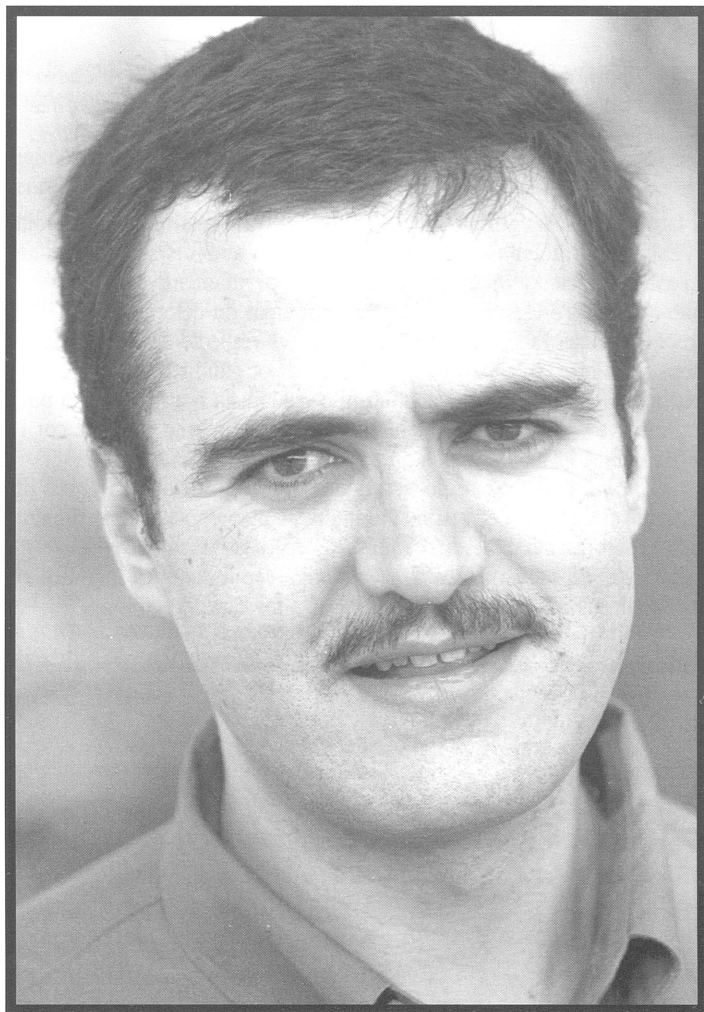

Catalunya, com a qualsevol altre indret. Aquesta norma andalusa és molt genèrica i té un cert sentit ultraterritorial, tendeix a afavorir que els emigrants tornin a ca seva quan les condicions els siguin favorables i mentrestant a protegir-los, si bé, com dic, és més una idea de principi que un mandat específic. Aquest, però, és un tema que, segons es miri, pot ser conflictiu, encara que, en definitiva, allò que suggereix és l'enteniment entre diferents comunitats per respectar la idiosincràsia de cadascuna, comença pel respecte que tot immigrant ha o hauria de tenir, en primer lloc, per la terra d'acollida.

CONFLICTES ENTRE COMUNITATS

-Per què diu que pot ser conflictiva?

-Particularment a causa de l'Estatut d'Autonomia, amb l'article 9 on es diu que els poders públics de la comunitat han de fomentar els vincles nacionals de les Illes Balears. No record exactament la

redacció, però és un manament que promou la idea de nacionalitat, una idea que, sens dubte, es veurà molt reforçada si finalment les Balears són reconegudes com a nacionalitat històrica. Ens trobam, per tant, amb una norma d'estricta compliment per part dels poders públics de les Illes que, suposadament, ha de conviure amb altres normes, que provenen d'altres territoris, que tendeixin a afavorir justament el contrari, és a dir, a fomentar que bona part de la població, la població immigrada, mantengui els seus trets nacionals, o el que s'estimi més dir-li, corresponents a la seva terra d'origen. De fet, l'Estatut d'Autonomia defensa una cosa molt lògica: la integració de tota la població en un únic model de convivència. Però també s'ha de reconèixer la legitimitat del Parlament andalús, per seguir amb el mateix exemple, per emparar els seus emigrants que, en definitiva, és el mateix que fa el Parlament balear amb els fills de l'emigració històrica de les Illes. Cal tenir present que quan aquí parlem d'immigrants i per tant demanen la seva integració, aquestes mateixes persones són emigrants del seu lloc de procedència. El conflicte existeix, no ho podem amagar, i té difícil solució. A Calvià, per exemple, es fan campanyes sobre l'ús de la llengua catalana, a l'escola s'ensenya, però al carrer és molt difícil, si més no a la costa; perquè la població castellanoparlant supera àmpliament la mallorquina. Allò que seria lògic seria una col·laboració entre institucions, les d'aquí i les de fora, per harmonitzar els respectius interessos. Al cap i a la fi, no ens enganem, bona part de la població immigrada, sobretot la dels anys seixanta i setanta, ja ha arrelat aquí i, per tant, seria bo que s'integrés en la realitat cultural i lingüística mallorquina, la qual podria enriquir-se amb la seva aportació.

-Perdoni que li sigui franc, però això que diu em sembla una utopia. La voluntat d'integració de la població d'origen peninsular és molt minsa.

-Sí que ho és. Conec molts de peninsulars, que és com nosaltres ens deim, perquè no ens agrada gens ser tractats de forasters, que no volen renunciar a cap de les seves arrels i que, simplement, les volen trasplantar a un altre territori que ja consideren seu. Però la majoria potser no sigui així i que, en definitiva, la bona marxa del procés depengui dels mateixos mallorquins, és a dir, de la voluntat de fer país de les institucions, dels partits polítics, dels agents socials. Tot depèn de si hi ha voluntat política o no. És el que li deia fa uns moments: les Balears avancen jurídicament cap a un procés de nacionalització, entorn de les seves pròpies senyes d'identitat, però de res no servirà si no hi ha voluntat política de dur endavant les normes que ja s'han aprovades. Si no es fa, és lògic que guanyi terreny el procés de desnacionalització, és a dir, de pèrdua d'identitat. No sé què en pensa vostè, però a mi em sembla que certes actituds envers la llengua i la resta d'elements que configuren la "nacionalitat" (entre cometes) mallorquina o balear poden derivar cap a la creació d'elements purament folklòrics. D'aquesta manera, ens podem trobar en un futur, no massa llunyà, que tota la població, que de dret serà ciutadana de les Illes en un cent per cent, de fet no ho serà, i haurà perdut la seva identitat.

UN HORITZÓ PESSIMISTA

-L'horitzó que dibuixa és molt negre.

-Crec que és realista. Personalment, em seria més còmode seguir el corrent majoritari i limitar-me a defensar la meua cultura d'origen, però no ho faig. Jo pos missions per la convivència de totes les cultures, crec que és possible, sempre i quan sapiguem que s'ha de donar prioritat a la cultura autòctona. Si no, ben aviat, en el decurs de poques generacions, ens trobarem que el mallorquí serà una reminiscència del passat, trobarem gent que et dirà: "sí, jo ho record, el meu avi, el padri, parlava català", només un record. Almenys això és el que pot passar a Calvià, tot i que reconec l'esforç de normalització que fa l'ajuntament. El que passa és que es confonen moltes coses. Hi ha una tendència a complaure els veïnats que, al cap i a la fi, són electors. Per això es dona suport a *rocios*, a *ferias* d'abril i d'altres manifestacions suposadament culturals, però que no són més que un reflex folklòric de l'original. Jo estic plenament d'acord que la cultura andalusa, tot i que els meus orígens siguin fronterers entre Andalusia i Múrcia, tenguí una difusió a Mallorca, i també la cultura murciana, la gallega..., d'acord amb l'origen de la població, però allò que es difon, dissortadament, no és cultura, sinó una falsa cultura andalusa que té poc a veure amb la realitat social del país.

ELS COSTUMS I EL DRET

-En qualsevol cas, fins a quin punt el canvi de costums pot suposar, també, un canvi en el dret?

-Home!, els costums creen el dret que, al cap i a la fi, no és més que una suma de normes per a la bona convivència. Això ho veim, sobretot en el món rural, quan per exemple tractam de límits entre possessions, de camins, de determinats usos o intercanvis. A Galícia, el Parlament ha recopilat aquests usos i costums i els ha elevat a categoria jurídica, fins i tot qüestions que des de fora ens poden semblar folklòriques. A Mallorca hi ha molt a fer en aquest sentit, encara que només sigui per recuperar una cultura i una història que han vigit aquí durant segles. Normes que poden anar des de les servituds de pas, fins a qüestions purament tradicionals com donar als infants els noms dels avis, tradicions que no és que hagin desaparegut de Calvià, sinó que ja estan ben mortes i enterrades. Si a Calvià sols no es respecten ni els topònims tradicionals! Si els noms de tota la vida han estat substituïts per altres que recorden suposats paradisos tropicals! Llavors, de què ens sorprenem si les grans festes populars es diuen avui *rocios* o *ferias* d'abril?

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

**L'esquerra inicia
el canvi** (pàg. XLII)

**L'economia
balear continua
escalfant-se**
(pàg. XLVIII)

**Callvià limita el
creixement residencial i
turístic a un 1% anual**
(pàg. XLVII)

L'esquerra inicia el canvi

El passat 27 de juliol, després d'unes llargues i complicades negociacions entre els firmants del nou Pacte de Progrés, Francesc Antich prengué possessió com a president de les Illes Balears. D'aquesta manera s'inicià un canvi històric. La societat balear ha confiat la reforma del model econòmic a una coalició de centre esquerra, rellevant així el Partit Popular que ha ocupat el Consolat de la Mar durant els darrers setze anys. Més de dues mil persones varen fer costat al primer president socialista de les Illes Balears en l'acte celebrat a la Llotja.

ONA

Més de dues mil persones aclamaren Francesc Antich com a president durant la presa de possessió, el passat 27 de juliol, que posava fi a una llarga i complicada negociació de trenta-cinc dies. No obstant això, des del primer minut que es varen fer conèixer els resultats oficials, després de les eleccions del 13 de juny, ja es coneixia -per molt que a la seu central del Partit Popu-

lar ho volguessin ignorar- que aquest pic no hi hauria reedició del pacte que, firmat fa setze anys a un despatx madrileny, donà la presidència de l'executiu balear a Gabriel Cañellas. No va ser, doncs, cap pacte antinatura, com afirmava l'ABC, sinó la conseqüència lògica d'un procés que ha determinat un canvi de rumb. La formació del Govern va ser difícil. Es va haver de decidir, prèviament, el paper que jugaria Unió Mallorquina -que finalment presideix el Consell Insular de Mallorca i el Parlament balear- i preparar, després, un Govern exclusivament d'esquerreres però amb el suport parlamentari d'UM. Un repartiment de càrrecs que va dur el seu temps.

Un executiu de catorze membres, inclòs el president, en el qual hi ha de moment dos consellers sense cartera que hauran d'esperar una modificació legislativa per poder administrar normalment les àrees de la seva competència. Pot semblar excessiu, però obeeix a l'estratègia del repartiment. Tots els partits -a diferència del que va passar amb el pacte de progrés que governà el Consell Insular de Mallorca els darrers quatre anys- volien assumir el grau de responsabilitat que els corresponia per poder tirar endavant un autèntic "compromís històric" i així ho varen fer conèixer des del començament. El resultat ha estat una complexa xarxa administrativa que implica una, aparentment, pèrdua d'agilitat però que, en opinió dels firmants, es veurà contrarestatada per una política de mans netes, és a dir, d'absència d'interessos creats.

LA LLOTJA, UNA FESTA

La promesa del president Antich va comptar amb la presència del ministre per a les Administracions Públiques, Àngel Acebes, que va demanar col·laboració entre les diferents administracions, quelcom que coincideix amb la voluntat manifestada per Antich, per a qui "cap ciutadà no pot restar exclòs o marginat en la tasca de construir el futur del nostre poble". La Llotja presentava un aspecte impressionant, cospada -tal volta per primera vegada en tota la història autonòmica de les Illes- per militants i simpatitzants d'esquerreres. Les vuit-centes cadires varen ser del tot insuficients. Hi havia més del doble de persones que varen haver de seguir dretes la cerimònia. No importava. A la primera fila hi havia el secretari general del PSOE, Joaquín Almunia, que assistí personalment al canvi de president d'una comunitat que, com la balear, sempre havia escorat cap a la dreta, encara que en altres ocasions també s'hagués pogut formar govern de centre esquerra.

RESPONSABILITAT COMPARTIDA

Aquesta vegada era inevitable que fos així. L'oferta del Partit Popular a Unió Mallorquina: milers de milions en inversions i traspassos de competències -que ara exigirà el nou Govern- no feren tombar la decisió dels nacionalistes de Maria Antònia Munar. A partir d'ara, doncs, excepció feta d'alguns ajuntaments -entre els quals s'hi compta el de Palma, que constitueix el gran baluard de la dreta en aquests moments- el centre dreta governa la pràctica totalitat del ventall administratiu de les Illes. El Consell Insular de Mallorca el presideix Maria Antònia Munar, amb un repartiment de poder entre UM i el PSM. A Menorca, la presidenta és, tal com s'esperava, la socialista Joana Barceló, que va rebre el suport del PSM i d'Esquerra Unida. I a Eivissa i Formentera, la porta d'entrada de l'esquerra al Govern de les Illes, la pràctica totalitat del poder és en mans del pacte progressista: Pilar Costa en serà la presidenta, de manera que en parlar dels consells insulars s'haurà de fer esment obligat a un triumvirat femení format per una nacionalista, una socialista i una independent que té al seu entorn totes les forces progressistes pitiüses.

UN PROGRAMA DE SET PUNTS

El document que formalitzà el Pacte de Progrés va ser firmat per Unió Mallorquina i per la totalitat dels partits incorporats a l'executiu autonòmic -és a dir, el PSOE, els dos PSM, Esquerra Unida i els Verds- i per la resta de forces dels pactes progressistes de les Pitiüses. Comença per constatar que els resultats electorals del 13 de juny dibuixaren un mapa polític que feia possible una nova majoria, l'objectiu de la qual ha de ser "el compromís en la regeneració ètica i democràtica i estructural de la comunitat autònoma": "La constitució d'un nou Govern de les Illes Balears, integrat per forces progressistes i nacionalistes del país, que es fonamenti en els principis de participació ciutadana, la igualtat d'oportunitats, la transparència i l'eficàcia en la gestió pública, ha d'esdevenir la més alta garantia per al respecte dels drets democràtics de tots els ciutadans".

El document, estructurat en set apartats, declara que "la cultura del diàleg i de l'acord, com a instruments essencials de convivència política, seran les fites que marcaran l'esperit i les accions dels signants d'aquest pacte en la seva gestió de govern". En primer lloc, ja en el preàmbul, s'hi diu que "la recuperació i defensa de tots aquells elements que històricament vénen definint les Illes Balears com a nacionalitat diferenciada són un objectiu fonamental del nou Govern de les Illes Balears i per això serà un compromís ineludible el seu ple reconeixement polític i competencial dins el marc de la vigent Constitució Espanyola".

Un Govern extens i divers

Un executiu format per un president, tretze consellers i més de cinquanta directors generals o secretaris generals tècnics és, segurament, molt més extens del que hom hagués imaginat. D'entrada, la seva composició formal -la real ja començà a funcionar des del mateix moment que els consellers prengueren possessió del càrrec- implica l'existència de dos membres sense cartera. Però les circumstàncies han condicionat, sens dubte, l'organigrama. En primer lloc, s'havia d'assumir el compromís que cada partit tengués com a mínim un conseller i, d'entrada, la coalició d'Esquerra Unida i els Verds ja suposava que n'havia de tenir tres (un pels ecologistes). A partir d'aquesta dada, l'equilibri entre les altres forces exigia incrementar la nòmina ministerial.

D'altra banda, tot i les declaracions de

confiança envers els funcionaris, els firmants del Pacte són conscients de ser davant una Administració que va néixer a l'ombra del Partit Popular, amo i senyor de la política illenca durant setze anys, la qual cosa semblava exigir la incorporació d'un col·lectiu d'alts càrrecs que, en altres circumstàncies, podria ser assumit directament pels tècnics del Govern. D'aquesta manera l'executiu disposarà d'una base més sòlida que, endemés, dóna sortida a no poques aspiracions personals i partidistes.

Cal destacar, en qualsevol cas, que moltes conselleries tendran directors generals procedents de partits diferents al titular, la qual cosa fa pensar que el repartiment de poder s'ha fonamentat més en un repartiment de funcions que no en una simple divisió de parcel·les polítiques.

COMPOSICIÓ DEL GOVERN

President: *Francesc Antich* (PSOE)

Vicepresident i conseller d'Economia,

Comerç i Indústria: *Pere Sampol* (PSM)

Conseller de Presidència: *Antoni Garcías* (PSOE)

Conseller de Treball: *Eberhard Grosske* (EU)

Conseller d'Obres Públiques: *Josep Antoni Ferrer* (PSOE)

Consellera de Sanitat: *Aina Salom* (PSOE)

Conseller d'Interior: *Josep M. Costa* (PSOE)

Conseller d'Hisenda i Pressuposts: *Joan Mesquida* (PSOE)

Conseller de Turisme: *Celestí Alomar* (PSOE)

Consellera de Medi Ambient: *Margalida Rosselló* (Els Verds)

Conseller d'Agricultura: *Joan Mayol* (PSM)

**Consellera d'Energia i
Innovació Tecnològica:** *Misericòrdia Ramon* (PSOE)

Consellera de Benestar Social: *Fernanda Caro* (EU)

Conseller d'Educació i Cultura: *Damià Pons* (PSM)

Tots els firmants es comprometen, per aquest motiu, a impulsar les màximes cotes d'autogovern i, com a mínim un nivell competencial comparable a les anomenades nacionalitats històriques.

Els set punts essencials en què es divideix el programa de govern parlen, en primer lloc, de regeneració de l'activitat pública amb el màxim respecte dels diferents estaments administratius i polítics i, d'una manera molt especial, mitjançant la participació social, entesa com a tal, de tots els agents econòmics, socials i culturals que participen activament en la vida del país. Això implica una nova estructura institucional on totes les institucions polítiques tinguin clarament definit el seu paper i on totes col·laborin estretament.

Igualment, referint-se ja a qüestions que afecten el model econòmic de les Illes, el pacte preveu dur endavant un nou model territorial, amb la ja anunciada revisió de les Directrius d'Ordenació. Tot per situar les Illes en el camí de la cohesió i del benestar social, en una economia que sigui autènticament productiva i no simplement especulativa, on l'ocupació sigui estable i on no es doni la trista paradoxa de ser la comunitat amb més alta renda per càpita, però la que té menys pensions i uns salaris que són per davall de la mitjana estatal. No és d'estranyar, per tant, que un dels primers anuncis del nou Govern hagi estat incrementar les pensions no contributives, seguint el camí ja obert per Andalusia i que, en topa amb la inicial oposició del PP, ha provocat un fort debat estatal.

Finalment, el document es refereix a la cultura i a la normalització lingüística. En aquest sentit el text no deixa lloc al dubte: "la promoció dels fets culturals propis del nostre poble ha de constituir un eix important de l'acció de govern, sense perjudici de dur també endavant una política amb una visió universalista i integradora del fet cultural (...) La normalització lingüística en el marc del que preveu la llei desenvolupada en tota l'extensió garantirà el seu ús social i la seva sòlida pervivència".

voluntat de voler cohesionar la societat, sobretot si allò que es desitja no és governar contra algú -com, pretesament, s'ha insinuat des de la dreta estatal- sinó, contràriament, fer-ho per al conjunt de la societat. A diferència d'allò que ja era un costum del poder conservador, el govern de Francesc Antich tindrà ara l'oportunitat d'accentuar els punts de contacte existents dins la societat, és a dir, de cohesió, en lloc de propugnar-ne les diferències. D'altra banda, la promesa de participació, extensible a tota la societat civil sense exclusions, no fa sinó subratllar encara més l'inici d'un nou camí que, si res no ho impedeix, ha de dur les Illes, cadascuna d'elles, a l'objectiu de recrear un espai de convivència de cara al futur, un espai que molts ja quasi donàvem per perdut.

Cal tenir en compte que el canvi de model, aquesta limitació del creixement quantitatiu que ha de venir acompanyada d'un ús raonable dels recursos naturals i del reforçament de les senyes d'identitat, implica una forta dosi de voluntarisme que serà impos-

sible sense una adequada cohesió social. Per això la importància d'un missatge essencialment polític que pretén capgirar en positiu les regles del joc que fins ara havien vigit. Les Illes Balears han registrat els darrers anys un espectacular increment demogràfic, de la mateixa manera que han vist com inversors de fora compraven grans extensions de territori i intervenien, directament i descarada, en els afers interns, tot i que només fos per aconseguir allò que es pot fer o no per fer rendibles futurs negocis. En aquest sentit, les Balears han de deixar de ser una simple successió d'interessos econòmics per ser, simplement, l'espai de convivència dels mallorquins, menor-

La cohesió social, objectiu prioritari

Com era d'esperar, el debat d'investidura del president Antich va ser seguit amb una gran expectació. No debades significava trencar la línia mantenguda des del Consolat de Mar després de setze anys de Govern conservador. D'alguna manera, però, Antich subratlla la necessitat de seguir les pautes ja iniciades pels seus antecessors, Soler i Matas per reorientar el rumb de la comunitat autònoma. Però, això sí, sense els fermalls del partit conservador i, sobretot, amb una aposta per la cohesió social.

Sebastià Verd

Posats a triar entre tots els missatges que el president Antich ens va suggerir durant el seu discurs d'investidura n'hi ha un que surt per sobre la resta i que coincideix, precisament, amb l'eix de l'entrevista que ONA va publicar al número previ a les eleccions. Es tracta de la cohesió social, d'aquesta eina que, sens dubte, és imprescindible per aconseguir la unió de voluntats i el coratge suficients per fer front al repte de canviar el model de desenvolupament de les Illes. El mateix Pacte de Progrés firmat entre una desena de partits i coalicions electorals de les quatre illes és un exemple d'aquesta

Presa de possessió de Francesc Antich a sa Llotja.

quins, eivissencs i formenterencs, entesos com a tals tots aquells que hi viuen i hi treballen. El president Antich ho va dir d'una manera molt clara en anunciar totes les traves possibles per a l'economia especulativa i, per contra, tot el suport de l'executiu per a l'economia productiva. Cohesió social i participació ciutadana són la clau, per tant, perquè les Illes recuperin el rumb perdut.

200 MESURES URGENTS

Ara el que cal fer és posar-se a fer feina. Dues-centes mesures concretes esperen el sus d'un canvi que, segons deia Antich citant Miquel dels Sants Oliver, significa un regeneracionisme polític en nom "de la il·lusió d'un conglomerat de forces que s'han compromès a fer del diàleg i del consens l'arma d'actuació per redreçar el país". Les paraules de Francesc Antich varen sonar a novetat. Les darreres investidures, després de la caiguda en desgràcia de Gabriel Cañellas, havien parlat de modernització i, fins i tot, en el cas de Cristòfol Soler, de la recuperació d'una identitat cultural i nacional que era, i és, en perill d'extinció. Però de tots són sabudes les grans dificultats que tengueren, primer Soler i després Jaume Matas, per fer realitat un programa de canvi. L'expresident Matas es va veure obligat, fins i tot, a renegar públicament de les arrels culturals illenques per mor d'una estratègia política que havia de satisfer les minories

ultraconservadores del seu partit. Davant això, la presidència del socialista Antich apareix com una alenada d'aire fresc que ha de permetre no només presentar, com ja ha fet, una autèntica alternativa de poder a la dreta, sinó, sobretot, accelerar els canvis que la mateixa dreta explicava que eren inevitables per garantir el futur econòmic i social de la nostra comunitat autònoma.

EL CANVI AFECTA TOTHOM

Per això mateix, perquè el compromís de canvi afecta no només una part del ventall polític, sinó que abasta tot el conjunt, és que s'han de destacar les paraules d'Antich respecte del consens necessari per dur endavant tant la profunda revisió institucional que figura en el programa del pacte, com, a través d'ella, aconseguir la desitjada articulació social entorn d'una identitat cultural que ja mai més no hauria de ser posada en qüestió. Una identitat que compta amb la llengua pròpia com a "la gegantina senya" que ha de contribuir a cohesionar la societat en lloc de distorsionar-la, la qual cosa exigirà una dosi considerable de seny, de prudència i d'esforç de comprensió per tal de fer possible aquest objectiu. Al capdavant, el camí que hi ha al davant és molt llarg i no s'arribarà al final en una sola legislatura. Com afirmà rotundament el president: "tenim un país, un paisatge i una cultura dels quals ens sentim orgullosos i, per tant, també s'hi han de sentir les generacions futures".

Aquest és el gran repte: cohesió social davant el present i pacte intergeneracional de cara al futur. El discurs de Francesc Antich reuní tots els ingredients per generar il·lusió. Ja fa estona que la societat reclamava canvis. Hi ha una coincidència social al respecte, la qual cosa exigeix que les decisions que s'hagin de prendre no responguin exclusivament a interessos o criteris econòmics, sinó al benestar social, és a dir, a la necessitat de garantir que les "inversions" polítiques siguin rendibles sobretot a llarg termini. Però, anem alerta... com dèiem la setmana passada, aquesta és una operació d'alt risc. Si les Balears cotitzassin en borsa, el discurs d'investidura hauria servit, sens dubte, per augmentar la cotització del canvi polític, però no podem oblidar, com recordà el president Antich, que el Pacte de Progrés no és un objectiu, sinó una "eina per redreçar un país amb moltes ombres", una tasca per a la qual "no hi ha cap manual d'instruccions que expliqui com s'ha de fer". En definitiva, després de la investidura podem pensar que tenim "un Govern que ha d'obrir portes, però que han de ser els ciutadans qui les han d'utilitzar". I per això, precisament, es fa necessària la cohesió social.

La nova legislatura comença amb un debat públic sobre l'ecotaxa

L'oportunitat de crear una ecotaxa turística ha encetat la primera polèmica entre l'executiu i els agents socials. La nova taxa afectaria els turistes que visiten les Balears i aniria destinada a qüestions mediambientals. Les reaccions han estat molt diferents, en general els hotelers rebutgen aquesta nova figura impositiva, excepció feta d'un sector empresarial de Menorca que sí veu amb bons ulls que el turisme participi directament en el finançament de la Reserva de la Biosfera.

S.V.

El debat sobre l'ecotaxa ha encetat la primera legislatura d'esquerres o, si més no, ha significat ja el primer gran debat públic des de la presa de possessió del nou Govern. Des de la Conselleria de Turisme han empès el diàleg que, des del primer moment ha comptat amb un aliat, un sector de l'empresariat menorquí que ha vist en la mesura la possibilitat de finançar la Reserva

de la Biosfera i de fer que la protecció mediambiental sigui quelcom que vagi més enllà de les declaracions de principis. De fet, el debat sobre l'ecotaxa gaudeix d'una virtut essencial: la seva oportunitat en un moment de reflexió entorn dels canvis que requereix la societat balear per fer front a la nova fase històrica que s'ha iniciat amb la promesa del primer president socialista de les Illes.

L'existència d'un consens prou ampli sobre la necessitat de preservar el medi ambient i el paisatge afavoreix sens dubte la idea de l'ecotaxa. Avui tothom coincideix a afirmar que s'ha regulat l'expansió urbanística. Doncs bé, aquesta necessitat, més enllà de les lleis restrictives que ja s'han aprovat en passades legislatures o les que es puguin aprovar en aquesta, implica disposar de major pressupost per fer front al repte de gestionar el territori. No n'hi ha prou a restringir la construcció, sinó que s'ha de tenir esment de l'entorn mitjançant una administració de recursos que no sols eviti la degradació, sinó que, endemés, constitueixi una nova font de riquesa per a la comunitat. Tot això requereix mitjans econòmics que, dissortadament, no es poden distreure dels ja compromesos en dotacions infraestructurals o en prestacions

de serveis. Reclamar noves aportacions estatals o de la Unió Europea és possible, però molt probablement encara siguin insuficients. De manera que la creació d'una taxa com la que es planteja és, en aquests moments, el recurs més a l'abast.

LA VIA MENORQUINA

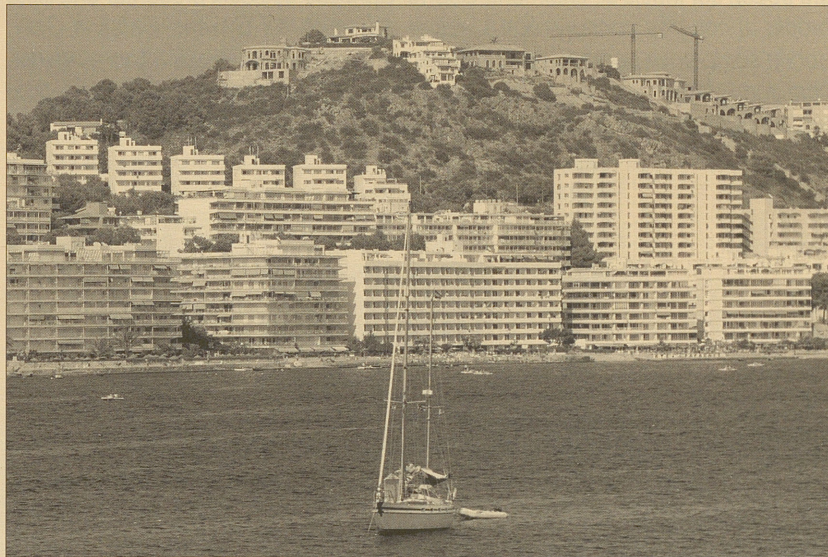
Així ho han entès els hotelers menorquins o, si més no, una part d'ells, compromesos amb la idea que la Reserva de la Biosfera no pot ser una simple declaració de principis, sinó que requereix el compromís de tota la societat i, com a avantguarda, el de la classe empresarial dirigent. Aquesta sap i així ho ha volgut fer saber als seus col·legues de les altres illes, que participar en la gestió del medi ambient no és una inversió a fons perdut, sinó que serà rendible, i molt rendible, fins i tot a curt termini. Això és, precisament, el que, segons el conseller de Turisme, Celestí Alomar, haurien d'entendre els empresaris mallorquins. Els hotelers o la mateixa CAEB haurien de ser els portadors de l'estendard a favor d'aconseguir més recursos econòmics per gestionar la naturalesa. Les Balears han estat pioneres a tot el món a l'hora d'implantar un model turístic de masses que ha constituït una autèntica revolució econòmica i social, i que per això mateix és seguit amb enorme expectació. Però tots sabem que aquest model ha arribat al sostre de la seva expansió a causa, fonamentalment, de problemes territorials. Els increments pressupostaris que ha registrat la comunitat autònoma en els darrers anys han servit per pal·liar el creixement demogràfic i per atendre les necessitats suplementàries d'un turisme cada vegada més massiu i alhora, paradoxalment, més conscient des del punt de vista ecològic, però són insuficients per dur endavant noves polítiques.

Segons els hotelers mallorquins, l'ecotaxa podria ser injusta i, sobretot, tenir una repercussió negativa sobre el turisme. Per això, suggereixen que en lloc d'un nou impost es creï una loteria dirigida essencialment als turistes, la qual cosa significaria poder obtenir nous recursos sense haver de recórrer a incrementar la pressió fiscal. Des de l'executiu balear no neguen la possibilitat de la *loto* però creuen que seria insuficient per atendre les necessitats, atès que el llistat d'urgències mediambientals és immens.

LEGISLACIÓ INSUFICIENT

En el passat hem pogut comprovar que la protecció de l'entorn amb lleis exclusivament restrictives pot salvar el territori d'una manera provisional, és a dir, d'una més que probable urbanització indiscriminada, però que aquestes lleis deixen descontents alguns dels principals agents socials que, teòricament, haurien de ser els màxims implicats en la conservació: propietaris i pàgesos, especialment. Del que es tracta, doncs, és d'aplicar una gestió mediambiental que no només conservi o restitueixi el paisatge, sinó que, endemés, proporcioni feina, és a dir, benefici, a la població afectada, si més no per poder mantenir un nivell de vida comparable amb el de la resta de la societat. Per això fan falta molts de doblers, uns doblers que s'han de recaptar entre tots els beneficiaris de la protecció, i per tal de poder gaudir de la naturalesa. I això implica establir prioritats dins dels pressupostos generals de la comunitat i, en el cas -que com hem dit és més que probable- de necessitar nous ingressos, determinar la fórmula més adient. Per això sembla lògic pensar que el col·lectiu que de manera directa menys aporta i que, per contra, més beneficis relatius rep de la qualitat del nostre entorn, és el dels turistes. En aquest sentit, un impost turístic amb finalitat ecològica suposaria, simplement, fer entrar en el mercat un concepte que cada pic és més preuat pels viatgers. El fet que les Balears

puguin ser capdavanteres en la seva aplicació no ha d'espantar ningú, ans tot al contrari: com ha dit la responsable d'IBATUR, fins i tot pot ser positiu per a la promoció exterior.

Més recursos per al medi ambient.

RESSACA ELECTORAL

En qualsevol cas, la qüestió de l'ecotaxa mereix dur l'actual debat fins al final. Tant durant la campanya electoral com en el debat d'investidura, Jaume Matas va voler posar el president Antich contra les cordes i exigir una definició urgent sobre aquesta qüestió. L'expresident volia que el PSOE definís la seva postura, però l'aleshores candidat socialista es resistí a afirmar o a negar cap possibilitat abans d'analitzar la situació i de conversar amb els sectors implicats. Segons Antich, la precipitació no és bona, a pesar de la urgència que hi pugui haver per conèixer els recursos disponibles de cara als pressupostos de l'any que ve. Però una cosa, sobre la qual hi ha d'haver consens, és certa: la gestió mediambiental del territori urgeix nous i abundants recursos, alguns dels quals -vist el caràcter experimental de la qüestió- poden venir via pressupostos estatals o europeus, però en la seva major part hauran de ser per aplicació de l'anomenada ecotaxa o d'un altre sistema semblant. Com, a qui i de quina manera s'ha de cobrar? Una finestreta als aeroports, com existeix a altres destinacions turístiques, no pareix el procediment més adequat, sinó que s'ha de cercar la col·laboració dels hotelers i, sobretot, dels majoristes de viatges, però, en definitiva, aquest és un tema sobre el qual encara hi ha molt a discutir.

Sobre allò que no hi calen discussions és sobre la finalitat de la taxa. Com hem dit, altres destinacions utilitzen les taxes aeroportuàries o turístiques com un impost més. Segons l'Organització Mundial de Turisme en el món hi ha més de tres-centes diferents taxes que vigeixen actualment. És el cas de països subdesenvolupats o en vies de desenvolupament que necessiten incrementar els recursos generals, però també afecta països desenvolupats com França i Alemanya on les taxes són per a millores de seguretat aeroportuària. En el cas de les Balears, ha de quedar prou clar que aquest nou impost, si s'arriba a aplicar, obeeix a una nova filosofia pressupostària. Ha de ser un nou recurs per a unes noves necessitats. Si a altres indrets és comprensible que els turistes ajudin directament el desenvolupament dels pobles receptors, en el nostre cas també ho és que contribueixin personalment a la preservació d'un entorn sense el qual les Illes perdrien tot el seu atractiu.

La dreta, descentrada

Els esforços de l'expresident Matas per centrar el Partit Popular a les Illes Balears poden ser inútils si, finalment, Gabriel Cañellas decideix presentar una llista pròpia al congrés conservador. L'actual delegada del Govern, Catalina Cirer, podria ser la nova persona de confiança canyellista mentre que altres dirigents, com Joan Verger, encara no han fet conèixer la seva postura a l'hora de tancar aquest número d'ONA. Palma és l'únic reducte important que resta.

ONA

Setze anys de poder conservador a les Illes no s'acaben amb una derrota electoral, sobretot si el partit continua essent el més votat, però la derrota sí que suposa un parany difícilment superable per a aquells que s'han avesat a tenir i a no compartir el Govern. Setze anys és un temps massa dilatat per aspirar a renovar la confiança de l'electorat en successives confrontacions sense haver introduït canvis significatius. En aquest sentit l'expresident Jaume Matas es mostra a favor del canvi, com a candidat a presidir el PP Balear en el congrés de partit que tindrà lloc dia 2 d'octubre. Ja com a president, Matas va voler impulsar una política renovadora, amb importants rectificacions de rumb

Jaume Matas i Gabriel Cañellas.

en matèria urbanística i econòmica per tal de poder centrar els populars i d'aquesta manera justificar l'etiqueta de partit centrista tant davant la mateixa societat de les Illes, com davant els seus coreligionaris de Madrid. Matas és el candidat d'Aznar, però al davant té, aquí, l'encara tot poderós Gabriel Cañellas disposat a presentar batalla per fer-se de bell nou amb les regnes d'un partit que deixà, provisionalment, per imposició directa del dirigent estatal.

Ara, atesa la proximitat del congrés, les files conservadores bullen amb gran intensitat. Perduts els principals centres de poder de les Illes -Palma n'és la gran excepció- el debat ideològic deixa pas a les lluites internes provocades per la derrota. Els sectors més conservadors culpen el reformisme de Jaume Matas del declivi, mentre que aquest defensa la necessitat d'un canvi social profund. Volia que fos des del Govern, però no ha estat possible i ara ho intentarà des de l'oposició per remuntar vots i

tornar al Consolat de la Mar d'aquí quatre anys. Gabriel Cañellas ho vol impedir, i per això pensa en Catalina Cirer, l'actual delegada del Govern, com a candidata a la presidència del partit. Cirer gaudeix de bona premsa però aquesta virtut potser no és suficient després de constatar com el mateix Matas va ser el dofí de Cañellas per eliminar políticament el seu anterior fill adoptiu, Cristòfol Soler. I és que des del Govern les coses són diferents. Cañellas aplicava la màxima liberal de deixar fer fins a les darreres conseqüències, però aquest mètode és rebutjat avui fins i tot pels poders econòmics que fa setze anys pactaren per convertir-lo en l'amo de les Illes.

UN CAMÍ SENSE RETORN

En els mesos previs a les eleccions, Jaume Matas va cremar totes les seves naus en una operació sense retorn. Era urgent baratar el rumb de l'economia balear abans que la saturació desencadenés la crisi. El moment, el nou boom, era l'ocasió ideal, però també suposava haver d'enfrontar-se a les restes de l'anomenat desenvolupisme on el predomini de l'economia especulativa sobre la productiva era evident. La tramitació de les DOT o la Llei general de turisme va ser el símptoma que demostrà que

no tothom sintonitzava amb el canvi. El canyellisme es va despertar del somni i presentà la cara. Matas deixà de ser el dofí per ser l'enemic. Ho continua essent. Matas volia presentar-se davant l'electorat com l'únic representant del centre dreta, un centre dreta unit davant un centre esquerra divers i, sobretot, dividit, quan la realitat imposava una veritat diferent: la desunió era a la dreta, mentre que l'esquerra no desaprofitava l'ocasió històrica de desbancar el PP del poder. Matas ja no podrà fer el canvi des del poder, però sí -tal volta- dissenyar l'alternativa, per això les properes setmanes seran decisives.

EL PAPER D'UNIÓ MALLORQUINA

Hom pot dir que la família popular sofreix a la seva pell la crisi de la societat balear, una crisi marcada per l'èxit econòmic, però que presenta greus desequilibris socials i mediambientals. El congrés d'octubre dirà si el projecte de Matas té futur o si la renovació de la dreta ha de passar per un altre indret. En aquest sentit, Unió Mallorca -que s'ha reservat el poder del Consell Insular de Mallorca- ja s'ha ofert com a interlocutor del poder econòmic davant el Govern de centre esquerra i, fins i tot, per articular la societat mallorquina entorn d'un poder nacionalista.

En aquest sentit, Unió Mallorca ha aconseguit el seu propòsit: abona el canvi de model tot donant suport a l'esquerra per un període de quatre anys, però el seu horitzó va molt més enllà. Mentre hi hagi UM, la dreta no serà frontissa davant l'esquerra, però sí que hi podrà haver opcions diferents a l'actual, tot i que per recompondre una aliança de centre dreta serà menester que el Partit Popular avanci cap al centre, és a dir, que avanci sense Cañellas.

El problema de la dreta illenca tal volta es pot resumir en la fase atribuïda a Alfonso Guerra quan es refereix a la marxa del PP cap al centre. "Miren ustedes lo lejos que andaban del centro que hace ocho años que caminan y todavía no han llegado". El problema de la dreta balear és que continua descentrada a pesar dels esforços que fan alguns dirigents polítics, com Matas o alguns agents socials, com el president de la CAEB, Josep Oliver, per centrar la seva posició.

Calvià limita el creixement residencial i turístic a l'1% anual

El passat 13-J els socialistes recuperaren la majoria absoluta de Calvià, la qual cosa permeté que el primer plenari de la nova legislatura aprovàs les limitacions de creixement ajornades anteriorment. D'aquesta manera, Calvià cerca la sostenibilitat, xifrada en els pròxims tres anys en un màxim de 1.750 noves places anuals.

mentre que l'augment dels residus passava ja del 8%. Totes les senyes d'alarma de l'observatori ecològic de Calvià sonaven insistentment, com de fet s'havien encès ja tots els llums vermells de les Illes i, en aquest sentit, l'Ajuntament de Calvià no feia més que acceptar els seus propis criteris respecte als criteris de desenvolupament sostenible.

En qualsevol cas, per no bloquejar les diferents necessitats, les 1.750 places anuals que seran autoritzades per rigorós ordre de sol·licituds, s'ajuntaran als següents contingents: 400 places

ONA

El primer plenari de la nova legislatura, per a la qual la batlessa Margarita Nájera ha recuperat la majoria absoluta, va aprovar una dràstica limitació del creixement urbanístic i residencial del terme municipal. Aquesta mesura havia quedat ajornada a causa de l'oposició del regidor trànsfuga d'Esquerra Unida, Anselmo Martín i del Partit Popular. Ara el PSOE compta amb el suport dels nacionalistes i una oposició popular que, segons es va dir en el ple, es fonamenta en qüestions de formes i no de fons. El fet és que a Calvià només es podran construir anualment 1.750 noves places residencials o turístiques en el decurs dels pròxims tres anys, és a dir, un 1% de les places existents.

DESEQUILIBRIS EVIDENTS

Un informe elaborat pel mateix ajuntament confirma que sobrepassar aquest límit seria perillós per a la sostenibilitat del terme municipal, no només des d'un punt de vista estrictament ecològic, sinó també social. Les raons són clares: n'hi ha prou, si comparam els recursos disponibles amb la població, tant la resident com la turística. Els desequilibris són cada pic més evidents. La població de Calvià ha crescut de forma espectacular en els darrers trenta anys, i ha passat dels 3.700 habitants censats el 1970, als 21.000 del 1991, als 31.200 de 1995 i als 36.000 d'enguany.

Unes xifres que es veuen multiplicades amb els turistes, un total anual de 1.600.000 que passen a Calvià una mitjana de dotze dies cadascun. Tot plegat fa que la població màxima del terme que fa cinc anys s'estimava en 153.975 persones en el mes d'agost, enguany hagi sobrepassat en escriure les 175.000. És evident que aquests creixements se situen molt per damunt de les estimacions que s'havien fet quan Calvià acceptà constituir-se en Agenda local 21. Les dades estimaven que Calvià podria arribar als 215.000 habitants l'any 2015, però de continuar el ritme actual, aquest nombre se sobrepassaria molt abans. De fet, només en els darrers tres anys ja havia absorbit una tercera part del total previst per a les dues pròximes dècades.

UN 5% ANUAL

El ritme actual de creixement de Calvià, en referència a la construcció de noves places, ha estat del 5% anual, l'equivalent a sol·licituds de llicència d'obra per valor de quasi 27.000 milions (el 1998). Això ha implicat un increment desmesurat de la demanda d'aigua dolça, més d'un 15% en els darrers tres anys,

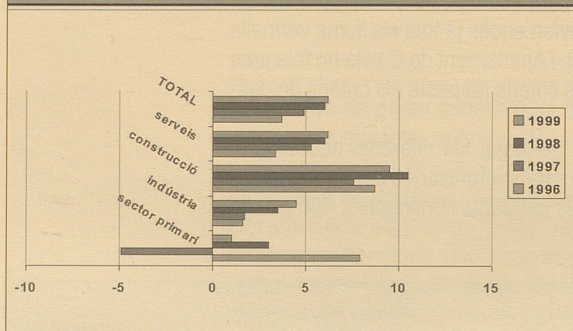
seran d'habitatges de protecció oficial, 500 turístiques i hoteleres i 850 residencials, de les quals 320 seran per a edificis unifamiliars aïllats. Igualment la limitació no afecta ni el nucli urbà de Calvià ni el d'es Capdellà ja que es considera que la pressió urbanística no és greu en aquests casos i que, per tant, es pot permetre un creixement vegetatiu.

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

D'aquesta manera, l'Ajuntament de Calvià ha encetat el nou període legislatiu amb el compromís de participar activament en la "reformulació" del model de desenvolupament de les Illes que ha "esdevingut insostenible". Així s'exposa a la memòria justificativa de l'acord de límits: "En els darrers anys la societat balear ha començat a ser conscient de la necessitat de reformular el model de desenvolupament vigent durant les darreres dècades, un model fonamentat en una fortíssima expansió del creixement turístic i immobiliari, que ha reportat indiscutibles beneficis econòmics i socials a la població, però que també ha desbordat la capacitat de càrrega de les Illes, i que ha incidit molt negativament en la continua degradació del seu valuós patrimoni natural i cultural".

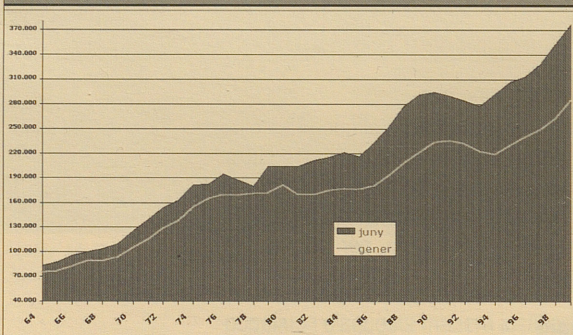
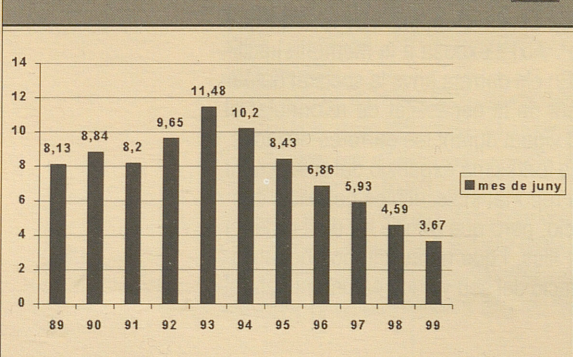

El creixement de Calvià ha estat fins ara del 5% anual.

- CONJUNTURA -**Creixement del PIB per sectors****Evolució del PIB balear****Creixement semestral:**

- sector primari + 0'8 %
- indústria + 5'3 %
- construcció..... + 11'1 %
- serveis..... + 6'5 %
- TOTAL..... + 6'6 %

Previsió total anual..... + 6'2 %

Ocupació no agrícola registrada 1964-1999**Taxa d'atur****L'economia balear continua escalfant-se**

El nou Govern ha fet ja el seu primer balanç econòmic, corresponent als primers sis mesos de l'any, la qual cosa ha servit per constatar que l'economia continua a un alt ritme de creixement. Les expectatives són de superar els 2'6 bilions de pessetes de producció. Una previsió que situa el PIB en un 6'2%, que coincideix amb un dels nivells d'atur més baixos de la història. Segons el conseller d'Hisenda, Joan Mesquida, aquesta és una situació que s'ha de saber administrar per "no morir d'èxit".

ONA

El Govern de les Illes Balears ha fet conèixer les xifres de creixement econòmic corresponents al primer semestre d'enguany i la previsió per a la resta del 1999. Segons les dades ja conegudes, cal esperar un producte interior brut anual de 2'6 bilions de pessetes, una xifra històrica, que significa un creixement global del 6'2%. L'economia continua escalfant-se, la qual cosa repercuteix positivament en els nivells d'ocupació, però accentua els desequilibris mediambientals. En fer conèixer les dades, el conseller d'Hisenda, Joan Mesquida, i el director general d'Economia, Antoni Montserrat, coincidiren a avisar els agents socials sobre la conveniència d'administrar bé la situació per "no morir d'èxit".

Segons les dades, el sector terciari superarà els 2'1 bilions de pessetes, la qual cosa significa el 83'4% del producte interior brut de la comunitat autònoma. La indústria obtindrà 214.000 milions de pessetes (el 8'2%) i la construcció 184.000 (el 7%), mentre que el sector primari només generarà 36.000 milions, un 1'4% del total. En conjunt cal parlar d'una economia accelerada, fonamentada en un seguit de bones temporades turístiques i de bonança a la construcció, que continua prou activa.

EL DOBLE D'EUROPA

Comparativament cal parlar d'un PIB que percentualment dobla el creixement de l'economia espanyola i dels principals països d'Europa, com Alemanya i França. Respecte a altres comunitats autònomes, el PIB del primer semestre és el més alt de tot l'Estat, 2'2 punts per sobre de la segona comunitat, que és les Canàries, i més de 3 punts per sobre de Madrid o Múrcia que vénen a continuació. Respecte a les Illes, les Pitiüses han estat les més productives amb un 6'4, seguides de Menorca amb un 6'2 i Mallorca amb un 6'1.

El sector de serveis i de la construcció mantenen un alt ritme d'activitat que, segurament, es ralentitzarà a partir de l'any que ve. De fet, els mesos de temporada alta registren increments relatius menors a causa de la saturació. Però els bons resultats no només han afectat els segments punters de l'economia, sinó que també han permès consolidar la indústria, que repunta amb un 5'3% de creixement, quelcom que semblava impensable a principis d'aquesta dècada.

ATUR, MÉS BAIX QUE MAI

Tot plegat ha provocat un increment de l'ocupació i el consegüent descens de les xifres d'atur, que han caigut fins a dades històriques. Així ho va constatar el nou director general d'Economia, expert en economia social, Antoni Montserrat. La xifra d'atur del juny es va situar en el 3'6%, molt per davall de l'11'5% del 1993. De fet, segons destaca el director general, és una des les taxes més baixes de tota l'OCDE i endemés s'ha de tenir present que són dades corresponents al mes de juny, quan encara no s'ha arribat al zenit d'activitat, és a dir, que cal esperar que els mesos de juliol i agost encara proporcionin un nou descens.

D'altra banda, el creixement interanual de l'ocupació s'ha situat al final del primer semestre en un 6'7% per sobre de l'any passat. Durant els primers sis mesos d'enguany la construcció ha ocupat un 6'7% més de treballadors i els serveis un 7%, la indústria un 3'7% i l'agricultura només un 1%.

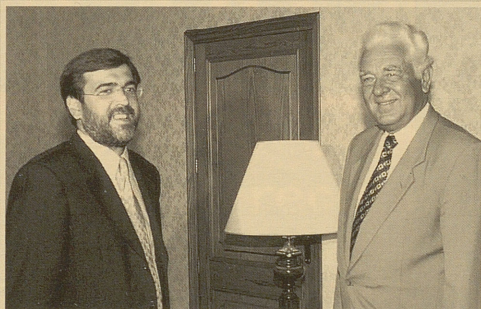
Va ser en fer conèixer aquestes dades que el conseller d'Hisenda va advertir que s'ha d'anar molt alerta per "no morir d'èxit" i en aquest sentit va fer una crida a les empreses perquè aprofitin la bonança per millorar la productivitat i per invertir en la millora de la qualitat, la qual cosa suposa "millorar la qualitat, també, de les contractacions laborals". Per a Joan Mesquida, les dades apuntades són excel·lents però ningú no pot oblidar els catorze mil aturats que, malgrat tot, existeixen i els desequilibris mediambientals que el creixement comporta. "Cal, doncs -digué- reinvertir i potenciar el medi ambient". Tot matisant una frase publicitària de l'anterior Govern, el conseller convidà a fer de les Balears les millors illes del món, un objectiu que exigeix que la prosperitat arribi a tots els habitants de la comunitat sense exclusions".

El nou executiu potenciarà el Centre Balears Europa

El Centre Balears Europa veurà potenciada la seva funció com a pont empresarial entre les Illes i Brussel·les, endemés de continuar la tasca com a *lobby*. Així ho va anunciar el conseller d'Hisenda després de fer conèixer el nomenament del nou gerent de l'entitat, que serà l'exresponsable d'Urbanisme del Consell Insular de Mallorca, Francesc Quetglas. Com se sap, aquest centre té dues seus principals, a Palma i a la capital comunitària, i des d'elles es fa un seguiment puntual de les directrius europees de suport a les empreses.

Segons el nou responsable, el Centre Balears Europa ha de ser una autèntica ambaixada econòmica de les empreses balears decidides a emprendre l'aventura europea. El Centre és un òrgan coparticipat pel Govern, la Cambra de Comerç i "SA NOS-TRA" que, fins ara, no només s'ha vinculat als programes de suport empresarial, sinó també a la política europea de la Comunitat Autònoma que, essencialment, s'ha fonamentat en la reivindicació de la insularitat com a fet diferencial de les illes respecte del continent.

En aquest sentit, la nova direcció del Centre Balears Europa creu que no només s'ha d'empènyer la tasca de l'IMEDOC, el *lobby* d'il·les de la Mediterrània Occidental (Còrsega, Sardenya i les Balears) sinó que s'han de cercar noves aliances amb altres illes mediterrànies com les gregues que, com les Balears, suporten una gran activitat turística.

Francesc Antich rep l'ambaixador alemany

El president balear, Francesc Antich, va rebre al Consolat de Mar l'ambaixador alemany a Espanya, Henning Wegener. L'entrevista tengué lloc en ple estiu, quan la població alemanya resident o en trànsit per les Illes, sobrepassa les dues-cents mil persones. El diplomàtic va mostrar-se favorable a l'aplicació d'una ecotaxa turística per protegir el medi ambient, així com de fomentar polítiques d'integració per part dels residents estrangers, tot i que al respecte va manifestar que aquesta integració havia de respondre al desig dels interessats i no a cap imposició.

En opinió de Henning Wegener, l'adquisició de cases per part d'alemanys s'ha frenat, encara que continua a ritme accelerat. Segons va dir, les relacions entre els illencs i els residents alemanys és bona, tot i que podria millorar amb un esforç integrador entre les dues parts. Un recent estudi del diari *Der Spiegel*, parla d'una població alemanya a Mallorca de trenta mil persones, de les quals dues mil serien empresaris que gestionen negocis aquí i des d'aquí i que, en el seu conjunt els alemanys, turistes i residents, mouen anualment quasi sis bilions de pessetes.

Adreces a la XARXA

INFORMACIÓ PER ALS CIUTADANS

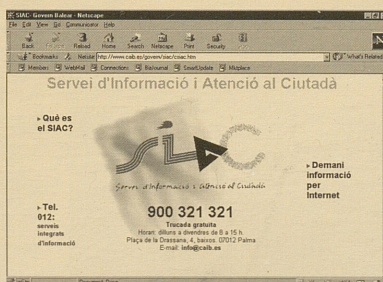
Internet s'ha convertit en la gran finestra pública per a tots els ciutadans, no només per cercar informació llunyana o difícilment accessible per altres procediments, sinó també la més pròxima, la que facilita la vida quotidiana. Per això tots els governs s'esforcen per disposar d'aquest tipus de servei que, ben aviat, culminaran en una finestra capaç de tramitar qualsevol gestió: impostos, beques, ajudes, autoritzacions, etcètera. I que, endemés, serà una finestra única, és a dir, capaç perquè des d'ella qualsevol ciutadà pugui comunicar-se amb totes les administracions.

La pàgina del Govern de les Illes Balears està feta en aquest sentit. No només dona servei als mitjans de comunicació, com ja hem recollit altres vegades en aquesta secció, sinó a qualsevol altra persona que es connecti amb el Govern des de les Illes o des de qualsevol altre indret del món. De fet, cada apartat de la pàgina és un servei amb autonomia pròpia. Vet aquí tres exemples:

QUALSEVOL COSA QUE VOSTÈ VULGUI SABER

(www.caib.es/govern/siac)

El Siac és el "servei d'informació i atenció al ciutadà" que funciona a través d'un telèfon gratuït, el 900321321, però que també disposa d'una pàgina web. Aquí qualsevol ciutadà pot trobar informació relativa al funcionament de l'Administració autonòmica, de les passes a seguir per fer un tràmit i el telèfon o les adreces pertinents. El fet de ser a Internet facilita l'accés a persones interessades de fora de l'Estat.

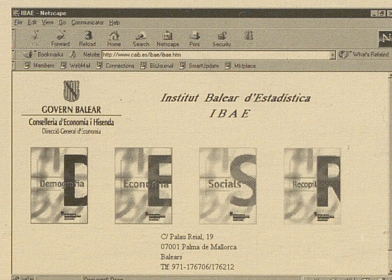

El Siac és un servei que cada dia tindrà més importància, atesa la seva vocació de porta d'entrada al funcionament intern de l'Administració. Tots els internautes coneixen ben bé la importància d'un bon portal.

LES ESTADÍSTIQUES AUTONÒMIQUES A L'ABAST

(www.caib.es/ibae)

És la pàgina de l'Ibae, l'Institut Balear d'Estadística, que des de fa anys publica les estadístiques oficials que afecten la Comunitat Autònoma, des dels padrons d'habitants, als resultats electorals, ocupació, etcètera. A través d'aquesta web, encara en construcció, qualsevol ciutadà podrà tenir accés a les dades estadístiques.

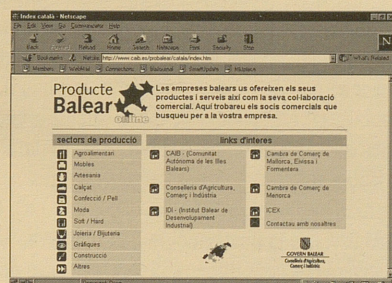

ques a l'instant i sense necessitat de disposar a ca seva de les publicacions.

És una pàgina que pot ser molt útil per a tots aquells que treballen amb estadístiques com periodistes, geògrafs i, fins i tot, per als mateixos polítics. En tot cas, sempre és bo poder disposar de la dada adequada en el moment oportú.

PROMOCIÓ DEL PRODUCTE BALEAR

(www.caib.es/probalear)

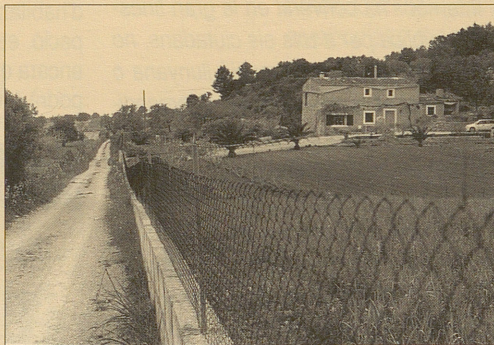
Com a la resta d'exemples i n'hi ha molts més- la porta d'entrada és la mateixa: la de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per després avançar cap al camí desitjat. En aquest cas és la promoció dels productes balears. Les conselleries d'Agricultura i d'Indústria i Comerç van de la mà per fer conèixer a l'exterior tot allò que es fa a les Illes i que du el segell de "producte balear".

La mostra és molt variada, des de productes agroalimentaris a altres de molt coneguts com el calçat o la bijuteria. És una altra manera d'informar i de fer conèixer les Balears a través de la xarxa.

Propostes per **PASSATEMPS**

Mallorca: el Pla, simplement el Pla

En la nova era de canvi que s'ha iniciat a les Illes, bo és recordar el paisatge de tota la vida, aquell que afortunadament encara no ha sofert l'impacte de la massificació urbanística o que, simplement, ha seguit un procés normal. Ara és el moment d'entrar en aquest territori per, precisament, protegir-lo, per evitar que les malifetes que s'hi han comès no continuïn endavant i, d'aquesta manera, conservar la imatge tradicional de Mallorca. Un

Cami des Pla.

d'aquests territoris és el Pla, la comarca més extensa de l'illa i alhora, la que millor ha preservat el seu entorn. Fa uns anys es va voler aprovar un pla per al Pla, un pla territorial que resultà impossible a causa de les pressions externes i d'una notable dosi de manca de confiança dels ajuntaments.

Ara és l'hora de dur endavant aquest pla o, si més no, d'aplicar les mesures correctores que calguin dins d'un planejament més global, de caire insular, que és allò que es va dir des del Pacte de Progrés del Consell Insular, quan els conservadors encara eren al Consolat de Mar. Del que es tracta és de preservar l'entorn del deteriorament mediambiental i de la pèrdua d'identitat, sense que això impliqui cap pèrdua de modernitat, ans tot el contrari: una de les condicions necessàries perquè el Pla continuï essent la gran reserva de mallorquinitat és que gaudeixi d'uns serveis semblants als de Palma o de qualsevol altra ciutat.

El Pla necessita que el seu territori pugui produir i, per això, el Govern ha volgut recuperar una conselleria pròpia per a l'agricultura, que així esdevé una eina perquè el món rural pugui gaudir d'uns nivells de renda similars als de la resta de ciutadans i, al mateix temps, mantenir intacte el paisatge. En aquest sentit, ja s'han donat algunes passes testimonials. Hi ha voluntat de donar suport a totes les polítiques progressistes que permetin fer rendible la fora vila. Però al mateix temps s'ha de dotar els pobles de les infraestructures necessàries per poder convertir-se en lloc de residència i, per què no?, també de treball.

Aquesta és la imatge del Pla, la imatge de Mallorca del segle que ve. Exteriorment gens diferent de l'actual, però dotada, això sí, dels instruments perquè la seva economia sigui competitiva i, dotada, sobretot, de l'orgull que impedeixi deteriorar allò que és patrimoni de tots, de tots aquells que viuen actualment a l'illa i, d'una manera especial, d'aquelles generacions futures que han d'aprendre a estimar la seva terra a través del testimoni que els hauran deixat els avantpassats.

El Pla.

Quina millor estampa, que la del Pla, simplement el Pla, per expressar els millors desitjos per al canvi d'era. O, si voleu, per al canvi de segle... som només a un trimestre del canvi de mil·lenni!

Fora Mallorca: els canals de Bangkok

Aquest pic, Passatempo s'ha fet enfora. Ha viatjat cap a les llunyanes terres de Tailàndia per apropar-se a una realitat ben diferent de la nostra, tot i que també sigui una realitat turística: la prova en són els vuit milions de turistes que la visiten anualment. Fa dos anys, aquest país, com la resta de la regió, i el Japó, varen sofrir una greu crisi que va fer trontollar les economies dels anomenats tigres asiàtics. L'antiga Siam i sobretot la seva capital, Bangkok és un d'aquest grans felins disposats a competir amb Occident amb les armes de l'escola de Chicago.

Només aterrar a Bangkok, el viatger ja experimenta aquesta realitat: el tigre és present en forma d'una extraordinària massificació urbana. Deu milions d'habitants. Centenars de quilòmetres d'autopistes i un metro aeri a punt d'inaugurar són encara insuficients per resoldre el problema de trànsit que fa de la capital tailandesa una de les ciutats més contaminades del món. I no obstant això, per poc que es visqui la realitat, rere els gratacels -alguns dels quals estan paralitzats a causa de la crisi- apareix l'encanteri: rere la monstruosa ciutat hi ha un poble que viu a la manera tradicional, en els canals... fent compatible la vida moderna amb les arrels culturals, amb l'orgull d'aquest poble (*thai* vol dir home lliure) que mai no ha estat colonitzat per una potència occidental.

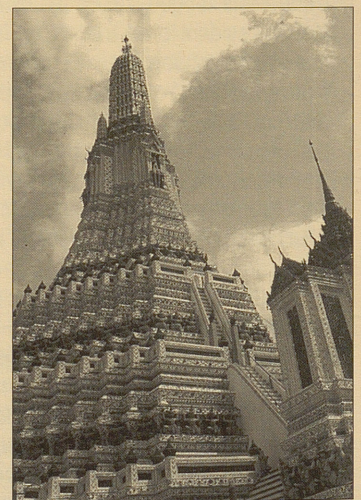
Mercat flotant.

Però no ens enganyem: el turisme és la colonització moderna. Sortint de Bangkok, el triangle d'Or -el punt d'encontre de Tailàndia amb Laos o Birmània- ha substituït la indústria de l'opi pel turisme. Les tribus del nord, fins fa no gaire sorprenents i inaccessibles, surten al pas dels turistes per oferir-los la seva artesanía. És el tribut a la divisa. Tots els països turístics ho sabem i ho admetem. Només queda no traïr la imatge. Deixar que rere l'exotisme continuï latent tota la solidaritat de poble que, en aquest cas, faci que l'economia (aquesta economia clàssica entre les economies emergents) serveixi a tothom. Només així Buda podrà ser feliç.

Tailàndia és un país *turistitzat*, però malgrat això, hom pot conèixer la seva realitat com a poble, des de la religiositat, amb el doble vessant budista i animista, fins al seu vessant més humà. El *thai* és un home hospitalari. Les seves cases són obertes. Els canals de

Bangkok permeten assistir des de la primera línia a una forma de vida en contacte directe amb l'entorn, tot i que de vegades sigui un entorn contaminat. On les portes gairebé no existeixen per deixar passar l'aire lliure, tant lliure com mana la tradició...

Altra cosa són els grans palaus, les grans pagodes, les gegantines figures de Buda, l'encens i les flors de lotus. O els elefants i la roba de vestir de marques falsificades. De cop, el visitant pot sentir-se un membre més de la comunitat turística massificada. Però de cop, també, pot sentir-se alliberat i sentir-se tot sol entre tanta magnitud.

Bangkok.

¡ConSumo Cuidado!

Todos debemos ser conscientes de que el agua es un recurso escaso y esencial para la vida.

Para preservar este bien caro y fundamental es necesario estabilizar y sobre todo **reducir su consumo**, así como aplicar con rigor toda una serie de recomendaciones y medidas que eviten usos inadecuados o excesivos de agua. El problema del agua se ve agravado por las escasas lluvias que a lo largo de todo el año se han registrado.

La puesta en marcha de la desaladora de agua de mar ha aliviado en parte el problema, pero sólo desde un **consumo responsable** puede garantizarse el suministro de agua a corto, medio y largo plazo.

La colaboración de todos los sectores sociales es totalmente imprescindible. Por eso, el Ajuntament de Calvià **quiere premiar el ahorro de agua** y penalizar el gasto excesivo que desemboca en un consumo irracional.

Para ello, pondrá en marcha una serie de bonificaciones dirigidas a familias numerosas y a mayores de 65 años, siempre y cuando el usuario disponga de **contadores individuales**, de los cuales el Ajuntament potencia su instalación. Para poder seguir cumpliendo los objetivos propuestos en el programa **Calvià Agenda Local 21** para el desarrollo sostenible del municipio, es indispensable la **participación e implicación de todas las ciudadanas y ciudadanos**.

Consumir menos agua no supone disminuir nuestra calidad de vida.

**AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA**

6 Jul 2000

A photograph of two men in business suits shaking hands in a courtyard. The man on the left is wearing a dark suit and the man on the right is wearing a blue suit. They are standing on a cobblestone path. In the background, there are stone columns, a large potted plant, and a palm tree. A metal railing is in the foreground.

Calidad en la Gestión

"SA NOSTRA", es una entidad de personas que trabaja para personas, gestionada bajo los principios de calidad total y orientada permanentemente hacia la satisfacción del cliente.

La confianza de nuestros clientes constituye un estímulo constante de superación. Por ello apoyamos a los sectores que generan bienestar para nuestra comunidad. Porque las Balears son nuestra razón de ser.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS